

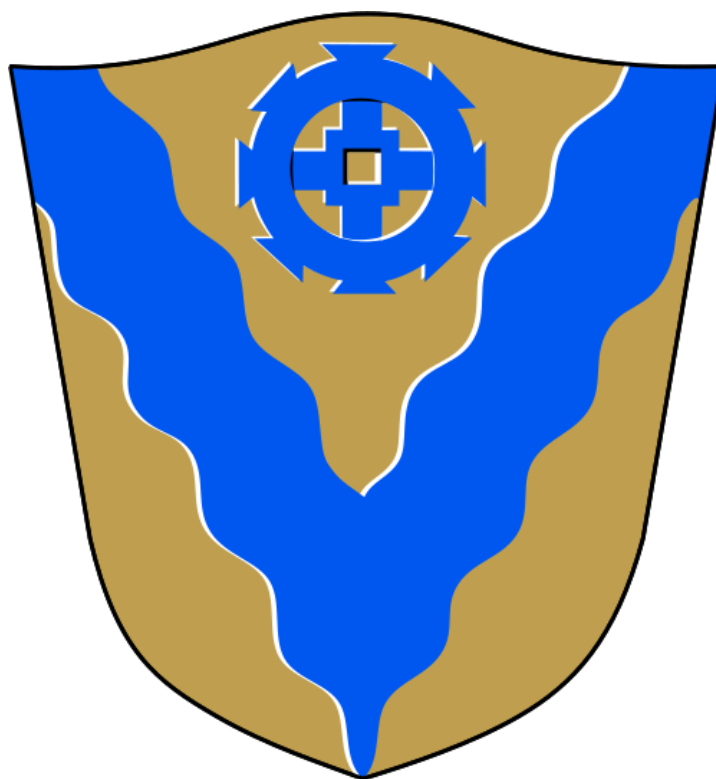

Vihhti

TALOUSARVIO 2017

TALOUSSUUNNITELMA 2018-2019

VIHDIN KUNTA

VIHDIN KUNTA

1	KUNNANJOHTAJAN KATSAUS.....	4
2	VIHDIN KUNNAN STRATEGIA 2014 – 2017	5
2.1	Missio, arvot ja visio	5
2.2	Kuntapäämäärät	6
2.3	Strategian toteutumista tukevat keskeiset tavoitteet.....	10
3	YLEISOSA	12
3.1	Yleinen talouskehitys	12
3.2	Taloudellinen kehitys Vihdissä.....	12
3.3	Työllisyys ja elinkeino.....	14
3.4	Väestö	15
4	TALOUSARVIOESITYS.....	17
4.1	Talousarvion ja taloussuunnitelman rakenne, sitovuus ja seuranta.....	17
4.1.1	Talousarvion rakenne ja sitovuus.....	17
4.1.2	Seuranta	18
4.2	Talousarvioehdotuksen yhteenveto.....	18
4.2.1	Toimintatuotot	18
4.2.2	Toimintakulut	18
4.2.3	Verotulot	19
4.2.4	Valtionosuudet	21
5	KÄYTTÖTALOUSOSA	22
5.1	Keskusvaalilautakunta	22
5.2	Tarkastuslautakunta	22
5.3	Kunnanhallitus.....	23
5.3.1	Konsernijohton tulosalue	24
5.3.2	Sosiaali- ja terveystalouden tulosalue	25
5.3.3	Hallinnon ja talouden tulosalue	26
5.3.4	Ateriat ja Puhdistuksen tulosalue	29
5.4	Kasvatus- ja koulutuslautakunta.....	31
5.4.1	Koulutuksen tulosalue.....	31
5.4.2	Varhaiskasvatuksen tulosalue	34
5.5	Kulttuuri- ja kansalaistoiminnan lautakunta.....	37
5.6	Liikuntalautakunta	40
5.7	Nuorisolautakunta	41
5.8	Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	43
5.8.1	Tukipalveluiden tulosalue.....	44
5.8.2	Kunnallisteknisten palveluiden tulosalue.....	44
5.8.3	Maankäyttöpalveluiden tulosalue.....	45
5.9	Ympäristölautakunta.....	49
5.9.1	Ympäristöpalvelut tulosalue.....	49

6	HENKILÖSTÖ.....	52
6.1	Uudet vakanssit ja resurssilisäykset	52
6.2	Työhyvinvointi	53
6.3	Henkilöstökustannukset.....	53
7	TULOSLASKELMAOSA	54
8	LASKENNALLISESTI ERIYTETTY TILAPALVELUJEN TASEYKSIKKÖ	58
9	VIHDIN VESI.....	61
10	KONSERNIYHTEISÖT JA TAVOITTEET	65
10.1	Tytäryhteisöt	65
10.1.1	Nummelan aluelämpö Oy.....	65
10.1.2	Veikkoinkorpi I Oy	66
10.1.3	Palman Tieto-Taito-Keskus Oy.....	66
10.1.4	Nummelan Teollisuustalo Oy	66
10.1.5	Kiinteistö Oy:t Härköiläntie 1, 2 ja 3.....	66
10.2	Tytäryhteisöjen seuranta.....	66
11	INVESTOINTIOSA	67
12	RAHOITUSOSA.....	75

1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Suomen talous on vähitellen palannut kasvu-uralle ja kasvu jatkuu tulevina vuosina. Investoinnit ovat kääntyneet kasvuun sekä rakentamisen että tuotannollisten investointien siivittämiseen. Ennakkotiedot viittaavat investointien vilkastumisen jatkuvan vuonna 2017. Taloudellisen toimeliaisuuden vilkastumisen vaikutukset ovat näkyvissä jo vihtiläisessä elinkeinoelämässä. Työmarkkinoilla on jo nähty käänne parempaan, työllisyys on sekä valtakunnallisesti että Vihdissä kohentunut ja työttömyys on vähentynyt vuoden 2015 loppupuolelta alkaen.

Vuonna 2016 solmittu kilpailukyky sopimus tukee alkanutta toimeliaisuuden vilkastumista. Kuntatalouden osalta vaikutukset vielä vuonna 2017 eivät näy, mutta pidemmällä aikavälillä verotulot kasvanevat sopimuksen vaikutuksesta. Ensi vuonna kilpailukyky sopimuksen vaikutus kuntiin ja myös Vihtiin voi olla jopa lievästi negatiivinen.

Taloussuunnitelmassa on viisi strategian toteutumista tukevaa läpi organisaation menevää painopistettä. Kunnan taloudellisen tilanteen johdosta nämä läpi organisaation menevät tavoitteet painottuvat perusedellytysten luomiseen ja taloudellisen perustan vahvistamiseen. Näin pystytään parhaiten turvaamaan kunnan perustehtävän toteuttaminen, asukkaiden hyvinvoinnin turvaaminen ja peruspalvelujen järjestäminen määrällään ja laadultaan riittävän hyvinä. Seuraavan kolmivuotiskauden painopisteitä ovat kunnan elinvoiman lisääminen, työllisyys, sähköinen asiointi, maapolitiikka erityisesti elinkeinoelämän tarpeisiin sekä viestinnän kehittäminen.

Pitkään jatkunut taantuma on hidastanut verotulojemme kasvua merkittävästi. Talous on edelleen tiukalla, vaikka vuodesta 2016 muodostunee huomattavasti ennakoitua parempi, saatamme päästä jopa nollatulokseen. Vihdissä verorasitus on varsin korkea, joten emme vuonna 2017 korota veroprosentteja lainsäädännöstä johtuvaa rakentamattomien tonttien kiinteistövero lukuun ottamatta. Näillä reunaehdoilla talousarvio on 0,95 miljoonaa alijäämäinen. Samoin suunnitelmavuodet ovat alijäämäisiä, suunnitelmavuosien laskelmat ovat toki epävarmoja. Alijäämäisenä emme voi kuitenkaan jatkaa, joten tulevina vuosina taloudellisen toimeliaisuuden virkistymisestä huolimatta joudumme arviomaan palvelurakennettamme ja tehostamaan toimintaamme.

Investointitarpeet ovat resursseihimme nähden edelleen liian suuria. Väestömäärän kasvun selvä hidastuminen on antanut mahdollisuuksia joidenkin investointien lykkäämiseen. Tästä huolimatta kunnan lainamäärä kasvaa huolestuttavasti. Myös tästä syystä tulee olla valmiita tarkastelemaan palvelurakennettamme kokonaisuutena, jotta investointeihin turvataan enemmän tulorahoitusta ja toisaalta investointien määrää voidaan vähentää. Kunnan elinvoimaisuutta tukevat investoinnit tulee kuitenkin pystyä toteuttamaan, näin vahvistamme kunnan toimintaedellytyksiä tulevaisuudessa.

Vireillä oleva maakunta- ja sote-uudistus vaikuttaa tulevaisuudessa kunnan toimintaan merkittävästi. Epävarmuustekijöistä huolimatta se voi olla meille myös mahdollisuus. Tämän hetken tietojen perusteella sen taloudellisia vaikutuksia on vaikea arvioida. Vaikka taloussuunnitelma kattaa myös vuoden 2019, ei uudistusta ole suunnitelmassa huomioitu, koska lainsäädäntö on vasta lausuntovaiheessa.

Meidän tulee onnistua taloudellisen perustan vahvistamisessa ja panostaa edelleen toiminnan ja toimintatapojen kehittämiseen. Tämän eteen teemme työtä. Näin turvaamme edellytykset kehittyä ja tarjota kilpailukyiset edellytykset yritystoiminnalle ja palvelut asukkaillemme.

Vs. kunnanjohtaja
Hannu Nummela

2 VIHDIR KUNNAN STRATEGIA 2014 – 2017

Kunnanvaltuusto hyväksyi huhtikuussa 2014 Vihdin kunnan strategian 2014 – 2017. Strategia ohjaa talousarvion ja taloussuunnitelman laadintaa ja kaikkea kunnan toimintaa. Strategian tavoitteet on pyritty jalostamaan konkreettisemmalle tasolle taloussuunnitelmassa. Mahdolliset poikkeamat strategiasta on perusteltu taloussuunnitelmassa.

2.1 Missio, arvot ja visio

VIHDIN KUNNAN MISSIO

Vihti järjestää kuntalaisten peruspalvelut ja luo edellytyksiä kuntalaisten hyvinvoinnille. Kuntalaisten palvelut turvataan terveellä kuntataloudella.

VIHDIN ARVOT

Asiakaslähtöisyys
Vastuullisuus
Oikeudenmukaisuus
Avoimuus
Yhteisöllisyys

VIHDIN KUNNAN VISIO 2025

Vihti on metropolialueen moderni, luonnonläheinen ja yhteisöllinen kasvukunta.

VISIOELEMENTIT

Metropolialue

Tehokkaat liikenneyhteydet pääkaupunkiseudulle
Suuntautuminen pääkaupunkiseudulle erityisesti kunta- ja sote-rakennetta uudistettaessa
Aktiivinen toimija metropolialueella

Moderni

Uudistumiskykyinen
Innovatiivinen
Edelläkävijä ekologisissa asioissa
Kokeileva
Luonnonläheinen

Viihtyisä, puhdas ja terveellinen elinympäristö

Monipuoliset harrastusmahdollisuudet
Kauniit, vaihtelevat ulkoilualueet

Yhteisöllinen

Vastuullinen kuntalainen
Aktiivinen kolmas sektori
Monipuolinen kulttuuritoiminta
Turvallinen elinympäristö
Vireät ja toimivat taajamat ja kylät

Kasvukunta

Yritysystävällisyys
Tehokas maapolitiikka
Erilaiset asumismahdollisuudet
Vastuullinen taloudenhoito

2.2 Kuntapäämäärät

Hyvinvoivat kuntalaiset

Sujuvat, tehokkaat ja oikea-aikaiset peruspalvelut

Tarkoituksenmukainen ja tehokas palveluverkko on kuntamme toiminnan perusta. Palveluverkon tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta arvioidaan myös tällä strategiakaudella.

Lasten ja perheiden tukeminen laadukkailla peruspalveluilla on parasta ennaltaehkäisevää lastensuojelua. Riskejä ja suojaavia tekijöitä tunnistetaan kartoituksilla ja saadun tiedon perusteella laaditaan tavoitteet lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen.

Varhaiskasvatuspalveluja järjestetään joustavasti vihtiläisten lapsiperheiden tarpeisiin vastaten. Palveluissa painotetaan yhteisöllistä vuorovaikutusta ja tehdään monialaista oppilashuoltotyötä. Varhaiskasvatus koostuu hoivan, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudesta, joka painottuu eri tavoin eri-ikäisillä lapsilla.

Kouluissa oppilailla on oikeus hyvään opetukseen ja oppimiseen turvallisessa ja monipuolisessa oppimisympäristössä, jossa hyödynnetään nykyteknologiaa. Tiedonhankinnan ja -hallinnan taidot, yhteisöllisyys, osallisuus, kannustavuus sekä toimiva monialainen oppilashuolto luovat perustan koulujen toiminnalle. Laadukkailla kirjasto-, kulttuuri- ja museo-palveluilla tuetaan kuntapäämäärien saavuttamista.

Nuorisotyö tukee nuorten kasvua ja itsenäistymistä, arjenhallinnan ja elämäntaitojen kehittymistä sekä edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta. Nuorisolle tarjotaan monipuolisia vapaa-ajan palveluita ja nuoria kasvatetaan vastuullisuuteen ja osallisuuteen. Nuoria tuetaan perusnuorisotyön, erityisnuorisotyön sekä koulu- ja verkkonuorisotyön keinoin.

Ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tuetaan. Ikääntyneen väestön mahdollisuuksia osallistua omiin elinoloihinsa vaikuttavien päätösten valmisteluun ja tarvitsemiensa palvelujen kehittämiseen lisätään.

Ikäihmisten palvelujen järjestämisessä panostetaan tällä strategiakaudella ennaltaehkäisevään ja kuntouttavaan työhön sekä kotona asumisen tukemiseen läpi elämänkaaren. Kunta laatii vanhuspalvelulain mukaisen suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi ja yhteensovittaa sen kuntastrategian tavoitteisiin. Valtakunnallisesta sote-uudistuksesta riippumatta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut Vihdissä turvataan. Perusterveydenhuollon lääkäripalvelujen saatavuutta parannetaan.

Kunnan palvelujen laatua ja järjestämistapoja verrataan aktiivisesti samankaltaisiin kuntiin ja parhaista käytänteistä otetaan oppia. Espoo-Kauniainen-Kirkkonummi-Vihti -kuntarakenneselvitys hyödynnetään maksimaalisesti vihtiläisten palveluiden kehittämisessä. Strategiakaudella tullaan panostamaan erilaisten sähköisten palvelujen kehittämiseen, jotta kuntalaisten asiointi helpottuisi ja nopeutuisi.

Kuntalaisten omatoimisuuteen ja aktiivisuuteen kannustaminen

Kuntalaisille luodaan edellytyksiä omaehtoiseen toimintaan ja kuntalaisia kannustetaan liikkumiseen oman terveytensä ja hyvinvointinsa turvaamiseksi. Yhdistyksille jaetaan avustuksia, järjestetään neuvontaa ja koulutustilaisuuksia sekä tarjotaan tiloja ja puitteita. Kunta edistää käytännön kulttuuritoimintaa tukemalla taiteen perusopetusta antavia laitoksia.

Kunnan ja kylillä toimivien yhdistysten välistä yhteistyötä lisätään sekä selvitetään uusia malleja palveluiden tuottamiseksi yhteistyössä. Tavoitteena on yhteisöllisyyden ja omatoimisuuden lisääminen. Nimetään kunnassa toimiva viranhaltija kuntaan kyläasiamieheksi, joka toimii yhteyshenkilönä kunnan ja kylien välillä. Samalla tuetaan taajama-alueiden asukkaiden aktiivisuutta yhteisöllisyyden lisäämiseksi.

Kuntalaisella on mahdollisuus vaikuttaa kunnan palvelujen järjestämiseen ja kehittämiseen yhdistysten, vapaan kansalaistoiminnan sekä muun toiminnan kautta.

Lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuuksia vahvistetaan kunnan päätöksenteossa. Lasten ja nuorten osallisuutta edistetään päiväkotij- ja kouluarjen kehittämisessä. Nuorisovaltuuston ja nuorisotyön edustajiston toimintamahdollisuuksia lisätään.

Turvallinen ja vetovoimainen elinympäristö

Laadukas ja luonnonläheinen elinympäristö

Yhdyskunta- ja palvelurakennetta eheytetään suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti. Hankkeita priorisoimalla taataan tehtyjen investointien tehokkain käyttöaste ja kohdennetaan tuleva kehitys kokonaistaloudellisesti perustellulla tavalla.

Yhdyskuntarakenteessa huomioidaan lapsille tärkeiden palvelujen, kuten päiväkotien, leikkipuistojen ja koulujen sijainti asuinalueiden sisällä turvallisten kulkuyhteyksien päässä. Lapsiperheiden yhteisöllisyyden tukemiseksi lähiympäristöön sijoitetaan viheralueita sekä lähiliikuntapaikkoja.

Viihtyvyyden lisäämiseksi luodaan edellytykset monipuolisille elinympäristöille ja harrastusmahdollisuuksille. Luonnonläheisyyttä korostetaan etenkin ulkoilu- ja liikuntamahdollisuuksien luomisessa, mutta myös asuinalueiden suunnittelussa. Virkistysreitit ja kevyen liikenteen yhteyksiä osoitetaan kaavoissa riittävästi ja ne liitetään olemassa olevaan reitistöön.

Kiinteistöjen kunnosta huolehditaan suunnitelmallisesti. Uudet rakennukset rakennetaan turvallisiksi ja ekologisiksi. Mahdollisia sisäilmaongelmatilanteita varten on olemassa oma toimintamalli. Kunnan uudet kiinteistöt suunnitellaan ja toteutetaan niin, että varsinaisen lakisääteisen toiminnan lisäksi niitä on mahdollista käyttää iltaisin, viikonloppuisin ja toiminnan keskeytyksen aikana harrastus- ja järjestötoimintaan. Nykyisten kiinteistöjen käyttöastetta lisätään.

Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja kestävä kehitys

Kunta ottaa omissa toimissaan huomioon ilmastonmuutoksen ja sen tuomat haasteet. Vihdin kunnalle on hyväksytty ilmastostrategia. Ilmastonmuutos tulee aiheuttamaan lisääntymistä sään ääri-ilmiöissä, joiden seurausten hallitsemiseksi kunta parantaa varautumistaan eri ongelmatilanteisiin.

Vihdin kunta käynnistää toimenpiteet tavoitteena hiilineutraali kunta.

Kaavoituksella ja maapolitiikalla edistetään aktiivisesti keinoja vähentää energiankäyttöä ja kasvihuonepäästöjä.

Liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistavoitteet ovat erityisen haasteellisia ja riippuvat muun muassa joukkoliikenteen kehittymisestä ja valtiovalan päätöksistä erityisesti Länsiradan osalta. Kunta kehittää sisäistä joukkoliikennettä taloudellisten voimavarojen puitteissa.

Strategiakaudella parannetaan kunnan olemassa olevan kiinteistökannan energiatehokkuutta sekä päivitetään tarvittaessa lajittelun, kierrätyksen ja materiaalitehokkuuteen liittyvien ohjeiden ajantasaisuus.

Johdonmukainen maapolitiikka

Johdonmukaisella maapolitiikalla ja keinovalikoimaa laajentamalla varmistetaan, että kunnalla on jatkuvasti tarjottavana sopivia tontteja erilaisia asumismuotoja sekä elinkeino- ja palvelurakentamista varten.

Raakamaan hankintaa suoritetaan aktiivisesti. Hankinnassa pyritään aina ensisijaisesti vapaaehtoiisiin kauppoihin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Raakamaata tulee hankkia vuosittain 20 - 35 hehtaaria.

Kunta laatii ensimmäiset asemakaavat pääsääntöisesti vain omistamalleen maalle siten, että kunnan kasvun ohjaaminen, rakentamisen monimuotoisuus, syntyvän yhdyskuntarakenteen ekologisuus sekä palvelujen toimivuus ja saatavuus ovat hallittavissa.

Kaavavarantoa tulee olla strategiakauden loppuun mennessä noin viiden vuoden tarpeisiin sekä elinkeino-, palvelu- että asuinrakentamista varten.

Uusien kaava-alueiden tulee liittyä kiinteästi olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen kynnysinvestointien välttämiseksi ja hiilijalanjäljen minimoimiseksi. Lisäksi strategiakaudella tiivistetään nykyistä taajamarakennetta. Tehokkaalla taajamarakenteella edistetään myös kaupallisten palveluiden sijoittumista alueelle. Johdonmukaiseen maapolitiikkaan sisällytetään osayleiskaavatyön jatkaminen kylissä uusimalla ja päivittämällä kyläkaavojen järjestys ja aikataulut kaavoitusohjelman mukaisesti.

Yrittäjyyttä edistävä kunta

Mahdollisuuksien luominen

Erikokoisia yritystontteja tarjotaan alueen yrityksille ja alueelle sijoittumisaikeissa oleville yrityksille. Tontteissa huomioidaan erilaisten yritysten tarpeet sekä tehokkuusluvun että rakentamisvelvoitteen osalta. Vapaan varannon tulee olla kokonaisuudessaan yli 60 000 kerrosneliömetriä.

Tonttien hinnoittelun pitää pysyä kohtuullisena ympäristökuntiin ja vastaaviin alueisiin nähden. Vertailukohtana pidetään Kuuma-kuntia.

Yritysalueiden kokoluokan tulee olla vähintään 50 000 kerrosneliömetriä, jotta alueelle voi sijoittua monipuolista yritystoimintaa aina kaupan- ja lounasruokailutoiminnoista tuotannolliseen toimintaan. Näin alueesta saadaan houkutteleva ja eri toiminnot tukevat toisiaan.

Monipuolisen yritystoiminnan mahdollistava kaavoitus, väljät kaavamerkinnot ja riittävät rakennusoikeudet takaavat sen, että kaavaa ei tarvitse muuttaa toiminnan muuttuessa. Kaavoja laadittaessa ja infrastruktuuria rakennettaessa huomioidaan tulevaisuuden tarpeet muun muassa tietoliikenneyhteyksien osalta. Kunnan omia hankintoja pilkotaan mahdollisuuksien mukaan pienemmiksi kokonaisuuksiksi kokonaistaloudellisen hankintamallin mukaisesti ja organisaation hankintaosaamista kasvatetaan. Hankintaprosessit kuvataan, jotta prosesseista saadaan riittävän läpinäkyvät.

Lisäksi hankinnoista tiedotetaan aktiivisesti ja paikallisten yritysten kanssa tehdään yhteistyötä hankintalain ja avoimen kilpailutuksen puitteissa.

Sujuvan arjen mahdollistaminen

Yritysten tekemiin kyselyihin ja esityksiin vastataan nopeasti. Kunta laatii palvelulupauksen sekä kouluttaa päätöksentekijät ja valmistelijat yritysvaikutusten arviointiin. Kunta kehittää omia järjestelmiään sähköisessä asiointissa. Yrityksille suunnattua tiedottamista olemassa olevasta neuvonta- ja rahoitusjärjestelmästä parannetaan.

Yrityksille järjestetään yritystapaamisia, jossa kunta toimii järjestävänä tahona. Perustetaan toimialaryhmät, jotka kokoontuvat eri toimialojen kehittämishankkeiden ympärille.

Kunnan edunvalvonnassa nostetaan jatkuvasti esille liikkumisen sujuvuuden helpottaminen. Työntekijöiden saatavuuden ja saavutettavuuden varmistamiseksi joukkoliikennettä kehitetään. Hyvän saavutetta-

vuoden avulla kunnan sisällä toimivat yritykset voivat saada lisää asiakasvirtoja lähikunnista.

Yritysten osaavan henkilöstön varmistamiseksi kunta tekee yhteistyötä koulutuksen järjestäjien kanssa.

Terve kuntatalous

Tasapainoinen kunnan talous

Vuoden 2017 lopussa kunnan taseen tulee olla ylijäämäinen vähintään 50 € / asukas ja vuoden 2017 tilinpäätöksen tulee olla ylijäämäinen. Toimintaa sopeutetaan siten, että kunnan tulot riittävät enintään 20 prosentin tuloveroprosentilla menojen ja poistojen kattamiseen.

Toimintakulujen vuosittaisen nousun on oltava pienempi kuin väestönkasvuprosentin ja peruspalvelujen hintaindeksin summa. Kustannustietoisuutta organisaation sisällä vahvistetaan.

Oikein sijoitetut ja mitoitettut investoinnit

Investointien tulo-rahoitusprosentti on 60 % vuoden 2017 lopussa, joka sidotaan enintään 20 miljoonan investointien tasoon. Investoinnit tulee suunnitella niin, että tilojen käyttö on mahdollisimman tehokasta ja monipuolista.

Hallittu väestönkasvu ja työpaikkaomavaraisuuden nostaminen

Tavoitteena on keskimäärin 1,5 %:n vuosittainen väestömäärän kasvu. Kasvu suunnataan ensisijaisesti Nummelan eteläosiin yhdyskuntarakenteen kehittämisen kokonaistaloudellisuuden turvaamiseksi.

Työpaikkaomavaraisuusasteen on oltava vähintään 65 % vuoden 2017 lopussa.

Kunnan lainakannan kasvun hillitseminen

Investointien omarahoitusosuutta tulee nostaa, jotta lainakanta ja sen myötä lainanhoitokustannukset eivät nouse kohtuuttomiksi. Strategiakaudella kunnan lainakanta saa olla enintään 30 % yli Kuuma-kuntien keskiarvon ja sen on pysyttävä aina kriisikuntarajan alapuolella. Investointien toteuttamisessa selvitetään tapauskohtaisesti myös elinkaarimalli- ja vuokrausvaihtoehtoja.

Huolehtiva ja houkutteleva työnantaja

Osaava johtajuus

Kunnan johtamisjärjestelmän toimivuus ja hyvä tiedonkulku ovat edellytys kuntaorganisaation johtamiseksi kohti yhteisiä päämääriä. Painopiste on osallistavassa johtamisessa, jolla pyritään vahvemman me-hengen luomiseen. Keskeisinä toimenpiteinä ovat johtoryhmätyöskentelyn kehittäminen ja laajentaminen sekä erityisesti organisaation sisäisen tiedon-kulun parantaminen.

Lähiesimiehet ovat henkilöstöjohtamisen avainhenkilöitä. Keskeisimpinä lähiesimiehen työkaluina ovat välitön vuorovaikutus, työyksikköpalaverit ja kehityskeskustelut. Esimiestyön kehittämiseksi esimiestyötä arvioidaan säännöllisesti ja esimiesten koulutukseen panostetaan.

Henkilöstösuunnittelu tehdään huolellisesti ja uusia virkoja/tehtäviä perustetaan maltillisesti.

Osaava ja työhön sitoutunut henkilöstö

Ajantasaisten tehtäväkuvausten, työyksiköiden oikeudenmukaisen työnjaon ja ennakoivan osaamisen kehittämisen avulla varmistetaan, että kunnassa tehtävä työ vastaa optimaalisesti kuntalaisten tarpeisiin. Työyksiköissä tieto ja osaaminen siirtyvät joustavasti henkilöltä toiselle ja osaamista arvostetaan.

Jokaisen työntekijän osaamista arvioidaan ja henkilökohtaiset kehittämissuunnitelmat laaditaan vuosittaisessa kehityskeskustelussa. Sähköisen kehityskeskustelujärjestelmän kautta kootaan kehittämistarpeet yhteen ja niiden pohjalta suunnataan henkilöstökoulutusta. Hiljaisen tiedon siirtymistä tuetaan työyksiköissä.

Työssä jaksava ja viihtyvä henkilöstö

Työelämän joustoja käytetään työn ja perhe-elämän yhteensovittamiseksi. Läpinäkyvällä ja oikeudenmukaisella palkkausjärjestelmällä vahvistetaan oikeudenmukaisuuden kokemusta. Esimiehiä koulutetaan positiivisen palautteen antamiseen. Monipuolisen työhyvinvointitoiminnan kautta tuetaan esimerkiksi liikunnallista elämäntapaa. Sairauspoissaoloja vähennetään ja pitkiä sairauslomia lyhennetään varhaisen tuen mallin avulla sekä työterveyshuoltoyhteistyötä kehittämällä. Henkilöstön työhyvinvointia seurataan säännöllisesti tehtävällä kyselyllä. Organisaatioon luodaan aloitejärjestelmä, jotta jokaisen henkilön panos kehittämiseen tulee paremmin huomioiduksi.

Myönteinen työnantajakuva

Työnantajakuvalla vaikutetaan siihen, miten haluttava työpaikka Vihdin kunta on. Tehokkaimmin työnantajakuva rakennetaan johdonmukaisella ja avoimella henkilöstöpolitiikalla. Hyvin laaditut työnhakuilmoitukset, uusien ilmoituskanavien käyttö sekä ammattimaisesti tehty rekrytointi vahvistavat hyvää työnantajakuva potentiaalisten hakijoiden silmissä. Uusien työntekijöiden sitoutumiseen panostetaan ottamalla heidät hyvin vastaan ja perehdyttämällä heidät huolellisesti työtehtäviin, toimintakulttuuriin ja työtovereihin.

2.3 Strategian toteutumista tukevat keskeiset tavoitteet

Taloussuunnitelmassa on viisi strategian toteutumista tukevaa läpi organisaation menevää painopistettä. Painopisteet on muotoiltu tavoitteiksi eri tulosalueiden tulokorteissa. Kunnan heikon taloudellisen tilanteen johdosta nämä läpi organisaation menevät tavoitteet painottuvat perusedellytysten luomiseen ja taloudellisen perustan vahvistamiseen. Näin pystytään parhaiten turvaamaan kunnan perustehtävän toteuttaminen, asukkaiden hyvinvoinnin turvaaminen ja peruspalvelujen järjestäminen määrältään ja laadultaan riittävän hyvinä. Suunnittelukauden keskeiset painopisteet ovat:

Kunnan elinvoiman vahvistaminen

Kunnan tulopohjan vahvistamiseksi tulee panostaa yritysten toimintaedellytyksiin työpaikkojen säilyttämiseksi ja lisäämiseksi Vihdissä. Tavoitteena on koko kunnan organisaation kattava sujuva yhteistyö ja asioiden hoito yrityskenttään. Maapolitiikalla, erityisesti yritystoiminnan tonttitarjonnan lisäämisellä, pyritään vaikuttamaan asiaan. Maapolitiikka korostuu, joten se on otettu myös erilliseksi painopistealueeksi. Elinvoiman vahvistamista koskevat tavoitteet näkyvät erityisesti konsernihallinnon sekä teknisen ja ympäristökeskuksen tavoitteissa. Toimenpiteiden vaikutukset näkyvät pitkällä aikavälillä.

Työllisyys

Vihtiläisten työllisyystilanne on huono, mikä vaikuttaa merkittävästi asukkaiden elämään. Työttömyys aiheuttaa kustannuksia ja tulomenetyksiä myös kunnalle. Pidemmällä aikavälillä työllisyyteen vaiku-

taan elinkeinopolitiikan kautta. Nykytilanteessa panostetaan myös erityisiin työllistämistoimiin. Tätä koskevat tavoitteet ja toimenpiteet ovat erityisesti työllistämisasioita koordinoivan hallinnon ja talouden tulosalueen kohdalla, mutta myös sivistyskeskuksessa nuorisotoimen kohdalla.

Sähköinen asiointi

Asiakaspalvelussa panostetaan verkkoasiointiin ja verkkoasiointimahdollisuuksia lisätään nykyisten asiointitapojen rinnalla. Sähköisiä asiakaspalveluja kehittämällä asukkaille ja muille asiakkaille pyritään varmistamaan mahdollisuus sujuviin, tehokkaisiin ja oikea-aikaisiin sähköisiin asiointitapoihin erityisesti sellaisissa palveluissa, joiden käyttäjä- ja käyttömäärä on suuri. Verkkoasioinnin kehittämistä koordinoi hallinto- talouspalvelut, jolle on koottu verkkoasiointia koskevat keskeisimmät asiat. Tavoitteita ja toimenpiteitä on esitetty myös muiden toimielimien kohdalla.

Maapolitiikka

Maapolitiikassa asioita tarkastellaan pitkällä aikavälillä ja maapolitiikka on tärkeä kunnan kehittämisen väline. Suunnittelukaudella uudistetaan kunnan maapoliittinen ohjelma. Tällä hetkellä maapolitiikassa tarvitaan myös nopeita toimenpiteitä elinkeinoelämää palvelevan tonttitarjonnan lisäämiseksi. Työpaikka- alueselvitys on käynnistetty ja sitä työstetään vielä vuonna 2016. Suunnittelukauden aikana kaavoitetaan uusia yritystontteja sisältäviä asemakaavoja, tavoitteena on, että vuoden 2018 lopussa erikokoisia yritystontteja on vapaana varantona 60 000 k-m². Maapolitiikan tavoitteita ja toimenpiteitä on tarkemmin selostettu maankäyttöpalvelujen tulosalueen kohdalla.

Viestinnän kehittäminen

Kunnan näkyvyyttä parannetaan tunnettavuuden lisäämiseksi. Kunta osallistuu keskeisimmille messuille ja panostaa kunnan alueella järjestettäviin tapahtumiin. Kunnan Facebook-sivuja käytetään kunnan spontaanin tunnettuuden parantamiseksi. Markkinoinnissa painopisteenä on digitaalinen markkinointi ja tapahtumanäkyvyys. Kunnan brändin määrittelytyö käynnistetään vuonna 2017, jonka jälkeen uudistetaan kunnan ulkoista ilmettä.

3 YLEISOSA

3.1 Yleinen talouskehitys

Suomen taloutta ei ole saatu viime vuosina selvään kasvuun, vaan se on jäänyt BKT:lla mitattuna vastaaviin lukuihin (hintakorjattu) kuin se oli vuonna 2006. Valtiovarainministeriön kesän 2016 talouskatsauksessa on ennustettu bruttokansantuotteen kasvuksi kuluvana vuonna 1,4 prosenttia ja vuonna 2017 yhteensä prosentin.

Globaalin elpymisen odotetaan pysyvän edelleen heikkona. Maailman ostovoimakorjatun BKT:n kasvu jää 3,1 prosenttiin vuonna 2016 ja kiihtyy vain vähän vuosina 2017 ja 2018. Kasvu on hitainta sitten finanssikriisin ja alle pitkän aikavälin keskiarvon. Vuonna 2016 yksityisen kulutuksen kasvu on ollut suhdannetilanteeseen nähden vahvaa. Kulutuksen kasvua ovat tukeneet kotitalouksien reaalityulojen kasvu, kuluttajien odotusten vahvistuminen ja omalta osaltaan säästämisasteen aleneminen. Myös yksityiset investoinnit ovat lisääntyneet tänä vuonna, erityisesti rakennusinvestoinnit ovat olleet kovassa yli seitsemän prosentin kasvussa. Tuotanto on Suomessa vihdoin myös kasvussa. Koko talouden arvonlisäys lisääntyi viime vuonna 0,7 % ja kasvuneljänneksiä on nyt koossa viisi peräkkäistä. Talouskasvu on saamassa vauhtia yhä useammilla toimialoilla, vaikkakin rakentamista lukuun ottamatta kasvu on hyvin hidasta.

Työttömyyden kasvu on ainakin hetkellisesti pysähtynyt sekä Tilastokeskuksen otospohjaisen työvoimatutkimuksen että Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan. Viime vuonna työttömyysaste nousi 9,4 prosenttiin, mutta kuluvan vuoden huhtikuussa työttömyysasteen trendi on laskenut 9,1 prosenttiin. Hitaasti nopeutuva talouden kasvu ei vielä suuremmin vähennä työttömien määrää, sillä osa piilotyöttömistä aktivoituneen työnhakuun avointen työpaikkojen lisääntymisen myötä. Ennuste koko kuluvan vuoden työttömyysasteelle on 9,2 %.

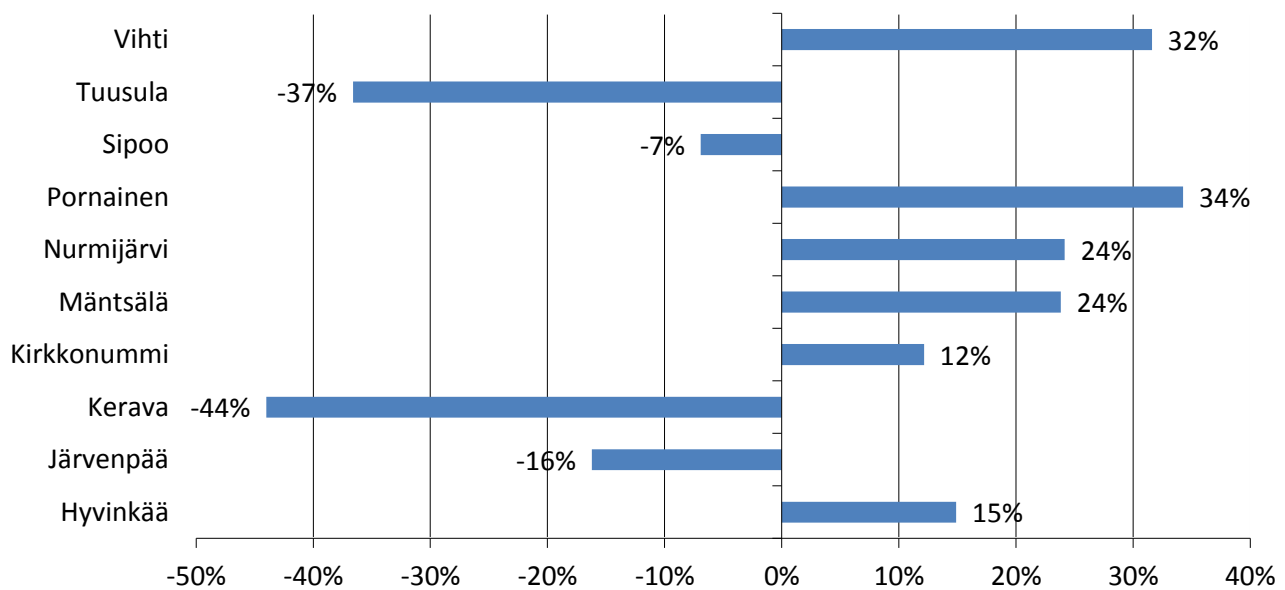
Vuonna 2015 Suomen julkisyhteisöjen alijäämä alitti kolmen prosentin viitearvon. Julkisyhteisöjen velkasuhde sen sijaan ylitti 60 prosentin viitearvon ja velkasuhde jatkaa kasvuaan ennustejaksolla. Kotimaisen talouspolitiikan osalta positiivinen asia on ollut kilpailukyky sopimuksen aikaansaaminen. Kilpailukyky sopimus ei kuitenkaan lyhyellä aikavälillä vahvista julkista taloutta, eikä näy reaalityulojen kasvuna. Talouden heikko kasvu heijastuu valtion säästötoimenpiteiden, työllisyydenhoidon ja verotulojen kautta suoraan kuntatalouteen.

3.2 Taloudellinen kehitys Vihdissä

Vihdin kunta on tehnyt vuosina 2005 – 2015 keskiarvoltaan joka toinen vuosi alijäämäisen tuloksen. Peruskunnan edellinen ylijäämäinen vuosi on ollut vuonna 2014 ja mikäli ei huomioida Vihdin Veden tulosta, edellinen peruskunnan ylijäämäinen vuosi on ollut vuonna 2011. Kunnan kumulatiivinen ylijäämä on ollut vuoden 2015 lopussa 9,4 miljoonaa euroa ja tarkastelujaksolla parhaimmillaan 16,3 miljoonaa euroa. Kunnan lainakanta on lähes kaksinkertaistunut ajanjaksolla noustessaan 45,2 miljoonasta eurosta 81,6 miljoonaan euroon.

Vuonna 2016 Vihdin kunnan alkuperäinen talousarvio oli noin 2,2 miljoonaa euroa alijäämäinen tilikauden ylijäämän osalta. Vihdin kunnan valtuusto päätti kuitenkin 5.9.2016 tehdä muutoksen talousarvioon, jonka taustalla oli toimintakulujen arvioitua suotuisampi kehitys. Talousarviomuutoksen jälkeen Vihdin kunnan muutettu talousarvio oli noin 620 tuhatta alijäämäinen tilikauden tuloksen osalta. Talousarviota laadittaessa ennustetaan vuoden 2016 osalta ylijäämäistä vuotta, mikäli kunnallisverotilitykset ja erikoissairaanhoidon kustannukset toteutuvat viimeisien ennusteiden mukaisina. Käyttötalouden kehityksestä huolimatta kunnan vuosikatteen osuus investointien rahoituksesta on puutteellinen ja kunnan velkamäärä kas-

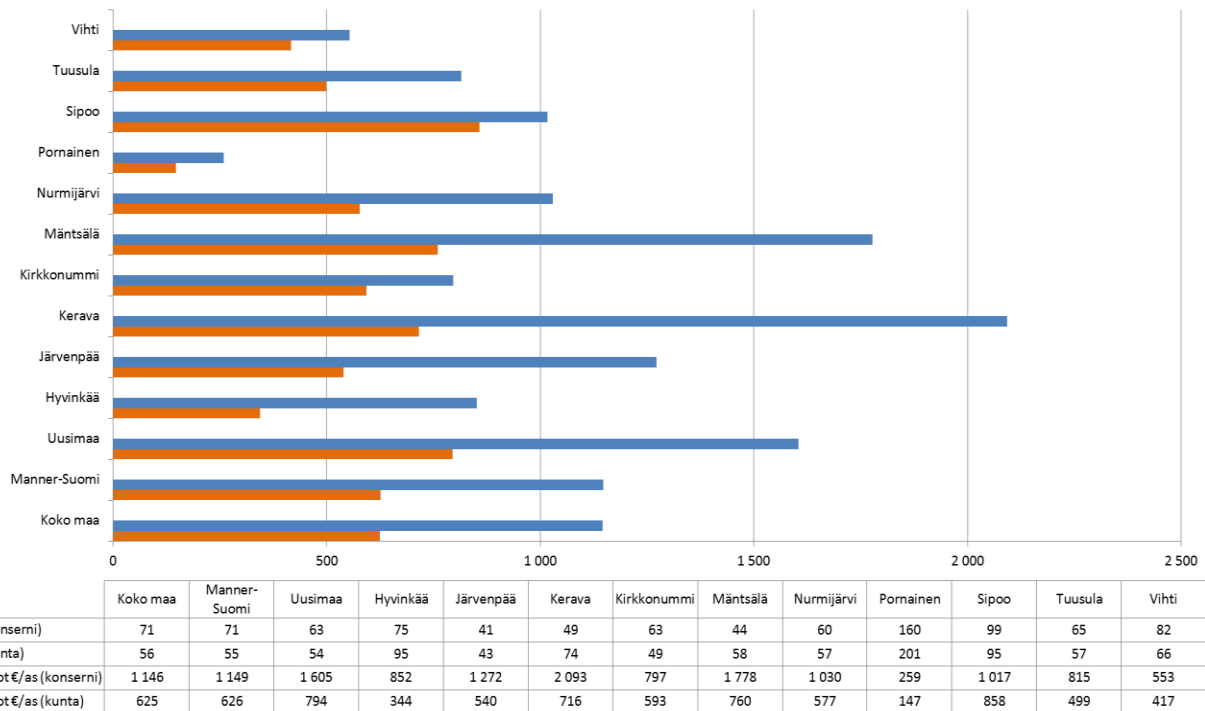
vaa ennusteiden mukaan lähes 90 miljoonaa euroon. Strategiassa on asetettu, että kunnan asukaskohtainen lainakanta ei saa ylittää 30 prosentilla Kuuma-kuntien lainakantaa. Vuonna 2015 ylitys on ollut 32 prosenttia.

Vuoden 2015 Kuuma-kuntien asukaskohtaisen lainakannan prosentuaalinen poikkeama keskiarvosta. Lähde: Tilastokeskus

Vuoden 2017 talousarvioesitys on alijäämäinen 0,95 miljoonaa euroa. Vuoden 2017 talousarvion esityksen perusteella kunnan lainakanta 31.12.2017 on 88,5 miljoonaa euroa.

Jos kunnan taseeseen muodostuu alijäämää, tulee se kuntalain 110 §:n mukaan kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta. Tällöin tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä katetaan. Kumulatiivisen ylijäämän vähetessä tulee kunnan pystyä esittämään taloussuunnitelmavuosille toimenpiteet, joilla talouden suunta saadaan käännettyä.

Vuoden 2015 Kuuma-kuntien Investointien tulorahoitus ja omahankintamenot. Lähde: Tilastokeskus
Kokonaisuutena Vihdin kunnan talouden keskeisin asia on menojen ja tulojen keskinäisen suhteen parantaminen. Kunnan käyttötaloudesta tulee jäädä omarahoitusosuutta investointeihin huomattavasti nykyistä enemmän. Strategian mukainen investointien omarahoitusosuus vuonna 2017 on 60 %. Investointien tason noustessa keskimäärin 20 miljoonaan euroon, tulee vuosikatetta kasvattaa vähintään 12 miljoonaan euroon. Tavoiteltu 60 prosentin omarahoitusosuus investointeihin ei kuitenkaan riitä pysäyttämään velkaantumista. Esitetty 12 miljoonan vuosikate ei riitä myöskään kattamaan taloussuunnittelukausien poistojen.

Vuosien 2018–2019 osalta merkittävin muutos on vuonna 2019 Sote- ja maakuntauudistus. Esitettyjen lakiluonnosten perusteella uudistus pienentää kunnan tulorahoitusprosenttia 8,2 prosenttiyksikköä (noin - 65,7 miljoonaa euroa), vähentää yhteisöverotilityksiä noin miljoonalla eurolla, vähentää valtionosuuksia noin 10,5 miljoonaa euroa ja siirtää sosiaali- ja terveyspalveluiden tulosalueella esitetyt kustannukset maakunnan vastuulle. Nyt esitetyissä laskemista ei ole kuitenkaan otettu vielä kantaa muihin kuin sosiaali- ja terveyspalveluiden tehtävien siirtoon maakunnille. Valtiovarainministeriö arvioi kuitenkin, että kokonaisuudessaan uudistus vahvistaisi vuonna 2021 Vihdin kunnan taloutta miljoonalla eurolla. Muutokset tulisivat voimaan kuitenkin portaittain ja vaikutus vuodelle 2019 olisi noin 120 tuhatta euroa. Mikäli valtiovarainministeriön laskelmat kohdistuvat kuitenkin vain käyttötalouteen, eivätkä huomioi liikevaihdon putoamisen aiheuttamaa velan suhteellisen määrän kasvua.

Sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksia ei ole esitetty yleisten suositusten mukaisesti taloussuunnittelu- vuosien luvuissa koko kunnan tai käyttötalouden osalta, koska kyseessä on vasta lakiluonnos.

3.3 Työllisyys ja elinkeino

Vihdissä työpaikkoja on syntynyt 2000-luvulla lähinnä palvelualoille, kun taas alkutuotannossa ja jalostuksessa työpaikat ovat vähentyneet. Vihdissä sijaitsevien työpaikkojen määrä ei ole kasvanut kunnan väestönkasvun tahdissa, vaan työpaikkaomavaraisuus (kunnassa sijaitsevien työpaikkojen suhde kunnassa asuvien työllisten määrään) on koko 2000-luvulla pysynyt 60 prosentin tietämillä. Vuosina 2011–2013 kunnan työpaikkaomavaraisuus on laskenut 60,8 prosentista 60 prosenttiin.

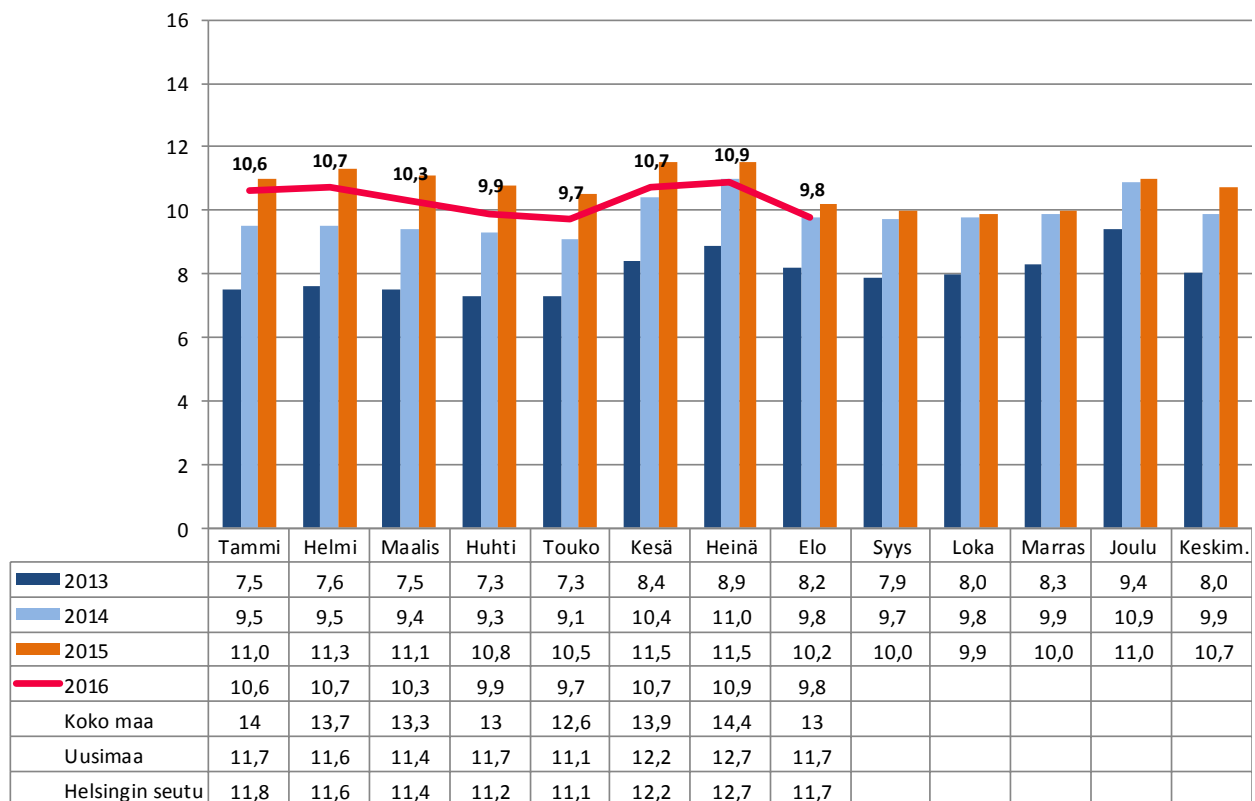
Vihdin kunnan työttömyysaste oli 31.12.2015 Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen mukaan 11,0 prosenttia. Työllisiä oli vuoden 2015 joulukuussa 13 162 henkilöä ja työttömiä 1 622 henkilöä. Vihdin vuoden 2015 keskimääräinen työttömyysaste oli 10,7 %. Vastaava luku Uudellamaalla oli 11,3 % ja koko Suomessa 13,4 %.

Elokuun 2016 tilaston mukaan kunnan työttömyysaste on laskenut vuodenvaihteesta 9,8 prosenttiin. Uudenmaan työttömyysaste on ollut vastaavaan aikaan 11,7 prosenttia ja koko Suomen työttömyysprosentti 13 %. Elokuussa Vihdissä oli työllisiä 13 599 ja työttömiä 1 142 henkilöä. Työttömyysasteen pienentymisestä huolimatta on pitkäaikaistyöttömien osuus edelleen kasvanut. Talousarviovuonna kunta tulee jatkamaan panostuksia kunnan työllisyyden hoitoon.

Suomen talous on vähitellen palaamassa kasvu-uralle. Talousluvut ovat vahvistuneet, ja ennakoivat indikaattorit tukevat näkemystä kasvun jatkumisesta. Yksityinen kulutus on kehittynyt jopa ennustettua paremmin. Investoinneissa on vuonna 2016 käänne kasvuun sekä rakentamisen että tuotannollisten investointien siivittämänä. Ennakotiedot ja indikaattorit kehityksestä viittaavat investointien vilkastumisen jatkuvan vuonna 2017. Rakennusinvestointien lisäksi myös tuotannollisten investointien kasvu vahvistuu vähitellen, mitä tukevat kevyet rahoitusolot ja kapasiteetin käyttöasteen nousu. Näiden vaikutukset ovat näkyvissä jo vihtiläisessä elinkeinoelämässä. Työmarkkinoilla on jo nähty käänne parempaan; työllisyys on valtakunnallisesti kohentunut ja työttömyys vähentynyt vuoden 2015 loppupuolelta alkaen.

Vihdin kunnan strategian mukaisesti elinkeinopalvelut toimii yrittäjyyttä edistävästi ja proaktiivisesti. Elinkeinopalvelut tuottaa elinkeinoelämän neuvonta- ja asiantuntijapalveluita, elinkeinomarkkinointia, yrittäjyyssympäristön toimintaedellytysten, yritystoiminnan kehittymisen ja yritysysteistyön edistämistä. Loppuvuodesta 2016 toteutetun kyselyn pohjalta pureudutaan ajankohtaisiin elinkeinosektorin tarpeisiin vuoden 2017 aikana.

Vuonna 2017 painopiste Vihdin elinkeinopalveluissa tulee olemaan uudet työpaikat. Tätä edistäviä toimia ovat kunnan vetovoimaisuuden edistäminen, aktiivinen elinkeino- ja kuntamarkkinointi, tonttimyynti sekä yritysten toimintaedellytysten edistäminen. Osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi on huomiota kiinnitettävä myös ennakoiwaan koulutuspolitiikkaan sekä kohtuuhintaiseen asumiseen. Uusien potentiaalisten yrittäjien uusyritysneuvonnan palvelutuotanto on ulkoistettu Keski-Uudenmaan Uusyrityskeskukseksi.

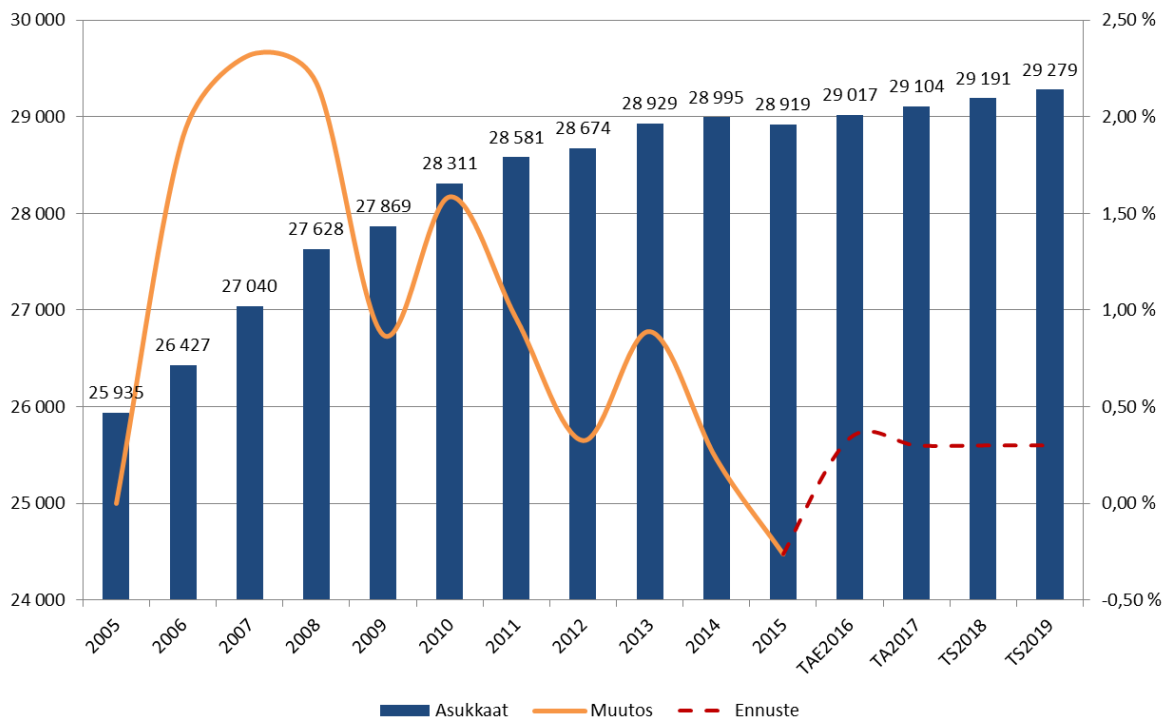
Työttömyysasteen kehitys 2012–2016. Lähde: ELY-keskus

3.4 Väestö

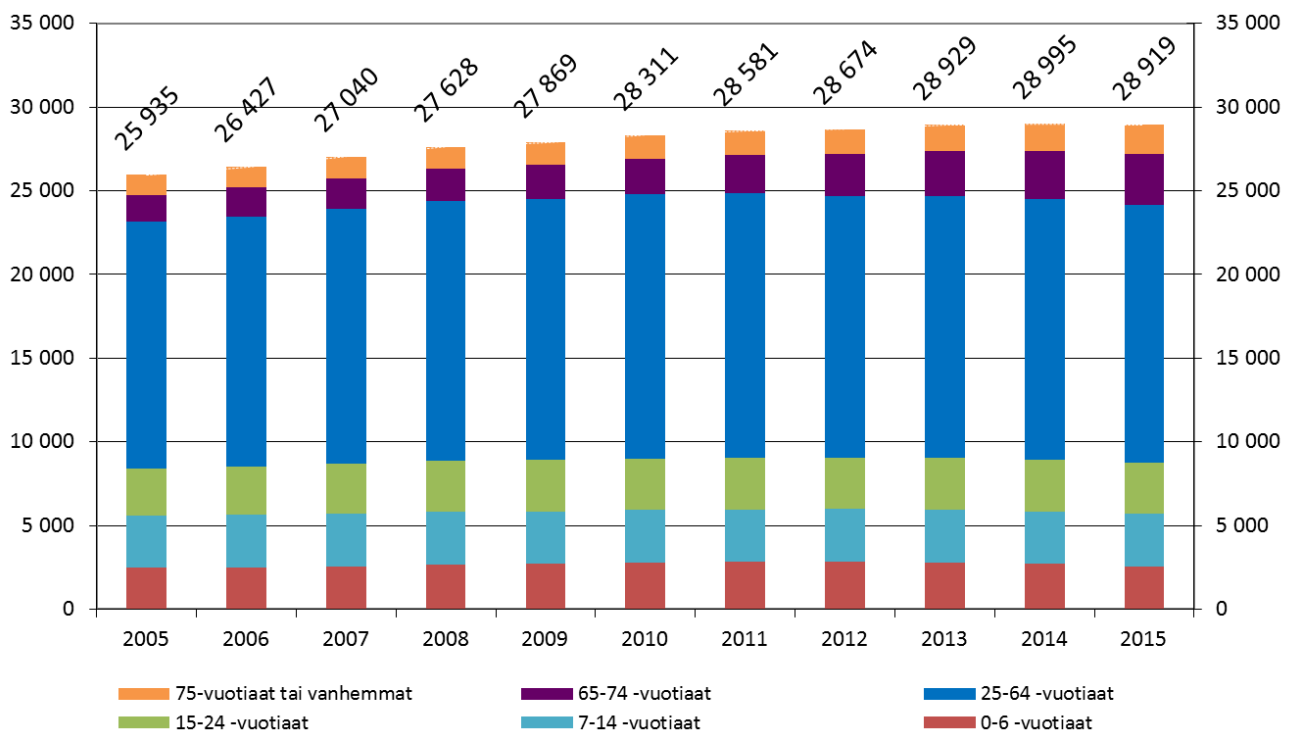
Vihdin asukasmäärä kasvoi vuoteen 2010 saakka keskimäärin kahden prosentin vuosivauhtia. Tämän jälkeen kasvu on hiipunut. Strategian mukainen kasvutavoite vuosille 2014–2017 on vuosittain 1,5 %. Todellinen väestönkasvu on jäänyt tämän alle, ollen vuoden 2014 alusta vuoden 2016 elokuuhun yhteensä noin 0,19 prosenttia eli 56 asukasta. Ikäryhmittäin tarkasteltuna suurin kasvava ikäryhmä Vihdissä on yli 65-vuotiaiden osuus. Nuorten ja työikäisten osuus on vähentynyt ja tämä on näkynyt myös kunnan verotulojen kehityksessä.

Taloussuunnitelmavuosina 2017 – 2019 ennakoidaan nykyisen kehityksen valossa noin 0,3 %:n vuotuista väestömäärän kasvua. Aikaisimpina vuosina väestömäärän kasvu on johtunut pääosin verraten korkeasta syntyvyydestä ja muuttovoitosta. Vihdin kunnan asukasluku 31.12.2015 oli 28 919 ja asukasluku elokuussa 2016 oli 28 985 henkilöä. Vuodelle 2017 asukaslukuksi arvioidaan 29 017 asukasta. Ensi vuonna asukasluvun kasvuun vaikuttaa positiivisesti pakolaisten vastaanotto. Väestömäärän kasvuun on edelleen hyvät edellytykset, sillä Vihdissä on hyvä tonttivaranto. Tontteja asumiseen on keskeisillä paikoilla luonnonkauniissa ympäristössä. Vihti on mukana Helsingin seudun kuntien ja valtion välisessä maankäytön, asumi-

sen ja liikenteen aiesopimuksessa. Tilastokeskus arvioi Vihdin kunnan asukasluvuksi 30 030 asukasta vuodelle 2020, 31 522 asukasta vuodelle 2030 ja vuodelle 2040 yhteensä 32 494 asukasta. Väestönkasvuun tulee suhtautua nykyisen kehityksen valossa varovaisesti, mutta esitetyn kaltainen kehitys voi olla mahdollinen seudullisen kehityksen ja liikenneyhteyksien kehityksen sitä tukiessa. Väestömäärän kehitystä ja muutoksia seurataan jatkuvasti, jotta ennusteita pystytään tarkentamaan ja arvioimaan kehityksen vaikutuksia palvelutuotantoon.

Asukasluvun kehitys 2005–2019. Lähde: Väestörekisterikeskus ja Tilastokeskus

Väestön kehitys ikäryhmittäin 2009–2015. Lähde: Tilastokeskus

4 TALOUSARVIOESITYS

4.1 Talousarvion ja taloussuunnitelman rakenne, sitovuus ja seuranta

4.1.1 Talousarvion rakenne ja sitovuus

Kuntalain 110 §:ssä on talousarvioperiaatteita koskevat säännökset. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että kuntastrategia toteutuu ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvion käyttötalousosassa perustelut, tavoitteet, tunnusluvut, määrärahat ja tuloarviot esitetään toimielimittäin. Talousarviossa esiintyvät tunnusluvut ja perustelut ovat ohjeellisia ja niiden oleellisista poikkeamista on raportoitava toimielimille. Toimielimet seuraavat talousarvion toteutumista hyväksymälleen käyttösuunnitelmilla. Mikäli lautakunta ei hyväksy erillistä käyttösuunnitelmaa talousarvion hyväksymisen jälkeen, käyttösuunnitelma muodostuu lautakuntaehdotuksesta ja siihen tehdyistä mahdollisista kunnanvaltuuston tekemistä muutoksista.

Talousarvio on käyttötalouden osalta sitova valtuustoon nähden toimielimittäin, kunnanhallitukseen nähden tulosalueittain, viranhaltijoihin sekä tulosalueen johtoon nähden yksiköittäin. Sitovana määräraha on toimintakate ja sitovina tavoitteina tulokortin tavoitteet. Toimintakatetta laskettaessa ei oteta huomioon käyttöomaisuuden myynnistä kertyviä myyntivoittoja tai myyntitappioita. Myyntivoittoja ei siten voi käyttää tulosalueen tai toimielimen menojen katteeksi, eikä myyntitappioita ei tarvitse kattaa muilla tuloilla tai menojen vähennyksillä.

Tuloslaskelmaosassa esitettävät kokonaistalouden keskeiset erät ovat varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut, verotuotot, valtionosuudet ja suunnitelman mukaiset poistot. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan, miten tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menojen, rahoitusmenojen ja käyttöomaisuuden kulumista kuvaavien suunnitelman mukaisten poistojen kattamiseen. Rahoitukseen merkityt tulot ja menot ovat sitovia kunnanvaltuustoon nähden tuloslaskelmalajeittain.

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja taloussuunnitelmavuosille. Investointisuunnitelma on muusta talousarviosta poiketen viiden vuoden mittainen. Investointiosassa ovat koottuna kunnan investointimenot ja tulot. Käyttöomaisuushankinnat, jotka ovat 10 000 euroa tai suurempia tai kuluavat ensikertaiseen kalustamiseen, käsitellään investointiosassa. Jos hankkeen toteutuminen siirtyy talousarviossa arvioidusta aikataulusta, jaksotetaan investoinnin rahoitustarve uudelleen suunnitteluvuosille. Automaattisesti siirtyvää määrärahaa ei ole. Investointitoiminnan rahoitusosuuksina talousarviossa esitetään muun muassa arvioidut valtion ja muiden yhteisöjen rahoitusosuudet. Investoinnit ovat sitovia valtuustoon nähden toiminnoittain.

Rahoitusosassa osoitetaan miten talousarvio vaikuttaa kunnan maksuvalmiuteen. Rahoitusosa on jaettu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa kuvataan varsinaisen toiminnan ja investointitoiminnan kassavirtaa. Tästä nähdään, miten tuloslaskelmaosan vuosikate ja muu tulo-rahoitus riittävät investointimenojen kattamiseen. Toisessa osassa arvioidaan rahoitustoiminnan kassavirta. Rahoitusosassa siis kootaan tulo-rahoituksen ja investointien sekä anto- ja ottolainauksen kassavirratt yhteen laskelmaan. Jos tulo-rahoitus ei riitä menoihin, on rahoitus-osassa osoitettava tarvittava rahoitus. Rahoitusosassa esitetään talousarviovuodelle valtuudet talousarviolainojen ja lyhytaikaisten lainojen enimmäismääriin.

Vihdin kunnan tilapalvelut on laskennallisesti eriytetty taseyksikkö. Kunnanvaltuusto päättää tilapalvelun toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Tilapalveluita sitoo edellä esitettyjen sitovuustasojen lisäksi jäännöspääoman korko.

Vihdin vesihuoltolaitos on nettoperiaatteella toimiva liikelaitos. Kunnanvaltuusto päättää vesihuoltolaitoksen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Vesilaitoksen sitovia eriä valtuustoon nähden ovat peruspääomalle perittävä korko, tilikauden tulos ja investoinnit yhteensä. Vesihuoltolaitoksen talousarvio- ja suunnitelma liitetään osaksi kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa, jonka valtuusto hyväksyy.

4.1.2 Seuranta

Talousarvion toteutumista seurataan kuukausittaisella raportoinnilla, joka toteutetaan kunnanhallitus- ja lautakuntatasolla. Toimielimet valvovat alaistaan toimintaa käyttösuunnitelmatason ja investointiosan raportoinnilla ja lisäksi esittävät sanallisen selvityksen poikkeamien syistä sekä toimenpiteistä, joita poikkeamien hallitsemiseksi tarvitaan. Talousraportit laaditaan seuraavina kuukausina: helmikuu, maaliskuu, huhtikuu, kesäkuu, elokuu, syyskuu, lokakuu. Raportit aikataulutetaan kunnanhallituksen ja lautakuntien kokousaikataulujen mukaisesti.

Kesäkuun toteumasta tehdään laajempi osavuosikatsaus, joka korvaa perinteisen talousraportoinnin. Osavuosikatsauksessa on kuukausittaista talousraporttia kattavampi kuvaus talouden toteutumisesta sekä koko vuoden ennusteesta. Talouden toteutumisen lisäksi osavuosikatsauksessa kuvataan toiminnallisten tavoitteiden toteutumista sekä muita keskeisiä tunnuslukuja, kuten asukasluvun ja työttömyysasteen kehitystä. Osavuosikatsaus ja syyskuun talousraportti toimitetaan tiedoksi myös kunnanvaltuustolle.

4.2 Talousarvioehdotuksen yhteenveto

4.2.1 Toimintatuotot

Vuoden 2017 ulkoiset toimintatuotot laskevat vuoden 2016 muutettuun talousarvioon nähden 776 233 eurolla. Toimintatuottojen laskeminen vuoden 2016 talousarvioon nähden johtuu pääasiassa perustoimeentulotukien valtionosuuksien poistumisesta. Toimintatuottojen kokonaismäärä vuonna 2017 on yhteensä 20 065 146 euroa.

4.2.2 Toimintakulut

Toimintakuluilla tuotetaan ne palvelut mitä varten kuntaorganisaatio ensisijaisesti on olemassa. Näiden menojen osuus talousarvion kokonaismenoista on noin 93 prosenttia. Ulkoisten toimintakulujen odotetaan laskevan vuoden 2016 muutettuun talousarvioon nähden noin 1,84 prosenttia eli 2 914 433 euroa. Toimintakulujen laskeminen vuoteen 2016 nähden johtuu perustoimeentulotuen maksatuksen siirtymisestä Keilaan, kilpailukykysovimuksen vaikutuksista henkilöstökuluihin sekä eläkemenoperusteisten maksu-

jenmuutoksista vuodelle 2017. Toimintakulujen kokonaismäärä vuonna 2017 on yhteensä -155 230 039 euroa.

Henkilöstökulut, palvelujen ostot, aineet, tarvikkeet ja tavarat sekä avustukset

Henkilöstökulut vähenevät vuoden 2016 muutettuun talousarvioon verrattuna 883 432 euroa. Henkilöstökulujen jääminen alle vuoden 2016 tason johtuu kilpailukykysovimuksen vaikutuksista lomarahoihin, sivukuluihin ja eläkemenoperusteisten maksujen pienentymisestä. Esitetty muutos on nettomääräinen, koska vastaavasti henkilöstökuluja kasvattavat uudet henkilöstölisäykset, työllisyydenhoidon vaikutukset sekä maahanmuuton resursointi. Toteuman ja budjetoinnin välillä eroavaisuutta aiheuttaa myös esimerkiksi opettajien palkkojen budjetointi pätevien opettajien mukaisena.

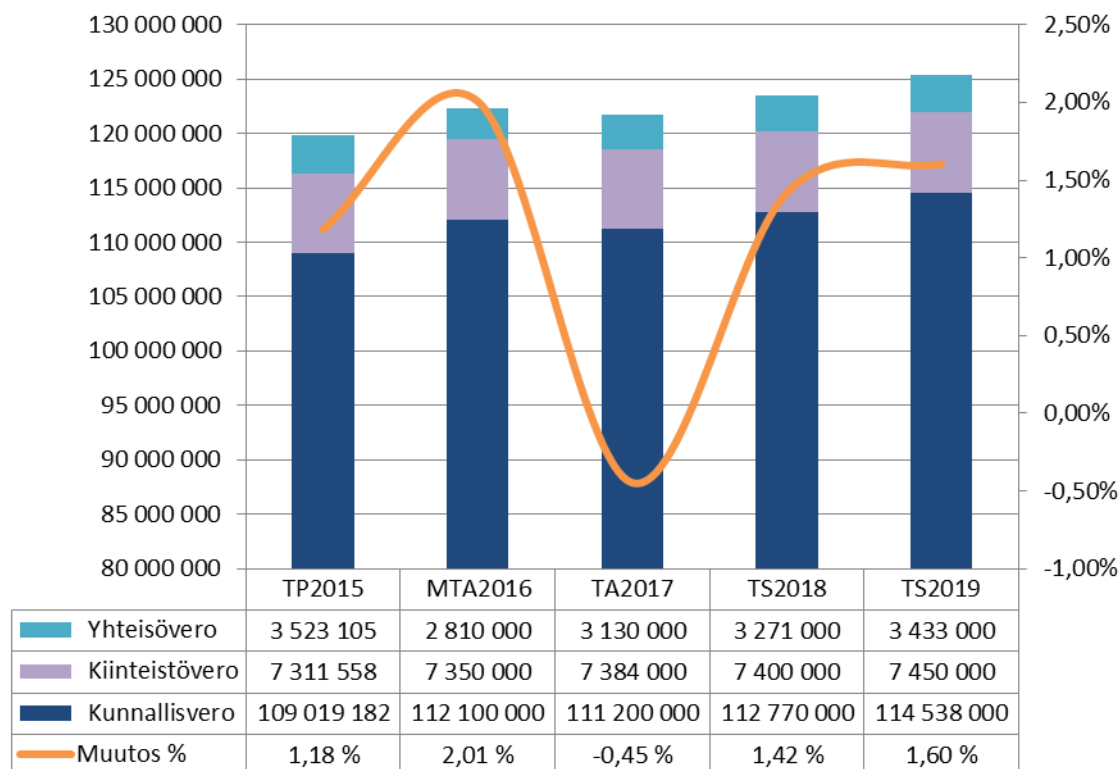
Palvelujen ostot laskevat vuoden 2016 muutettuun talousarvioon nähden 2 221 330 eurolla. Suurin syy palvelujen ostojen laskuun on perustoimeentulotuen maksatuksen siirtyminen Kelaan. Aineet, tarvikkeet ja tavarat kasvavat vuoden 2016 muutettuun talousarvioon verrattuna 309 283 euroa. Suurin syy tähän on kunnan kerrosneliöiden kasvu ja varautuminen energiakustannusten nousuun. Avustukset pysyvät vuoden 2016 muutettuun talousarvioon lähes vastaavalla tasalla. Avustusten osalta suurin riski liittyy kuntien työllisyydenhoidon kustannuksiin pitkäaikaistyöttömien osuuden kasvaessa.

4.2.3 Verotulot

Kunnan verotulot muodostuvat kunnan tuloverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon ja kiinteistöverosta.

Kunnan tulovero

Kunnallisvero on kunnalle maksettava tulovero. Kunnat vahvistavat kunnallisveroprosenttinsa vuosittain. Veromenettelystä annettu laki (1558/1995) 91 a säättää, että kunnan tulee ilmoittaa Verohallinnolle viimeistään verovuotta edeltävän vuoden marraskuun 17 päivänä tuloveroprosentin suuruus. Kunta ilmoittaa tuloveroprosentin neljännesprosenttiyksikön tarkkuudella. Jos ilmoitusta ei ole toimitettu 1 momentissa säädettynä aikana taikka Verohallinnon myöntämässä myöhemmässä määräajassa, verotuksessa voidaan noudattaa edellisen vuoden tuloveroprosenttia. Vuodelle 2017 Vihdin kunnallisveroprosentti pysyy 20,5 prosentissa.

Verotulojen kehitys verolajeittain 2015–2019. Lähde: Kuntaliitto

Osuus yhteisöveron tuotosta

Yhteisövero on osakeyhtiöiden ja muiden yhteisöjen maksama tulovero, jonka saajia ovat valtio, kunnat ja seurakunnat. Vuonna 2014 yhteisöverokanta laski 24,5 prosentista 20 prosenttiin. Yhteisöverokannan laskemista kompensoitiin kuntien jako-osuutta korottamalla määräaikaisesti 5 prosenttiyksiköllä. Vuonna 2016 kuntien jako-osuus laskee 30,92 prosenttiin, kuntien jako-osuuteen tehdyn määräaikaisen korotuksen päättyessä 2016. Vuonna 2017 jako-osuuden arvioidaan olevan 30,34 prosenttia.

Vuoden 2016 yhteisöverotuoton arvioidaan olevan muutetun talousarvion perusteella 2,81 miljoonaa euroa. Kuntaliiton ennusteet huomioiden yhteisöverotuloja kertyy vuonna 2017 noin 320 tuhatta euroa enemmän kuin vuonna 2016 eli yhteensä 3,13 miljoonaa.

Kiinteistövero

Kiinteistövero on kiinteistöveroprosentin mukainen osuus kiinteistön arvosta. Kiinteistöverolain 11 §:n mukaan kunnanvaltuusto määrää kunnan kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin. Eduskunta (HE 174/2016) tulee tarkastelemaan kiinteistöveroprosenttiasteikkoa vielä vuodelle 2017. Suluissa olevat yleistä ja vakituista asuntoa sekä rakentamatonta rakennuspaikkaa koskevat korotukset vuodelle 2017 on esitetty hallituksen esityksen mukaisina.

Vuodelle 2017 Vihdin kunnan kiinteistöveroprosentteja muutetaan rakentamattoman rakennuspaikan osalta vastaamaan uutta hallituksen esitystä kiinteistöverolain muutoksista. Vihdin kunnan kiinteistöveroprosentit 2017 ja 2016 käyvät ilmi seuraavalla sivulla olevasta taulukosta. Kiinteistöverotulojen arvioidaan olevan vuonna 2017 yhteensä 7,38 miljoonaa euroa.

Kiinteistöveroprosentit			2016	2017
			%	%
vakituinen asunto	0,37-0,80	(0,41-0,90)	0,50	0,50
muu asuinrakennus	0,93-1,80		1,00	1,00
yleinen	0,80-1,55	(0,93-1,80)	0,95	0,95
rakentamaton rakennuspaikka	1,00 - 4,00	(2,00-6,00)	3,00	4,00
yleishyödyllisen yhteisön kiinteistö	0,00 - 1,55	(0,00-1,80)	0,00	0,00

*Veroprosenttien vaihteluvälien muutokset vuodelle 2017 on esitetty hallituksen esityksen mukaisesti suluissa.

4.2.4 Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa kohtuullisella veroasteella. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Osana kuntarakennemuutostusta valtionosuusjärjestelmää uudistettiin vuodelle 2015. Kustannusten laskennallinen määrä perustuu uudessa järjestelmässä kunnan ikärakenteen ja sairastavuuden lisäksi kunnan muihin ominaispiirteisiin, kuten muun muassa työttömyysasteeseen, vieraskielisyyteen ja asukastiheyteen. Laskennallisia kustannuksia verrataan järjestelmässä kunnan omarahoitusosuuteen, kunnalle maksettaviin valtionosuuden lisäosiin sekä verotulojen tasaukseen, joka tehdään valtionosuuksien yhteydessä. Valtionosuuskriteerijä tullaan tarkistamaan vuodelle 2019 maakuntauudistuksen toteutuessa.

Valtiovarainministeriö sekä Opetus- ja kulttuuriministeriö tekevät lopullisen päätöksen vuoden 2017 maksettavista valtionosuuksista joulukuussa 2016. Talousarviossa on käytetty ennustamisen apuna Kuntaliiton julkaisemia materiaaleja sekä huomioitu maahanmuuton vaikutukset valtionosuuksiin. Hallituksen 15.9.2016 julkaiseman talousarvioesityksen mukaan kuntien peruspalveluiden valtionosuusprosentti laskee 25,61 prosentista 25,23 prosenttiin. Peruspalvelujen valtionosuuksissa huomioidaan vuonna 2017 muun muassa kilpailukyky sopimuksen vaikutukset, veromenetyksen kompensatio, eläketukijärjestelmän rahoitus, negatiivinen indeksikorotus, perustoimeentulotuen siirto Kelaan sekä valtionosuusleikkaukset. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukainen valtionosuus tulee laskemaan myös, koska kustannustason oletetaan laskevan.

Talousarviossa käytettyjen ennusteiden mukaisesti valtionosuudet vähenevät Vihdissä vuodelle 2017 yhteensä 970 tuhatta euroa.

Valtionosuudet	TP2015	MTA2016	TA2017	TS2018	TS2019
Peruspalvelujen valtionosuus	27 946 631	30 420 000	29 215 267	28 768 195	28 417 364
Verotuloihin perustuva tasaus	-1 706 520	-1 245 000	-1 195 694	-1 177 397	-1 163 038
Järjestelmämuutoksen tasaus	1 280 724	0	0	0	0
Opetus- ja kulttuurit. muut vos	-4 629 841	-4 695 000	-4 509 062	-4 440 062	-4 385 915
Valtionosuudet yhteensä	22 890 994	24 480 000	23 510 511	23 150 737	22 868 411

Valtionosuudet Vihdin kunnassa vuosina 2015–2019. Lähde: Kuntaliitto, Valtiovarainministeriön Kuntatalousohjelma vuosille 2017–2020

5 KÄYTTÖTALOUSOSA

Käyttötaloutta sen tavoitteita, toimenpiteitä ja määrärahoja tarkastellaan, suunnitellaan, seurataan ja ohjataan kuntastrategiaan perustuvien toiminnallisten tavoitteiden. Toiminnallisissa tavoitteissa ovat kuntapäämäärät ja niiden saavuttamiseen tähtäävä talousarviovuoden tavoite sekä vastuut.

Tavoite on tehtäväkokonaisuudelle asetettu määrärahan käyttötarkoitusta, palvelutuotannon määrää, laatua tai toiminnan kehittämissuuntaa kuvaava sitova ohje. Tavoitteiden tulee olla keskenään tasapainossa ja niiden tulee olla realistisia, mutta silti riittävän tavoitteellisia. Tavoitteesta vastaavalla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa tavoitteen toteutumiseen. Jokaisen tavoitteen kohdalla on esitetty myös ne toimenpiteet, joilla tavoite toteutuu. Tavoitteiden toteutumista seurataan mittaamalla tai arvioimalla.

Käyttötaloulososassa esitetään lautakuntien ja tulosalueiden sitovat toimintakatteet.

Käyttötaloulososan taulukoiden lukuohje

TP 2015	= edellisvuoden tilinpäätös
MTA 2016	= vuoden 2016 muutettu talousarvio
LTK 2017	= lautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2017
TA 2017	= valtuuston päättämä talousarvio 2017
TS 2018 – 2019	= taloussuunnitelmavuodet 2018-2019

5.1 Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunta	TP 2015	MTA2016	LTK 2017	TA 2017	MTA16/TA17%	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	44 578	0	0	0	0	80 000	80 000
Toimintakulut	-34 103	0	-51 568	-51 568	0	-120 000	-60 000
Toimintakate	10 475	0	-51 568	-51 568	0	-40 000	20 000
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	0	0	0	0	0,00	0	0
Toimintakulut	-2 154	0	-900	-900	0	-900	-900

Keskusvaalilautakunnan tulee toimittaa ne tehtävät, mitkä sille vaalilain mukaan kuuluvat. Keväällä 2017 järjestetään kuntavaalit ja tammikuussa 2018 presidentinvaalit. Presidentinvaalien yhteydessä järjestetään myös maakuntavaalit. Vuodelle 2019 kohdistuu eduskuntavaalit ja europarlamenttivaalit. Näiden vaalien käytännön valmistelutöistä sekä ennakoönnestyksen ja varsinaisen vaalipäivän järjestelystä vastaa keskusvaalilautakunta. Käytännön toimintaa hoidetaan kunnanhallituksen alaisessa hallintokeskuksessa.

5.2 Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta	TP 2015	MTA2016	LTK 2017	TA 2017	MTA16/TA17%	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	0	0	0	0	0,00	0	0
Toimintakulut	-26 246	-24 755	-24 701	-24 701	99,78	-24 870	-25 065
Toimintakate	-26 246	-24 755	-24 701	-24 701	99,78	-24 870	-25 065
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	0	0	0	0	0,00	0	0
Toimintakulut	-375	-400	-400	-400	100,00	-400	-400

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Valtuuston valitseman tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa hyvän tilintarkastustavan mukaisesti tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Hallinnon ja talouden tarkastuksesta säädetään tarkemmin kuntalain 121–125 §:ssä.

5.3 Kunnanhallitus

Kunnanhallitus	TP 2015	MTA2016	LTK 2017	TA 2017	MTA16/TA17%	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	10 778 838	11 058 755	9 829 370	9 829 370	88,88	9 839 774	9 850 178
Toimintakulut	-96 658 821	-97 019 680	-95 689 329	-95 644 956	98,58	-96 235 258	-97 052 432
Toimintakate	-85 879 983	-85 960 925	-85 859 959	-85 815 586	99,83	-86 395 484	-87 202 254
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	6 603 772	6 460 486	6 507 309	6 507 309	100,72	6 507 309	6 507 309
Toimintakulut	-1 234 431	-1 123 667	-1 168 160	-1 168 160	103,96	-1 168 160	-1 168 160

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = - 85 995 586 euroa

Kunnanhallitus vastaa muun muassa strategisesta suunnittelusta sekä talouden, toiminnan ja maankäytön suunnittelun ja seurannan koordinoinnista, elinkeinopolitiikasta, markkinoinnista ja viestinnästä, asuntopolitiikasta, työllisyyspolitiikasta, omistajapolitiikasta, konserniohjauksesta, henkilöstöpolitiikasta sekä valtuuston käsiteltävien asioiden valmistelusta. Kunnanhallituksen alainen organisatorinen toiminta jakautuu konsernihallintoon ja hallintokeskukseen.

Konsernihallinto koostuu taloudellisesti kunnanhallituksen, kunnanvaltuuston sekä kunnanjohtajan toimintaan liittyvistä kustannuksista. Se sisältää myös elinkeinotoimen edistämisen, markkinoinnin ja yleisen kehittämisen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen oston.

Hallintokeskus koostuu koko kuntaa koskevista tukipalveluista kuten tietohallinnosta, toimistopalveluista, henkilöstöhallinnosta, palkanlaskennasta, laskentatoimesta, ateria- ja puhdistuspalveluista sekä hankinta- ja kuljetusasioiden koordinoinnista. Hallintokeskus vastaa myös kunnan maaseutu- ja asuntoasioiden hoidosta, maahanmuutosta sekä joukkoliikenteen järjestämisestä. Hallintokeskus koordinoi työllisyysasioiden hoitoa ja hoitaa lähinnä kunnan omaan organisaatioon työllistämistä. Laskenta ja palkanlaskentapalvelut ostetaan Kunnan Taitoa Oy:tä ja tietotekniset palvelut Kuntien Tiera Oy:ltä.

Talous

Vuonna 2017 taloudellisia panostuksia kohdistetaan erityisesti työllisyyden hoitoon, elinkeinopolitiikkaan, markkinointiin ja viestintään sekä maahanmuutosta johtuviin palveluihin.

Toiminta

Valmistelussa olevat merkittävät valtakunnalliset uudistukset, sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistus sekä maakuntahallinto, vaikuttavat merkittävästi toimintaympäristöön. Vihdin kunnan tulevaisuuden toimintamallin luominen on keskeinen osa kunnan toimintaedellytysten turvaamisessa. Kunnan toimintaedellytyksiä tullaan parantamaan kehittämällä kunnan viestintää, maahanmuuton koordinoitua, sähköistä asiointia ja työllistämistoimintaa.

Vuonna 2017 järjestetään kunnallisvaalit, tämä tuonee uusia toimijoita mukaan päätöksentekoon. Uusi Kuntalaki korostaa kansalaisten osallisuutta, minkä tulee näkyä tulevaisuuden Vihdissä entistä voimakkaammin. Sosiaalisen median lisääntynyt käyttö antaa mahdollisuuksia kunnan viestintään, mutta tuo samalla haasteita.

5.3.1 Konsernijohtoon tulosalue

Konsernijohto	TP 2015	MTA2016	LTK 2017	TA 2017	MTA16/TA17%	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	10 210	20 000	10 000	10 000	50,00	10 031	10 063
Toimintakulut	-633 479	-790 708	-949 130	-898 330	113,61	-904 373	-911 318
Toimintakate	-649 515	-770 708	-939 130	-888 330	115,26	-894 341	-901 256
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	0	0	0	0	0,00	0	0
Toimintakulut	-37 073	-37 500	-31 181	-31 181	83,15	-31 181	-31 181

Maakunta-uudistus tulee vaikuttamaan kunnan toimintaan merkittävästi. Vuonna 2017 keskeistä on olla aktiivisesti mukana väliaikaishallinnon valmistelussa ja myöhemmin väliaikaishallinnossa valmistelemassa uudistusta ja näin turvata Vihdin edunvalvonta tässä asiassa. Yhteistyö lähikuntien kanssa on tärkeää. Taavoitteena on turvata Vihdin alueen asukkaiden maakunnalle siirtyvät palvelut laadullisesti hyvinä ja asukkaiden saavutettavissa.

Vihdin kunnan strategian mukaisesti elinkeinopalvelut toimii yrittäjyyttä edistävästi ja proaktiivisesti. Elinkeinopalvelut tuottaa elinkeinoelämän neuvonta- ja asiantuntijapalveluita, elinkeinomarkkinointia, yrittäjyyssympäristön toimintaedellytysten, yritystoiminnan kehittymisen ja yritysyrityksen edistämistä. Loppuvuodesta 2016 toteutetun kyselyn pohjalta pureudutaan ajankohtaisiin elinkeinoelämän tarpeisiin vuoden 2017 aikana.

Vuonna 2017 painopiste Vihdin elinkeinopalveluissa on uusien työpaikkojen lisääminen. Tätä edistäviä toimia ovat kunnan vetovoimaisuuden edistäminen, aktiivinen elinkeino- ja kuntamarkkinointi, tonttimyynti sekä yritysten toimintaedellytysten edistäminen. Osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi on huomiota kiinnitettävä myös ennakoivaan koulutuspolitiikkaan sekä kohtuuhintaiseen asumiseen. Uusien potentiaalisten yrittäjien uusyrityksneuvonnan palvelutuotanto on ulkoistettu Keski-Uudenmaan Uusyritykskeskukselle.

Kaavoitusta yrityksiä palvelevan tonttitarjonnan lisäämiseksi jatketaan. Edelleen panostetaan tonttien myyntiin yrityksille uusien työpaikkojen saamiseksi kuntaan. Kunnan alueella vapaana olevat tontit ja toimitilat saatetaan entistä paremmin esille. Tavoitteena on koko kunnan organisaation kattava sujuva yhteistyö ja asioiden hoito yrityskenttään niin, että yrittäjien ja yrittäväksi ryhtyvien sujuva arki turvataan. Kunnan kilpailutukset pyritään järjestämään niin, että paikallisilla yrityksillä on mahdollisuus osallistua tarjouskilpailuihin.

Kunnan näkyvyyttä parannetaan tunnettavuuden lisäämiseksi. Kunta osallistuu keskeisimmille messuille ja panostaa kunnan alueella järjestettäviin tapahtumiin. Kunnan Facebook-sivuja käytetään kunnan spontaanin tunnettuuden parantamiseksi. Markkinoinnissa painopisteenä on digitaalinen markkinointi ja tapahtumanäkyvyys. Kunnan brändin määrittelytyö käynnistetään vuonna 2017, jonka jälkeen uudistetaan kunnan ulkoista ilmettä.

Kuntapäämäärä	Yrittäjyyttä edistävä kunta
Tavoite 2017-2019	Yrittäjän sujuva arki
Tavoite 2017	Kunnan palveluprosessi toimii
Toimenpide	Yhteinen yrittäjiä palvelevien prosessien kehittäminen
Mittari/arviointikriteeri	Suomen yrittäjien elinkeinopoliittinen mittaristo kokonaisarvosana 0,4 korkeampi kuin 2016 (voidaan mitata 2018)
Tavoitetaso	
Vastuhenkilö	Kunnanjohtaja
Edelliset toteutumat	Vuonna 2015 kokonaisarvosana 6,6

Kuntapäämäärä	Yrittäjyyttä edistävä kunta
Tavoite 2017-2019	Työpaikkaomavaraisuuden kasvattaminen
Tavoite 2017	Työpaikkaomavaraisuuden kasvattaminen
Toimenpide	Aktiivinen elinkeinopolitiikka
Mittari/arviointikriteeri	Uusia yrityksiä netto 50
Tavoitetaso	Työpaikkojen lisäys netto 150
Vastuuhenkilö	Yrityskehittäjä
Edelliset toteutumat	

Kuntapäämäärä	Hyvinvoivat kuntalaiset
Tavoite 2017-2019	Kunnan tunnettuus lisääntynyt
Tavoite 2017	Kunta myönteisesti esillä
Toimenpide	Kunnan brändin määrittely, verkkoviestinnän lisääminen, näkyvyys tapahtumissa
Mittari/arviointikriteeri	Kunnan verkkosivujen käyntikerrat
Tavoitetaso	
Vastuuhenkilö	Kunnanjohtaja
Edelliset toteutumat	

5.3.2 Sosiaali- ja terveystalouden tulosalue

5.3.2.1 Perusturvakuntayhtymä Karviainen

Perusturvakuntayhtymä Karviainen	TP 2015	MTA2016	LTK 2017	TA 2017	MTA16/TA17%	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	1 555 613	1 700 000	0	0	0,00	0	0
Toimintakulut	-47 761 166	-79 770 000	-44 864 857	-44 870 969	56,25	-45 144 809	-45 459 572
Toimintakate	-46 205 553	-78 070 000	-44 864 857	-44 870 969	57,48	-45 144 809	-45 459 572

Vihdin kunnan perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen palvelut järjestää Perusturvakuntayhtymä Karviainen. Kunta hyväksyy valtuustokaudeksi Karviaisen palvelutasosuunnitelman. Uusi palvelutasosuunnitelma 2017 – 2020 on tärkeä tulevaisuuden palvelusisällön ja palvelutason kannalta. Palvelutasosuunnitelmassa määritellään palvelutaso, jolla sosiaali- ja terveystalouden palvelut siirtyvät maakuntahallinnon järjestettäväksi. Samalla valmistaudutaan tulevaan kilpailutilanteeseen. Paikallisen kilpailukykyyn muodostavat vahvat paikalliset palvelurakenteet ja yhteisöjen toimivuus, osaaminen ja vahvat osaajat paikkakunnalla sekä toiminnallisten edellytysten turvaaminen, mm. toimitilat ja palvelukanavat.

Talousarvio perustuu palvelutasosuunnitelmaan. Vihdin kunnanvaltuusto hyväksyy Karviaisen talousarvion ja taloussuunnitelman. Palvelujen järjestämiseen suunnitelmakaudelle 2017–2020 vaikuttaa alueella tapahtuva nykyinen väestön kehitys: lasten määrä on vähentynyt ja yli 75-vuotiaiden lukumäärä on kasvanut ja kasvaa edelleen. Tämä merkitsee käytännössä hoivapalvelujen tarpeen kasvua ja lapsiperheiden palvelujen tarpeen vähenemistä.

Päiväaikainen lääkäripalvelujen kiireellinen vastaanottotyö on järjestetty uudella tavalla vuoden 2016 loka-kuusta alkaen. Toiminnassa pyritään ennen kaikkea vaikuttavuuteen eli potilaiden ohjaus tehostuu ja lähipalveluja käytetään aikaisempaa tehokkaammin. Lisäksi lääkäripalvelujen saatavuutta kiireettömän hoidon osalta parannetaan. Lääkärin vastaanotoilla tavoitteena on vuoden 2017 lopussa saavuttaa maksimissaan 7 vuorokauden odotusaika kiireettömässä hoidossa.

Perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen palvelujen ostoon Karviaiselta on talousarviossa varattu 44,3 miljoonaa euroa. Vuonna 2017 perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen kustannuksia alentaa kilpailukykyso-
pimuksen lisäksi perustoimeentulotuen siirto Kelan hoidettavaksi noin 3,1 miljoonaa. Tälle tulosalueelle kirjataan myös eläkemenoperusteisia maksuja, joihin on varattu 0,5 miljoonaa euroa. Perusturvakuntayhtymä Karviaisen erikoissairaanhoidon kustannukset on esitetty alla erikseen.

5.3.2.2 Erikoissairaanhoido

Erikoissairaanhoido	TP 2015	MTA2016	LTK 2017	TA 2017	MTA16/TA17%	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	0	0	0	0	0,00	0	0
Toimintakulut	-33 327 769	-612 000	-33 508 890	-33 483 770	5 471,20	-33 688 116	-33 922 999
Toimintakate	-33 327 769	-612 000	-33 508 890	-33 483 770	5 471,20	-33 688 116	-33 922 999

Erikoissairaanhoidon määrärahat sisältyvät Perusturvakuntayhtymä Karviaisen talousarvioon. Erikoissairaanhoidon palvelut tuottaa HUS-kuntayhtymä. Ostopalveluihin HUS-kuntayhtymältä arvioidaan vuonna 2017 tarvittavan 33 miljoonaa euroa. Summa sisältää myös ensihoidon ja Medi-Helin kustannukset. Ensihoidon kustannukset kasvavat merkittävästi. Erikoissairaanhoidon toiminnallisiin kustannuksiin sisältyy kunnalle kohdistuvat noin 440 tuhannen euron eläkemenoperusteiset menot.

5.3.3 Hallinnon ja talouden tulosalue

Hallinto ja talous	TP 2015	MTA2016	LTK 2017	TA 2017	MTA16/TA17%	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	921 550	1 379 023	1 829 224	1 829 224	132,65	1 834 887	1 840 551
Toimintakulut	-7 174 636	-7 909 523	-8 661 391	-8 705 640	110,07	-8 696 860	-8 825 427
Toimintakate	-6 253 086	-6 530 500	-6 832 167	-6 876 416	105,30	-6 861 973	-6 984 876
<i>siitä sisäiset</i>							
<i>Toimintatuotot</i>	10 363	13 000	20 900	20 900	161	20 900	20 900
<i>Toimintakulut</i>	-249 515	-200 930	-196 046	-196 046	97,57	-196 046	-196 046

Sitovuustaso kunnanhallituksen toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = - 7 056 416 euroa

Hallinnon ja talouden tulosalueella toiminnan painopiste on talouden ja toiminnan suunnittelussa, hallinnon ja talouden hoidossa ja sekä tukipalveluiden tuottamisessa. Tulosalue toimii kunnanhallituksen ja -valtuuston sekä kunnanjohtajan esikuntana, ohjaa ja konsultoi kuntaorganisaatiota sekä neuvoo ja palvelee kuntalaisia.

Hallinnon ja talouden valtuustotason sitovina tulostavoitteina ovat kunnan painopisteiden mukaisesti työllisyys ja sähköinen asiointi. Yleisen työllisyytilanteen hieman parantuessa työttömyysjaksojen pituus on edelleen kasvanut, joten kunnan maksettavaksi tuleva osuus työmarkkinatuesta on myös kasvussa. Työllistämiseen panostaminen on perusteltua sekä inhimillisestä näkökulmasta, mutta myös pitkittyneen työttömyyden kunnalle aiheuttamien kustannusten hillitsemiseksi. Sähköisellä asiointilla puolestaan pyritään tarjoamaan kuntalaisille sujuvia, tehokkaita ja oikea-aikaisia palveluja sekä tehostamaan organisaation sisäisiä prosesseja.

Työllistämisen keskeisinä kehittämiskohteina vuonna 2017 on edelleen kierrätyskeskuksen toiminnan kehittäminen ja laajentaminen. Keväällä 2016 käynnistyneen kierrätyskeskuksen toiminta laajenee siten, että toimivampien tilaratkaisujen ansiosta kuntouttavassa työtoiminnassa olevien määrää voidaan kasvat-

taa merkittävästi ja siten luoda paremmin pidempiä työllistymispolkuja. Tilat mahdollistavat toiminnan monipuolistumisen ja siten laajempien työllistymismahdollisuuksien tarjoamisen asiakkaille. Uusiin tiloihin on tavoitteena yhdistää myös nuorten työpajatoiminta osaksi kunnan muuta työllistämistoimintaa ja näin lisätä työpajalle sijoitettavien nuorten määrää. Käytännössä tämä tarkoittaa nuorten työpajan integrointia kierrätyskeskuksen toiminnan yhteyteen. Muutoksella tavoitellaan yhteensä n. 20 lisäpaikkaa kuntouttavaan työtoimintaan, joista 10 kierrätyskeskukseen 60 palkkatukityöllistetyn lisäksi, ja nuorisotyöpajan paikkaluvun kasvattamista 20 paikkaan. Tavoitteena on saada työmarkkinatuen kuntaosuuden menot laskemaan enintään 1,5 miljoonaan euroon sekä erilaisilla kunnan ja Karviaisen työllistämis- ja kuntoutustöiden piteillä säästää työmarkkinatuen kuntaosuutta vähintään 1500 kuukaudella, eli n. 0,6 M€. Tavoite on erittäin kova, kun työmarkkinatuen kustannuksen ennustetaan vuonna 2016 olevan 1,67 M€.

Sähköisen asioinnin kehittäminen edellyttää tehokkaita ja hyvin suunniteltuja asiakaspalveluprosesseja, joita parannetaan jatkuvasti. Niitä tukemaan toteutetaan tai hankitaan kustannussäästöjä tai selkeitä toiminnallisia hyötyjä tuottavia sähköisen asioinnin, asiakirjojen hallinnan sekä arkistoinnin ratkaisuja. Lakisääteiset Kansallisen palveluarkkitehtuurin (KaPA) mukaiset sähköisen asioinnin tukipalvelut otetaan käyttöön vuoden 2017 aikana. Pitkän aikavälin tavoitteena ovat ajasta ja paikasta riippumattomat, kattavat ja esteettömät sähköiset palvelut, jotka on yhdenmukaisesti kuvattu ja joiden lopputuloksen asiakas saa kohtuullisessa ja ennustettavassa ajassa.

Vuonna 2017 hallinnon toimintaan vaikuttavat myös huhtikuussa järjestettävät kuntavaalit ja kesäkuun alusta käynnistyvä valtuuston toimikausi uusine toimielinvalintoineen. Kuntalain muuttuessa myös hallinto- ja toimintasäännöt on uudistettava kevään aikana. Tavoitteena on myös uuden kuntalain tavoitteiden mukaisesti varmistaa ja kehittää asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden sekä kiintiöpakolaisten vastaanottamisen myötä lisääntynyt maahanmuutto edellyttää tiivistä yhteistyötä ja verkostomaista työskentelyä kunnan eri toimijoiden, Karviaisen, ELY-keskuksen sekä kolmannen sektorin kanssa. Maahanmuuttotyötä ja uusien kuntalaisten kotoutumisen edistämiseksi tehtävää työtä koordinoidaan hallinnossa maahanmuuttokoordinaattorin ja pakolaisohjaajan toimesta. Vihdin kunta on sitoutunut vastaanottamaan vuonna 2017 yhteensä 30 kansainvälisen suojelun piirissä olevaa maahanmuuttajaa. Vuonna 2016 on luotu rakenteita maahanmuuttajien vastaanottamiselle, ja vuonna 2017 toteutetaan vahvasti kotouttamistöimenpiteitä yhdessä verkoston kanssa.

Kunnan keskeisistä tietojärjestelmistä sekä taloushallinnon että henkilöstöhallinnon järjestelmät tulisi uusia, ja järjestelmävaihtoon valmistaudutaan vuoden 2017 aikana siten, että järjestelmien käyttöönotto olisi vuoden 2018 alusta. Järjestelmien vaihtamisen yhteydessä on tarkoituksenmukaista myös kehittää talous- ja henkilöstöhallinnon prosesseja toimivammiksi ja automatisoidummiksi.

Taloushallinnon osalta tullaan vuonna 2017 järjestelmäuusimisen lisäksi panostamaan erityisesti kunnan lainasalkun hallinnan kehittämiseen. Kehittämisen yhteydessä tullaan uusimaan käytetty lainasalkun hallintajärjestelmä sekä hyväksytään erilliset rahoitustoiminnan periaatteet, jotka linjaavat kunnan lainarahoituksen hankintaa ja siihen liittyvää riskienhallintaa.

Henkilöstötyössä vuonna 2017 keskitytään kahden yt-vuoden jälkeen erityisesti työhyvinvoinnin edistämiseen. Hyvän pohjan ja painopistealueet tähän työhön määrittävät vuoden 2016 lopulla tehtävän työhyvinvointikyselyn tulosten pohjalta. Kunnan strategian mukaisesti henkilöstötyön muita painopistealueita ovat johtamisen ja osaamisen kehittäminen sekä panostukset myönteiseen työnantajakuvaan. Henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän vaihdon kautta haetaan yhä ammattimaisempaa toimintaa kehittämällä raportointia ja sujuvoittamalla toimintaprosesseja.

Joukkoliikenteen tuleva tukien uudistus vaikuttanee merkittävästi kunnan rooliin joukkoliikenteessä. Mikäli Vihti-lipun käyttö estetään kokonaisuudessaan uusissa palvelusopimuksissa, on kunta varautunut panostamaan ostoliikenteeseen turvataksaan tärkeimmät liikennöintiyhteydet Vihdistä. Vihdin sisäisen liikennöinnin osalta käynnistetään vuonna 2017 kuljetuksia koskeva sisäinen kehittämistyö, jossa tarkoituksena

on tehostaa kuljetusten järjestämistapoja. Asia vaatii panostuksia henkilöresursointiin ja ohjelmistoihin, mutta tuo säästöjä kunnan kuljetuskustannuksiin.

Kuntapäämäärä	Hyvinvoivat kuntalaiset
Tavoite 2017-2019	Kuntalaisten ja muiden asiakkaiden palveluprosessit on optimoitu, valtaosin sähköistetty, kattavasti kuvattu ja niitä kehitetään jatkuvasti.
Tavoite 2017	Sähköisten asiointimahdollisuuksien lisääminen sekä Kansallisen palveluarkkitehtuurin (KaPA) palveluiden käyttöönotto
Toimenpide	Otetaan käyttöön lakisääteisiä tai muuten tarvittavia KaPA-palveluita sekä lisään sähköisiä asiointimahdollisuuksia.
Mittari/arviointikriteeri Tavoitetaso	Vuoden 2017 aikana: 1) sähköinen tila- ja aluevarausjärjestelmä otetaan käyttöön; 2) kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden avustusten haku ja jako sähköistetään; 3) laaditaan suunnitelma ja aikataulu kaikkien soveltuvien palveluiden sähköistämiseksi; 4) sähköiseen arkistointiin liittyen tiedonohjaussuunnitelmaan liittyvistä prosesseista on kuvattu vähintään 85 %; 5) sähköinen lupakäsittely on otettu käyttöön kunnallisteknisten palveluiden tulosalueella; 6) rakennusvalvonassa on otettu käyttöön sähköinen pysyväisarkisto.
Vastuhenkilö	Nimetty tulosalueilla
Edelliset toteutumat	

Kuntapäämäärä	Hyvinvoivat kuntalaiset, terve kuntatalous
Tavoite 2017-2019	Työmarkkinatukimaksujen kuntaosuus on enintään 1,5 M€
Tavoite 2017	Työmarkkinatukimaksujen kuntaosuuden kokonaiskustannus on enintään 1,5 M€. Vihdin kunnan ja Karviaisen yhteisillä työllistämis- ja kuntoutustoimenpiteillä on vältetty työmarkkinatuen kuntaosuus vähintään 1500 kuukaudelta (keskimäärin 400 e/kk).
Toimenpide	Kierrätyskeskuksen ja nuorten työpajatoiminnan kehittäminen ja laajentaminen
Mittari/arviointikriteeri Tavoitetaso	Työmarkkinatuen kuntaosuuden kokonaiskustannus on enintään 1,5 M€. Vihdin kunnan ja Karviaisen yhteisillä työllistämis- ja kuntoutustoimenpiteillä säästettyjen työmarkkinatukien kuntaosuuden kuukausien lukumäärä.
Vastuhenkilö	Hallintojohtaja
Edelliset toteutumat	Työmarkkinatuen kuntaosuuden ennuste vuonna 2016 on 1,67 M€ (9/2016). Työllistämis- ja kuntoutustoimenpiteillä on 6/2016 säästetty työmarkkinatuen kuntaosuutta 633 kk, ennuste toteumasta 1260 kk (kustannusvaikutus n. 0,5 M€).

Kuntapäämäärä	Turvallinen ja vetovoimainen elinympäristö
Tavoite 2017-2019	Vihdissä on toimiva ja kustannustehokas sisäinen joukkoliikenne
Tavoite 2017	Kunnan sisäisen joukkoliikenteen kehittäminen
Toimenpide	Kunta ottaa käyttöön sisäisten kuljetuspalveluiden reittisuunnittelun ja avaa vaihteittain sisäiset kuljetuspalvelut kuntalaisten käyttöön
Mittari/arviointikriteeri Tavoitetaso	Vuoden 2017 aikana: 1) kunta vastaa kokonaisuudessaan sisäisten kuljetuspalveluiden reittisuunnittelusta 2) sisäiset kuljetuspalvelut ovat kilpailutettu uudelleen 3) vuoden 2019 tavoitetason mukaiset sisäiset joukkoliikennereitit ja operointijat ovat määriteltä 4) sisäisistä kuljetuspalveluista 20 % on kuntalaisten avoimessa käytössä (mitataan autojen määrästä) 5) kustannusindeksillä korjattu palveluiden järjestämishinta ei muutu vuodesta 2016
Vastuhenkilö	Talousjohtaja
Edelliset toteutumat	

5.3.4 Ateria ja Puhdistuksen tulosalue

Ateria ja puhdistus	TP 2015	MTA2016	LTK 2017	TA 2017	MTA16/TA17%	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	8 291 464	7 959 732	7 990 146	7 990 146	100,38	7 994 855	7 999 565
Toimintakulut	-7 761 736	-7 937 449	-7 705 061	-7 686 247	96,84	-7 733 270	-7 787 320
Toimintakate	529 728	22 283	285 085	303 899	1 363,82	261 586	212 245
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	6 593 409	6 447 486	6 486 409	6 486 409	100,60	6 486 409	6 486 409
Toimintakulut	-942 783	-884 437	-938 333	-938 333	106,09	-938 333	-938 333

Vihdin Ateria ja Puhdistus järjestää ateria-, puhdistus ja tavara-/postikuljetuspalveluita Vihdin kunnalle. Aterian ja Puhdistuksen palveluilla tuetaan varhaiskasvatusta ja oppilaiden oppimista. Palvelut noudattavat sisäisiä sopimusehtoja. Toiminta jakaantuu kolmeen siivousalueeseen ja kolmeen suurkeittiöalueeseen sekä Nuhako-Lukio keittiöön. Asiakaskohteissa Ateria ja Puhdistuksen työnjohtajat toimivat yhteistyössä palveluiden tuottamisen suhteen. Sivistyskeskuksen mahdolliset palveluverkkomuutokset vaikuttavat Ateria ja Puhdistuksen toimintaan myönteisesti parantamalla toiminnan tehokkuutta. Suurimmat ulkoiset tuotot muodostuvat ateria-, puhdistus-, ja kuljetuspalveluiden myynnistä Karviaiselle, kassamyynnistä (oppilaiden välipalat, henkilöstöruokailu) ja EU-koulumaitotuesta. Karviaiselle palvelumyynti vähenee arviolta 20 000 euroa verrattuna vuoteen 2016.

Opetussuunnitelman liitteeksi on laadittu sivistyskeskuksen kanssa yhteistyössä kouluruokasuunnitelma (2016–2017). Kouluruokasuunnitelmassa tavoitteena on toteuttaa pitkälti kouluruokadiplomin tavoitteita. Vihdissä on kolme (30.9.2016) kouluruokadiplomia ja yksi päiväkodin makuaakkos-diplomi, joiden lisäämistä pyritään edistämään.

Toiminnan kehittäminen painottuu erityisruokavalioiden (Ervi) laadulliseen tuotantotavan parantamiseen. Tavoitteena on valmistaa turvallinen, laadukas, terveydenhoitoon tarvittava (kansallinen allergiaohjelma 2008–2018) erityisruokavalioiden keskitetyllä erityisruokavalioiden ateriatuotantotavalla hallitaan äkillisten poissaolojen vaikutus, taloudelliset haasteet ja parannetaan erityisvalmisteiden hankintaa.

Vihdin Ateria on seurannut ylikapasiteettiruokaa aktiivisesti vuodesta 2014. Raportointiaktiivisuus on vaihdellut eri keittiössä. Vuoden 2017 tavoite on toteuttaa raportointi 90 % tuotantopäivistä (220 pv) ja pudottaa ylikapasiteettiruokamäärä (kg)/ raportointipäivää kohden alle vuoden 2016 tason. Seuranta kohdistuu pääasiallisesti lounasruokaan ja erityisruokavalioksiin.

Toiminnanohjausjärjestelmän hyötyjä selvitetään puhdistuspalveluissa. Selvityksen tavoitteena on verrata markkinoilla olevia järjestelmiä ja arvioida, voidaanko sen avulla parantaa hajallaan olevan toiminta-alueen johtamista ja asiakaspalvelua.

Henkilöstön osaamiseen ja työhyvinvointiin panostetaan koulutuksella, lyhyillä tietoisuuksilla, tyhy-päivillä ja työkenkäprojektilla (2017–2019) yhteistyössä henkilöstöhallinnon kanssa. Henkilöstö saanee työvaateisiin uuden ilmeen uuden työvaatevuokrasopimuksen alettua 1.4.2017. Tulosalueen kaluston ja laitteiden uusimiseen on varattu 80 000 euroa (irtaimistohankinnat). Ateria-, posti- ja tavarakuljetuksen kilpailuttaminen on myös ajankohtaista tuleville vuosille (2018-).

Asiakastyytyväisyyttä pidetään tärkeänä palveluiden tuottamisessa. Käyttäjäasiakkaiden tyytyväisyyttä seurataan vuosittain sähköisellä kyselyllä ja haastatteluilla. Palvelulaatutasa pyritään pitämään vähintään vuoden 2016 tasolla.

Kuntapäämäärä	Hyvinvoivat kuntalaiset
Tavoite 2017–2019	Ateria- ja puhdistuspalveluiden järjestäminen asiakaslähtöisesti tukien oppilaiden oppimista ja varhaiskasvatuspalveluita
Tavoite 2017	Kouluruokasuunnitelman mukainen toiminta ja lisätään kouluruoka- ja makuuakosten diplomien määrää. Puhdistuspalvelussa osallistutaan kiinteistöjen elinkaaren tukemiseen.
Toimenpide	Yhteistyö ja palveluiden kehittäminen - erityisruokavalioiden tuotannon kehittäminen - aktiivinen osallistuminen vanhempainiltoihin - sisäisten sopimusehtojen päivittäminen - koulutus tavoitteena ammatillisuuden ja asiakaspalvelun lisääminen - palautejärjestelmän kehittäminen
Mittari/arviointikriteeri	Puhdistuspalveluiden asiakastyytyväisyys asteikko (1-4)
Tavoitetaso	Ateriapalveluiden asiakastyytyväisyys asteikko (1-4) vähintään vuoden 2016 tasolla (kysely 10/2016)
Vastuhenkilö	Ruokapalvelupäällikkö
Edelliset toteutumat	Oppilas- ja päiväkotiruokailussa asiakastyytyväisyys Vuosina 2013 2,82 (1-4), 2014 2,92 (1-4), 2015 (1-4) 2,90 Puhdistuspalveluiden asiakastyytyväisyys Vuonna 2013 3,12 (1-4), 2014 3,05 (1-4), 2015 (1-4) 3,20

Kuntapäämäärä	Turvallinen ja vetovoimainen elinympäristö
Tavoite 2017–2019	Vastuullinen, tehokas ja tuottavuudelta järkevä ateria- ja puhdistuspalvelut huomioiden elinympäristön vaikutukset
Tavoite 2017	Tulosalue pyrkii toiminnalla vaikuttamaan, että Vihdistä muodostuu hiilineutraali kunta.
Toimenpide	Toiminnanohjausjärjestelmän soveltumisen tutkiminen siivouksessa - Teknologian hyödyntäminen toiminnassa; esim. tabletit, älypuhelimet Ylikapasiteettiruuan määrän seuraaminen päivittäin - Palvelukohteiden siirtyminen kilotilaukseen kokonaisuudessaan Ateria-, tavara- ja postikuljetusten kilpailuttamisessa logistiikan synergiaedun huomioiminen Koneellisen puhdistusmenetelmien kehittäminen
Mittari/arviointikriteeri	Ylikapasiteettiruuan raportointi yli 90 % ja kg < 2016: kyllä / ei
Tavoitetaso	Toiminnanohjausjärjestelmän projektiselvitys: kyllä / ei
Vastuhenkilö	Ruokapalvelupäällikkö
Edelliset toteutumat	Ylikapasiteettiruoka kg/rap. pv. keskimäärin 120 kg 2014 / 117 kg 2015

5.4 Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Kasvatus- ja koulutuslautakunta	TP 2015	MTA2016	LTK 2017	TA 2017	MTA16/TA17%	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	4 048 097	3 679 500	3 674 000	3 674 000	99,85	3 645 506	3 657 013
Toimintakulut	-59 917 349	-61 107 110	-59 580 107	-59 520 719	97,40	-59 807 503	-60 137 144
Toimintakate	-55 869 252	-57 427 610	-55 906 107	-55 846 719	97,25	-56 161 997	-56 480 131
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	26 943	27 500	0	0	0,00	0	0
Toimintakulut	-18 082 933	-17 244 748	-18 366 447	-18 366 447	106,50	-18 366 447	-18 366 447

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan perustehtävä on tuottaa kunnan strategian mukaisesti sujuvia, tehokkaita sekä oikea-aikaisia peruspalveluja Vihdin kunnan asukkaille. Varhaiskasvatuksen perustehtävä on järjestää erimuotoisia päivähoitopalveluja. Koulut vastaavat perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestämisestä.

Talous

Tavoitteena on kehittää koulu- ja päiväkotiverkkoa niin, että se vastaa palvelutarvetta ja turvaa koulutuksen ja kasvatuksen laadun. Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi valmisteltiin vuoden 2016 aikana esitys pedagogisesta koulu- ja päiväkotiverkosta. Laatutekijöiden lisäksi palveluverkon uudistamiseen vaikuttaa uudet opetussuunnitelmat esi- ja perusopetuksessa ja lasten määrän väheneminen varhaiskasvatuksessa. Myös taloudelliset näkökohdat ja osittain niihin liittyen koulukiinteistöjen kunto vaikuttaa kouluverkon arviointiin. Marraskuussa 2014 kunnanvaltuusto päätti talousarvion yhteydessä, että yksittäisen kyläkoulun tilanne tarkastellaan uudelleen silloin, kun sen kunto vaatii suuria investointeja ja tutkitaan voitaisiinko tulevia investointeja lykätä esimerkiksi oppilaaksiottoalueita muuttamalla. Osassa kyläkouluja peruskorjaus-tarve on edessä lähivuosina.

Pedagogisen verkon valmisteluun ovat osallistuneet rehtorit ja päiväkodinjohtajat, jotka ovat työstäneet omissa seminaareissaan pedagogista verkkoa. Pedagoginen koulu- ja päiväkotiverkko on taustamateriaali, joka ei sido valtuustoa.

Toiminta

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan alaisen toiminnan suurimmat muutokset toimintaympäristössä koskevat lapsimäärän vähenemistä ja palveluverkon kehittämistä pedagogisesti vastaamaan muuttuneeseen tarpeeseen. Pedagoginen koulu- ja päiväkotiverkko laaditaan vuosille 2016 - 2020 ja sitä päivitetään vuosittain.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa on tavoitteena sosioemotionaalisen kehityksen sekä koulunkäynnin tukeminen. Varhaiskasvatuksessa lasten sosioemotionaalisen kehityksen tukemiseen vaikutetaan mm lisäämällä kasvattajien tietoisuutta ja osaamista lasten tunne-elämän ja käyttäytymisen säätelyssä sekä jatkamalla pienryhmätoimintaa, jolla haetaan apua lasten vaikeisiin tunne-elämän pulmiin. Perusopetuksessa tämä toteutuu muun muassa opetuksen laadun kehittämiseen saadulla valtionavustuksella, mikä kohdistetaan opetuksen erityistarpeisiin. Vihdin kunta on saanut valtiolta 281 000 euron avustuksen, joka kohdistetaan sosioemotionaalisen kehityksen ja koulunkäynnin tukemiseen.

5.4.1 Koulutuksen tulosalue

Koulutuksen tulosalue	TP 2015	MTA2016	LTK 2017	TA 2017	MTA16/TA17%	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	1 520 328	999 500	1 190 000	1 190 000	119,00	1 173 727	1 177 454
Toimintakulut	-36 031 215	-36 189 550	-35 834 968	-35 775 580	99,00	-35 936 514	-36 121 498
Toimintakate	-34 510 887	-35 190 050	-34 644 968	-34 585 580	98,00	-34 762 787	-34 944 044
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	26 711	27 500	0	0	0,00	0	0
Toimintakulut	-12 310 673	-11 810 671	-12 681 103	-12 681 103	107,00	-12 681 103	-12 681 103

Perusopetus

Pedagogisen kouluverkon suunnittelun peruslähtökohta on oppilasmäärissä tapahtuva kehitys tulevina vuosina sekä opetuksen tarkoituksenmukainen suunnittelu opetussuunnitelman mukaisesti. Vihdin kunnassa noudatetaan lähikouluperiaatetta, mikä edellyttää, että jokaisella koululla on oma koulukohtainen tuntikehyskiintiö koulukohtaisen erityisen tuen opetuksen järjestämiseen; lisäksi perusopetuksen tuntikehysresurssiin on varattu oma resurssi kuntatasoisen erityisopetuksen järjestämiseen.

Pedagogisen kouluverkkosuunnitelman mukaisesti Tervalammen ja Huhmarnummen koulujen toiminta yhdistetään lukuvuoden 2017–2018 alusta. Vihtijärven koulun toiminnasta päätetään sen jälkeen, kun päätös mahdollisesta kuntaliitoksesta on tehty. Vihtijärven koulun nykyinen vuokrasopimus päättyy vuonna 2019.

Koulutuksen tulosalueella vuoden 2017 talousarviokehykseen pääseminen edellyttää muutoksia niin palvelurakenteeseen kuin perusopetuksen tuntikehykseen. Palvelurakennemuutoksena vuodelle 2017 esitetään Tervalammen ja Huhmarnummen koulujen toiminnan yhdistämistä. Lukuvuonna 2016 - 2017 Tervalammen koulun tuntikehys on 59 tuntia ja Huhmarnummen koulun tuntikehys on 138 tuntia. Mikäli koulujen toiminta yhdistetään, tuntikehys lukuvuodelle 2017 - 2018 on 170 tuntia, mikä merkitsee 27 tunnin eli noin 50 000 euron säästöä lukuvuoden aikana. Tervalammen ja Huhmarnummen koulujen huoltajille on järjestetty koulujen toiminnan muutokseen liittyvät tiedotus- ja kuulemistilaisuudet. Tervalammen koulun kiinteistön mahdollisesta myynnistä päätetään erikseen.

Perusopetuksen lukuvuoden 2017 - 2018 tuntikehys on koulukohtaiseen opetukseen 5721 tuntia ja kuntatasoiseen erityisopetukseen 350 tuntia, yhteensä 6071 tuntia.

Vihdin kunta on ollut vuosia mukana Kuumakuntien yhteisessä TVT-hankkeessa, jonka myötä on järjestetty opettajien täydennyskoulutus sekä koordinoitu laite- ja sovellushankinnat. TVT-hanke päättyy lukuvuoden vaihteeseen, mutta ICT-opetuksen kehittämistä jatketaan kuntien välisenä yhteistyönä. Vuoden 2017 koulutuksen tulosalueen talousarvioon varataan määräraha ICT-opetuksen kehittämiseen. Aikaisempina vuosina on koulujen laitekantaa uudistettu investointimäärärahalla. Tässä vaiheessa on toiminnan kannalta tarkoituksenmukaista varata määräraha käyttötalouteen, jotta määräraha voidaan kohdistaa ICT-opetuksen vaativan joustavan toiminnan mukaisesti. Tähän määrärahaan sisältyy sähköisten ylioppilaskirjoitusten vaatima teknisen laitteiston uudistaminen. Määräraha käyttötalouteen on 100 000 euroa, jolla pääsääntöisesti hankitaan uudistettavaa laitekalustoa.

ICT-opetus edellyttää myös opettajakunnan jatkuvaa koulutusta. Täydennyskoulutus siirtyy TVT-hankkeen päätyttyä kuntakohtaisesti toteutettavaksi. Tavoitteena on, että koulukohtaisesti järjestetään täydennyskoulutusta, johon opettajat osallistuvat ja hyödyntävät koulutuksessa saatuja taitoja suoraan omassa opetustyössään. Opettajien täydennyskoulutuksen järjestää kunnan omista opettajista muodostettu digitiimi. Täydennyskoulutuksesta pääsääntöisesti vastaavan digitiimin kustannuksiin varataan 30 000 euroa.

Vihdin lukio

Vihdin lukio on perustamisestaan lähtien kehittänyt systemaattisesti ja aktiivisesti toimintaansa, minkä ansiosta se valittiin keväällä valtakunnalliseen Kehittäjälukioverkostoon. Ylioppilastutkinto suoritetaan syksystä 2016 alkaen asteittain sähköistä järjestelmää käyttäen siten, että syksyllä 2016 lukion aloittaneet kirjoittavat koko tutkinnon tietokoneella. Vihdin kunnassa sähköisten ylioppilaskirjoitusten vaatimat tila-asiat on otettu huomioon Nummelanharjun liikuntasalin suunnittelun yhteydessä. Lukion opettajakunnalta ylioppilaskirjoitusten muuttuminen sähköisiksi edellyttää opetuksen muuttamista sähköisiä sovelluksia hyödyntäväksi, sillä opetuksen on annettava valmiudet myös sähköisissä kokeissa menestymiseen.

Kuntapäämäärä	Hyvinvoivat kuntalaiset				
Tavoite 2017-2019	Resurssit vastaavat opetussuunnitelman toteuttamisen edellytyksiä				
Tavoite 2017	Resurssit vastaavat opetussuunnitelman toteuttamisen edellytyksiä				
Toimenpide	Resurssi ei laske minimikertoimen alle.				
Mittari/arviointikriteeri	Perusopetuksen tuntikehys lukuvuosittain				
Tavoitetaso	lukuvuosi	oppilaat	tuntikehys	avustukset	erityisopetuksen osuus tuntikehyksestä
	2014-2015	3491	6479(6184+295)	295 tuntia	
	2015-2016	3517	6332 (6212+120)	120 tuntia	
	2016-2017	3552	6098	281 000 euroa	
	2017-2018		6071		350 tuntia
Vastuhenkilö	Sivistysjohtaja				
Edelliset toteutumat					

Kuntapäämäärä	Hyvinvoivat kuntalaiset	
Tavoite 2017-2019	Kaikki 1. luokan aloittavat hakijat saavat iltapäivätoiminnan paikan.	
Tavoite 2017	Kaikki 1. luokan aloittavat hakijat saavat iltapäivätoiminnan paikan.	
Toimenpide	Iltapäivätoimintaan ilmoittaudutaan hakuajana.	
Mittari/arviointikriteeri	Iltapäivätoiminta ja sijoittuminen Paikan saaneiden määrä 1.8 = 98%	
Tavoitetaso	Jonossa olevien määrä 1.9. = 0	
Vastuhenkilö	Pedagoginen sihteeri	
Edelliset toteutumat	Hakeneita keväällä 2016 oli yhteensä 213, joista ekaluokkalaisia 171. Paikan saaneita 201, joista ekaluokkalaisia 167 (98%).	

Kuntapäämäärä	Hyvinvoivat kuntalaiset			
Tavoite 2017-2019	Resurssit vastaavat opetussuunnitelman toteuttamisen edellytyksiä			
Tavoite 2017	Resurssit vastaavat opetussuunnitelman toteuttamisen edellytyksiä			
Toimenpide	Resurssi ei laske minimikertoimen alle.			
Mittari/arviointikriteeri	Lukion minimikurssikerroin 1,2 x opiskelijamäärä			
Tavoitetaso	Lukion tavoitekurssikerroin 1,26 x opiskelijamäärä			
Vastuhenkilö	Sivistysjohtaja			
Edelliset toteutumat	Lukuvuosi	opiskelijat	kurssit	kerroin
	Lv. 2011 - 2012	525	673	1,28
	Lv. 2012 - 2013	518	673	1,30
	Lv. 2013 - 2014	503	645	1,28
	Lv. 2014 - 2015	481	640	1,33
	Lv. 2015 - 2016	506	630	1,25

Kuntapäämäärä	Hyvinvoivat kuntalaiset
Tavoite 2017-2019	97 % perusopetuksen päättävistä sijoittuu toiselle asteelle
Tavoite 2017	99 % perusopetuksen päättävistä sijoittuu toiselle asteelle
Toimenpide	Opinto-ohjauksen resurssi on riittävä ja tarkoituksenmukaisesti kohdistettu.
Mittari/arviointikriteeri	Toiselle asteelle sijoittuneet (99 %) ja näistä lukioon sijoittuneet (49 %)
Tavoitetaso	
Vastuhenkilö	Sivistysjohtaja
Edelliset toteutumat	Vuonna 2016 (2015) peruskoulun päättäneistä sijoittui toiselle asteelle 99,3 %, (97,2 %), näistä lukioon 48,6% (49,6 %). Lukioon sijoittuneista 80,1 % (80,4 %) aloitti Vihdin lukiossa.

5.4.2 Varhaiskasvatuksen tulosalue

Varhaiskasvatuksen tulosalue	TP 2015	MTA2016	LTk 2017	TA 2017	MTA16/TA17%	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	2 527 769	2 680 000	2 484 000	2 484 000	93,00	2 471 779	2 479 559
Toimintakulut	-23 886 134	-24 917 560	-23 745 139	-23 745 139	95,00	-23 870 989	-24 015 646
Toimintakate	-21 358 365	-22 237 560	-21 261 139	-21 261 139	96,00	-21 399 209	-21 536 087
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	232	0	0	0	0,00	0	0
Toimintakulut	-5 772 260	-5 434 077	-5 685 344	-5 685 344	105,00	-5 685 344	-5 685 344

Varhaiskasvatuspalveluja järjestetään joustavasti vihtiläisten lapsiperheiden tarpeisiin vastaten. Tavoitteena on mahdollistaa lapselle hyvä ja huoleton arki huomioiden hänen ainutkertaisuutensa. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Yksiköiden johtamisessa painopisteinä ovat pedagogiikan johtaminen ja yhteiset kasvatuskäytännöt. Varhaiskasvatuksen pedagogisina tavoitteina ovat kasvattajien tietoisuuden ja osaamisen lisääminen lasten tunne-elämän ja käyttäytymisen säätelyssä sekä taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen.

Alle kouluikäisten vaikeat tunne-elämän pulmat ovat edelleen yhteinen huolenaihe varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa sekä Karviaisen puolella. Näiden lasten ongelmiin on haettu apua varhaiskasvatuksessa pienryhmätoiminnalla. Varhaiskasvatuksen omien resurssien lisäksi tähän toimintaan tarvitaan yhteistyötä psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa, mikä on tarkoittanut resursointia myös kuntayhtymä Karviaiselta. Uusi varhaiskasvatustalaki tuli voimaan 1.8.2015 ja siinä korostetaan lapsen oikeutta varhaiskasvatukseen ja lapsen etua toiminnan järjestämisessä. Opetushallituksen tehtävinä ovat varhaiskasvatuksen kehittäminen ja valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden laatiminen, jonka pohjalta kunta laatii paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman. Lain myötä jokaiselle lapselle tulee laatia henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma. Vihdin kunnan varhaiskasvatussuunnitelma on hyväksytty kasvatus- ja koulutuslautakunnassa 4.2.2014 ja Vihdin varhaiskasvatuksessa jokaiselle lapselle tehdään oma varhaiskasvatussuunnitelma. Vihdin varhaiskasvatussuunnitelman uudistamistyö on käynnistetty elokuussa 2016, varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja Vihdin uusittu varhaiskasvatussuunnitelma hyväksytään keväällä 2017 kasvatus- ja koulutuslautakunnassa ja ne otetaan käyttöön 1.8.2017. Uudet valtakunnalliset esiopetussuunnitelman perusteet on otettu käyttöön 1.8.2016. Oppilashuoltotyön sekä tieto- ja viestintätekniikan kehittäminen jatkuu Vihdissä edelleen sekä esiopetuksessa että varhaiskasvatuksessa.

Uudessa laissa säädetään lapsiryhmien enimmäiskoosta päiväkodissa. Päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea hoito- ja kasvatustehtävissä olevaa henkilöä vastaava määrä lapsia. Henkilöstömitoitusta tulee noudattaa myös henkilöstön sairaus- ja vuosilomien sekä muiden ennakoitavissa olevien poissaolojen, kuten koulutuksen aikana. Lain noudattaminen lisää sijaisten käyttöä Vihdin varhaiskasvatuksessa, mikä tarkoittaa sijaismenojen kasvua. Täyttöastetavoite on varhaiskasvatuksen sitova

tavoite, jota seurataan yksiköiden täyttöasteesta. Täyttöasteessa huomioidaan lasten määrä suhteessa kasvatushenkilöstöön ja näin voidaan vaikuttaa henkilöstöresursointiin.

Vihdin varhaiskasvatuksen vuorohoito on keskitetty Pajuniityn päiväkotiin. Vuorohoidon tarvitsijoiden määrä on kasvanut toimintakauden 2015–2016 aikana huomattavasti. Toimintakauden alussa vuorohoitoa käyttäviä lapsia oli 75 ja toimintakauden lopussa heitä oli 105. Henkilöstöä on jouduttu lisäämään vuorohoidon puolelle, jotta lain edellyttämät suhdeluvut täyttyvät.

Varhaiskasvatusikäisten lasten määrä on Vihdissä vähenemässä vuoden 2015 ja 2016 tilastojen mukaan. Tämän seurauksena varhaiskasvatuksen toimintaa sopeutettiin elokuusta 2015 alkaen ja määräaikaista työsuhteita jätettiin tilapäisesti täyttämättä. Pappilampellon ja Metsäpolun päiväkodeista vähennettiin yhdet lapsiryhmät. Vanjärveltä väheni yksi kahden kasvattajan ryhmä. Nummelan alueelta vähennettiin kasvattajia siirtymällä kolmen kasvattajan ryhmistä kahden kasvattajan ryhmiin. Lasten määrän lisääntyessä näihin kahden kasvattajan ryhmisiin mahdollisesti lisätään yksi kasvattaja. Lasten määrän vähenemiseen on varauduttu vuoden 2017 osalta suunnittelemalla pedagogista päiväkotiverkkoa yhdessä päiväkodin johtajien kanssa. Tämä tarkoittaa toiminnan supistamista, joka pystytään toteuttamaan elokuusta 2017.

Syksyllä 2016 tehdyt kahden kasvattajan ryhmät eivät ole pedagogisesti kestäviä ratkaisuja. Pedagogisesti laadukkaampaa on lakkauttaa kokonaisia yksiköitä kuin tehdä kahden kasvattajan ryhmiä, koska kahden kasvattajan ryhmät ovat kasvattajien poissaolojen suhteen todella haavoittuvia. Kahden kasvattajan työajat eivät riitä lasten hoitoaikoihin nähden ja näin ryhmässä työskentelevillä kasvattajilla tulee paljon yksintyöskentelyä. Myös taloudellisesti on kannattavampaa lakkauttaa kokonaisia yksiköitä kuin jättää yksittäisiä ryhmätiloja tyhjilleen eri yksiköissä.

Näistä lähtökohdista lähtien varhaiskasvatuksen palveluja muutetaan Vihdin kirkonkylällä siten, että Pappilampellon päiväkodissa toimivat kaksi lapsiryhmää siirretään Myrskylänmäen päiväkodin tiloihin. Myrskylänmäen päiväkodin kahden ryhmän tilat ovat olleet tyhjiä ja tämän muutoksen myötä luovutaan Pappilampellon päiväkodin kiinteistöstä. Otalammella avoimen päiväkodin toiminta lopetetaan, koska kävijämäärät ovat pienet. Kevään 2016 kävijämäärä oli 869, mikä tarkoittaa noin kahdeksaa kävijää päivittäin.

Nummelassa Daghemmet Aleksandran toiminta siirretään Hiidenrannan päiväkodin kiinteistöön. Hiidenrannan päiväkodin kiinteistössä toimii jatkossa sekä suomenkielinen kolmen ryhmän päiväkotitoiminta että ruotsinkielinen kolmen ryhmän päiväkotitoiminta. Tämän siirron myötä Aleksandran tiloihin keskitetään Vihdin avoimet varhaiskasvatuspalvelut, joita tullaan jatkossa kehittämään. Tarvittaessa siellä voi toimia myös yksi lapsiryhmä. Avoimen toiminnan siirron myötä Pajuniityn päiväkotiin saadaan lisättyä yksi lapsiryhmä, joka palvelee alueen lapsiperheitä. Lisäksi tällä hetkellä Kuoppanummen päiväkodissa toimiva lasten tunne-elämän tukemiseen tähtäävä pienryhmä siirtyy Lankilan päiväkotiin. Tämä tuo Kuoppanummen alueelle yhden kokopäiväryhmän lisää. Näiden edellä mainittujen palvelujen siirtämisen myötä Nummenselan päiväkodin parakeista voidaan luopua.

Yksityisessä päiväkotihoidossa on otettu käyttöön palveluseteli. Yli 3-vuotiaan kokopäivähoidosta myönnettävän palvelusetelin maksimiarvo on 834 € ja alle 3-vuotiaan vastaava on 1167,60 €. Palvelusetelin arvoon vaikuttavat perheen koko ja tulot. Varhaiskasvatuksen palvelusetelin menettelytapaoheeksi on laadittu sääntökirja. Palvelusetelin lisäksi yksityisissä päiväkodeissa on ollut käytössä yksityisen hoidon tuen kuntalisä, josta on tarkoitus luopua 1.8.2017 alkaen. Näin yksityisen päiväkotihoidon ainoaksi tukimuodoksi jäisi palveluseteli. Yksityisen hoidon tuen kuntalisää on maksettu kokopäivähoidosta yksityisessä päiväkodissa alle 3-vuotiaasta lapsesta 520 €/kk, yli 3-vuotiaasta 358 €/kk ja yksityisessä päiväkodissa suoritettavasta maksuttomasta esiopetuksesta + päivähoidosta 505 €/kk, yksityisessä päiväkodissa suoritettavasta pelkästä maksuttomasta esiopetuksesta 370 €/kk.

Yksityisen hoidon tuen hoitoraha on 174,74 €/lapsi kuukaudessa ja tulosidonnainen hoitolisä on enintään 146,11 €/lapsi kuukaudessa. Yksityisen hoidon tuen kuntalisä on täydessä varhaiskasvatusoikeudessa hoita-

jan kotona tapahtuvassa perhepäivähoidossa 170 €/kk, lapsen kotona tapahtuvassa hoidossa 220 €/kk. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksatuksen hoitaa Kela. Yksityisen päivähoidon viranomaisvalvonnasta vastaa varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö. Kotihoidon tuen hoitoraha on 341,27 €/kk yhdestä alle 3-vuotiaasta lapsesta, muista alle 3-vuotiaista sisaruksista kustakin 102,17 €/kk ja yli 3-vuotiaista alle kouluikäisistä sisaruksista 65,65 €/kk. Tulosidonnaista hoitolisää voi saada enintään 182,64 €/kk ja sitä maksetaan vain yhdestä lapsesta.

Erityisvarhaiskasvatuksessa tehdään ennaltaehkäisevää työtä. Alueelliset erityislastentarhanopettajat työskentelevät lapsiryhmissä ja yksittäisten lasten kanssa. He tekevät yhteistyötä vanhempien ja lasta hoitavien eri tahojen kanssa sekä antavat konsultaatioapua henkilökunnalle. Alueellisia erityislastentarhanopettajan työsuhteita on neljä. Vuonna 2017 lisätään yksi alueellisen erityislastentarhanopettajan työsuhde, koska tukea tarvitsevien lasten määrä päiväkodeissa on kasvanut vuosittain ja alueellisten erityislastentarhanopettajien työpanos ei riitä enää lapsiryhmytyöskentelyyn ja työskentelyyn yksittäisten lasten kanssa. Viidessä on maahanmuuttajalasten määrä kasvanut ja Vihdin kunta on sitoutunut ottamaan kiintiöpakolaisia. Näiden lasten suomen kielen opettamiseen tarvitaan tukea. Viides erityislastentarhanopettaja auttaa tätä tilannetta.

Kuntapäämäärä	Hyvinvoivat kuntalaiset
Tavoite 2017-2019	Päiväkotien täyttöaste säilyy 95 %
Tavoite 2017	Päiväkotien täyttöaste 95 %
Toimenpide	Päiväkotipaikkoja täytettäessä käytetään yhtenäisiä kertoimia. Lapsiryhmien suunnittelussa huomioidaan esimerkiksi lasten hoidon tarve ja tuen tarpeet.
Mittari/arviointikriteeri Tavoitetaso	Täyttöastetta seurataan jokaisessa yksikössä yhtenäisiä kertoimia käyttäen.
Vastuuhenkilö	Varhaiskasvuspäällikkö
Edelliset toteutumat	v. 2013 95,56 %, v. 2014 95,75 %, v. 2015 96,0 %

Kuntapäämäärä	Hyvinvoivat kuntalaiset
Tavoite 2017-2019	Monipuolisten varhaiskasvatuspalveluiden tarjoaminen
Tavoite 2017	Yksityisten palvelujen osuus varhaiskasvatuspalveluista noin 20 %
Toimenpide	Palveluohjauksen resurssi on riittävää ja tarkoituksenmukaista
Mittari/arviointikriteeri Tavoitetaso	Eri palveluissa olevien lasten määrät 31.5.2016: - Kunnallinen päiväkotihoido 1375 lasta - Kunnallinen perhepäivähoito 93 lasta - Yksityisen hoidon tuella 78 lasta - Palvelusetelin piirissä 185 lasta
Vastuuhenkilö	Varhaiskasvuspäällikkö
Edelliset toteutumat	

5.5 Kulttuuri- ja kansalaistoiminnan lautakunta

Kulttuuri- ja kansalaistoiminnan lautakunta	TP 2015	MTA2016	LTK 2017	TA 2017	MTA16/TA17%	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	81 863	124 400	121 900	121 900	98,00	122 282	122 664
Toimintakulut	-2 257 764	-2 234 984	-2 215 813	-2 215 813	99,00	-2 224 699	-2 234 913
Toimintakate	-2 175 901	-2 110 584	-2 093 913	-2 093 913	99,00	-2 102 417	-2 112 249
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	18	0	0	0	0,00	0	0
Toimintakulut	-968 543	-957 780	-940 643	-940 643	98,00	-940 643	-940 643

Laadukkailla kirjasto-, kulttuuri- ja museo-palveluilla tuetaan asukkaiden hyvinvointia.

Yleisten kirjastojen tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, tietojen ja taitojen kehittämiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Yleisten kirjastojen tulee edistää verkkopalvelujen ja niiden sisältöjen kehittymistä (Kirjastolaki).

Kulttuuripalvelujen järjestäminen perustuu lakiin kuntien kulttuuritoiminnasta ja taiteen perusopetuksesta. Kunnan tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa. Vihdin kulttuuripalvelut vahvistaa paikallista kulttuuri- ja kansalaistoimintaa sekä taiteen perusopetusta jakamalla vuosittain avustuksia ja toimimalla järjestöjen ja oppilaitosten kanssa yhteistyössä. Kulttuuripalvelut osallistuu Galleria Pictorin ylläpitoon.

Museotoiminnan tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa väestön ymmärrystä kulttuuristaan, historiastaan ja ympäristöstään (Museolaki 1992/729).

Vihdin kirjastopalvelut tarjoavat asiakkailleen ajantasaiset ja monipuoliset kokoelmat, verkkopalveluita, vuokrattavia tiloja tapahtumien ja kokousten järjestämiseen, varattavia näyttelytiloja sekä ammattitaitoisen henkilökunnan palvelut. Kirjastoasetuksen (4 §) mukaan kirjaston henkilökunnasta tulee 45 prosentilla olla korkeakoulututkinto vuoden 2015 loppuun mennessä. Vuodelle 2017 esitetään informaatikon virkasuhteen muuttamista työsuhteeksi. Lukkikirjastojen (Lohja, Vihti, Karkkila) ja maakuntakirjaston yhteistyöllä voidaan tarjota omaa kirjastoa laajemmat palvelut.

Vihdin kirkonkylän kirjasto toimii ns. omatoimikirjastona; vuoden 2017 aikana hiotaan omatoimikirjaston käytänteitä. Omatoimikirjastossa on kirjastohenkilökuntaa asiakaspalvelussa määriteltäinä aikoina, lisäksi asiakkailla on mahdollisuus käyttää kirjastopalveluja virallisten aukioloaikojen ulkopuolella.

Kirkonkylän uudishankkeella turvataan tulevat lähikirjastopalvelut kaikki ikäryhmät huomioiden. Kirjasto osallistuu campuksen suunnitteluun muiden talon toimijoiden kanssa. Rakennussuunnittelun rinnalla luodaan uutta yhteistä toimintakulttuuria.

Vihdin kulttuuripalvelut vahvistaa paikallista kulttuuri- ja kansalaistoimintaa sekä taiteen perusopetusta jakamalla vuosittain avustuksia ja toimimalla järjestöjen ja oppilaitosten kanssa yhteistyössä. Galleria Pictor on osa Vihdin kunnan kulttuuripalveluja. Artturi ja Elli Hiidenheimon säätiö on jatkanut gallerian toiminnan tukemista jo useita vuosia. Kulttuuri- ja kansalaistoiminnan avustushaussa painotetaan Suomi100 -juhlavuoteen liittyvää toimintaa. Vuoden 2017 aikana kulttuuripalvelut päivittää yhdessä liikuntapalvelujen kanssa ohjeen, joka koskee kunnan huomionosoituksia kulttuuri- ja urheilukilpailuissa menestyneille.

Vihdin museopalvelu ylläpitää ja vahvistaa väestön ymmärrystä kulttuuristaan, historiastaan ja ympäristöstään (Museolaki 1992/729). Vihdin museo toimii Vihdin kunnan historiallisena tietopankkina: museo kerää, tallentaa, tutkii, esittelee ja opettaa vihtiläistä kulttuuriperinnettä.

Suomi 100-juhlavuoden järjestelyjä varten kunnanhallitus on nimennyt syksyllä 2016 toimikunnan, jossa on viranhaltijoiden sekä luottamushenkilöiden edustus. Suomi 100 – juhlavuoden sekä vuoden 1918 tapahtu-

mien koordinointiin kulttuuri- ja kansalaistoimikunta esittää projektityöntekijän määräaikaista tehtävää ajalle 1.4.–31.12.2017. Projektityöntekijän tehtävä on valmistella ja koordinoida Suomi 100 -juhlavuoden hankkeiden toteutusta (Vanjärvi-hanke, juhlavuoden muu kulttuuritarjonta museossa sekä Vihdin kunnan juhlat) ja suunnitella keväälle 2018 sijoittuvat tapahtumat. Tehtävän kustannusarvio noin 28 000 €.

Vihdin kunnan alueella on useita historiallisia muistomerkkejä, joiden ylläpito vaatii suunnitelmallista kunnossapitoa ja vuosihoitoa. Suomi 100 -juhlavuonna toteutetaan muistomerkkien kartoitus yhteistyössä Vihti-Seuran kanssa. Muistomerkeille hankitaan asianmukaiset infotaulut sekä luodaan mobiiliopaste (älypuhelimella selattava eräänlainen reittiopas), joka mahdollistaa muistomerkkeihin tutustumisen päätelaitteilla.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Kuntapäämäärä	Hyvinvoivat kuntalaiset
Tavoite 2017-2019	Kuntalaisten omatoimisuuteen ja aktiivisuuteen kannustaminen
Tavoite 2017	Kirjastopalvelujen kehittäminen
Toimenpide	Palvelutoiminnan kehittäminen ja automaation lisääminen
Mittari/arviointikriteeri Tavoitetaso	Vuosi 2017: Kokonaislainaus 540 000 Fyysiset käynnit 290 000 Asiantuntijapalvelut 70 500 Verkkokirjastokäynnit suhteessa asukaslukuun 36 %
Vastuuhenkilö	Kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja
Edelliset toteutumat	Vuosi 2015: Kokonaislainaus 497269 Fyysiset käynnit 274 545 Asiantuntijapalvelut 60 764 Verkkokirjastokäynnit suhteessa asukaslukuun 34 %

Kuntapäämäärä	Hyvinvoivat kuntalaiset
Tavoite 2017-2019	Kuntalaisten omatoimisuuteen ja aktiivisuuteen kannustaminen
Tavoite 2017	Omatoimikirjasto
Toimenpide	Vihdin kirkonkylän kirjasto toimii osittain omatoimikirjastona.
Mittari/arviointikriteeri Tavoitetaso	Vuoden 2017 aikana seurataan omatoimikirjastokäyntejä
Vastuuhenkilö	Kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja
Edelliset toteutumat	

Kuntapäämäärä	Hyvinvoivat kuntalaiset
Tavoite 2017-2019	Kuntalaisten omatoimisuuteen ja aktiivisuuteen kannustaminen
Tavoite 2017	Suomen itsenäisyyden juhlavuoden tapahtumat
Toimenpide	Museon vuosi 2017 painottuu Suomen 100-vuotisen historian ja Vihdin viimeisten sadan vuoden historian monien näkökulmien tallentamiseen ja esilletuontiin.
Mittari/arviointikriteeri Tavoitetaso	Suomi 100 – tapahtumien määrä
Vastuuhenkilö	Museonjohtaja
Edelliset toteutumat	

5.6 Liikuntalautakunta

Liikuntalautakunta	TP 2015	MTA2016	LTK 2017	TA 2017	MTA16/TA17%	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	314 398	385 450	308 550	308 550	80,00	309 446	310 342
Toimintakulut	-1 018 481	-959 107	-978 348	-978 348	102,00	-982 071	-986 350
Toimintakate	-704 083	-573 657	-669 798	-669 798	117,00	-672 625	-676 008
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	36 805	58 000	22 400	22 400	39,00	22 400	22400
Toimintakulut	-473 190	-433 913	-444 096	-444 096	102,00	-444 096	-444 096

Liikuntapalveluiden toiminta-ajatuksena on kuntastrategian mukaisesti mahdollistaa monipuoliset ja toimivat liikuntapalvelut lähellä kuntalaista ja kannustaa kuntalaisia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Toimintaa ohjaa liikuntalaki ja liikunta-asetus sekä kansallinen liikuntaohjelma ja suositukset liikunnan edistämiseksi kunnassa. Liikuntapalveluja toteutetaan omana toimintana, yhteistyössä yhteistyökumppaneiden kanssa sekä tukemalla paikallista järjestöjen liikuntatoimintaa.

Liikuntalautakunnan valmisteleva liikuntapaikkasuunnitelma sisältyy kunnan investointiohjelmaan. Talousarviokäsittelyn yhteydessä liikuntalautakunta tarkentaa vuosittain investointeja.

Lasten uintiopetuksen järjestämiseksi on sivistyskeskuksen sisällä tehty seuraavia järjestelyjä: varhaiskasvatuksen ja koulutuksen tulosalueelta siirretään liikuntapalveluun määräraha, joka kohdistetaan uimaopettajan palkkaukseen. Uimaopettaja vastaa erityisesti esioppilaiden sekä vuosiluokkien 1 ja 2 uimaopetuksen järjestämisestä 1.8.2017 alkaen. Määrärahasiirto on 11 000 euroa.

Vuoden 2017 aikana liikuntapalvelut päivittää yhdessä kulttuuripalvelujen kanssa ohjeen, joka koskee kunnan huomionosoituksia kulttuuri- ja urheilukilpailuissa menestyneille.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Kuntapäämäärä	Hyvinvoivat kuntalaiset
Tavoite 2017–2019	Kuntalaisten omatoimisuuteen ja aktiivisuuteen kannustaminen
Tavoite 2017	Kuntalaisten omatoimisuuteen ja aktiivisuuteen kannustaminen
Toimenpide	Liikuntapalvelujen tuottaminen
Mittari/arviointikriteeri	Ohjattuun toimintaan osallistuneet 30 000 Uimahallin kävijät 60 000 Avustettujen liikuntajärjestöjen liikuttama määrä 350 000 Uimahallin aukiolopäivät 271/v Terveysneuvontaan osallistuneet 300
Tavoitetaso	Teaviisari.fi : Vihdin liikuntapalvelun terveydenedistämistoiminta valtakunnallisessa vertailussa 79 pistettä/68 koko maa
Vastuhenkilö	Liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja
Edelliset toteutumat	TP 2014: Ohjattuun toimintaan osallistuneet 37528 Uimahallin kävijät 57830 Avustettujen liikuntajärjestöjen liikuttama määrä 323857 Terveysneuvontaan osallistuneet 113

5.7 Nuorisolautakunta

Nuorisolautakunta	TP 2015	MTA2016	LTK 2017	TA 2017	MTA16/TA17%	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	230 596	143 500	146 000	174 416	121,54	174 962	175 508
Toimintakulut	-808 328	-776 363	-721 585	-752 060	96,87	-756 460	-761 517
Toimintakate	-577 732	-632 863	-575 585	-577 644	91,27	-581 497	-586 008
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	418	0	0	0	0,00	0	0
Toimintakulut	-179 211	-118 316	-120 686	-120 686	102,00	-120 686	-120 686

Nuorisopalveluiden toiminta-ajatuksena on kuntastrategian mukaisesti tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Toimintaa ohjaa nuorisolaki ja asetus sekä Valtioneuvoston joka neljäs vuosi hyväksymä nuorisopolitiikan kehittämisohjelman. Nuorisopalveluja toteutetaan omana toimintana, yhteistyössä yhteistyökumppaneiden kanssa sekä tukemalla paikallista nuorisotoimintaa.

Vihdin kunnassa on toiminut nuorten työpaja jo useamman vuoden ajan. Kahden työpajaohjaajan tehtävä vakinaistetaan nimikkeellä työvalmentaja 1.1.2017 alkaen. Lisäksi tavoitteena on yhdistää nuorten työpajatoiminta osaksi kunnan muuta työllistämistoimintaa ja näin lisätä työpajalle sijoitettavien nuorten määrää. Käytännössä tämä tarkoittaa nuorten työpajan integrointia Kierrätyskeskuksen toiminnan yhteyteen. Kustannukset vuonna 2015 ovat olleet 94 620 euroa ja hankkeelle saadut tulot, jotka ovat valtionosuus ja kuntoututtavan työtoiminnan korvaukset, 59 520 euroa. Vuoden 2017 arvioidut menot ovat 153 250 euroa ja tulot 87 920 euroa. Talousarviossa on varaus 150 kesäsetelin käyttämiseen.

Etsivän nuorisotyöhön ja työpajatoimintaan henkilöstömenoihin saatava valtionosuus on pienentynyt 30 000 eurosta 25 000 euroon / työntekijä. Vuoden 2016 alusta alkaen etsivään nuorisotyöhön on vakinaistettu kaksi erityisnuorisotyöntekijää aikaisemman kolmen työntekijän sijasta. Tieto- ja neuvontapalvelun hanke päättyi huhtikuussa 2017.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Kuntapäämäärä	Hyvinvoivat kuntalaiset
Tavoite 2017-2019	Perusnuorisotyö tukee nuorten kasvua ja kansalaisvalmiutta ja edistää osallisuutta
Tavoite 2017	Perusnuorisotyö tukee nuorten kasvua ja kansalaisvalmiutta ja edistää osallisuutta
Toimenpide	Perusnuorisotyön toiminta ja sisältö on määritetty kausiohjelmassa
Mittari/arviointikriteeri	Nuorisotilojen käyttäjät/vuosi Nuorisotilat avoinna pv/vuosi Osallisuusryhmät kpl/vuosi
Tavoitetaso	Avustettujen nuorisojärjestöjen toimintaan osallistuneet Kesäseteleiden määrä
Vastuuhenkilö	Liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja
Edelliset toteutumat	Vastaavia lukuja ei ole aikaisemmilta vuosilta

Kuntapäämäärä	Hyvinvoivat kuntalaiset
Tavoite 2017-2019	Erityisnuorisotyön toiminnan vakiinnuttaminen
Tavoite 2017	Nuorten työpajatoiminta tekee yhteistyötä kunnan muiden työllistämistoimien kanssa
Toimenpide	Nuorten työpajatoiminta integroidaan Kierrätyskeskuksen yhteyteen
Mittari/arviointikriteeri	Nuorten työpajapaikkoja on 20. 75 % pajanuorista on jatko-opinnoissa tai työelämässä.
Tavoitetaso	
Vastuuhenkilö	Liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja
Edelliset toteutumat	Vuoden 2016 luvut raportoidaan toimintakertomuksessa

Kuntapäämäärä	Hyvinvoivat kuntalaiset
Tavoite 2017-2019	Erityisnuorisotyön toiminnan vakiinnuttaminen
Tavoite 2017	Etsivä nuorisotyö on osa nuorten tukipalveluja
Toimenpide	Etsivä nuorisotyössä toimii Ohjaamo
Mittari/arviointikriteeri	Etsivään nuorisotyöhön ilmoitetuista nuorista tavoitettu 95 %. Tavoitetuista eteenpäin ohjattuja 60 % - näistä koulutuksessa 10 %, - muualle 80 % (työsuhde, kuntoutus, äitiysloma, armeija, sairausloma, muutto)
Tavoitetaso	
Vastuuhenkilö	Liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja
Edelliset toteutumat	Vuoden 2016 luvut raportoidaan toimintakertomuksessa

5.8 Kaavoitus- ja tekninen lautakunta

Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	TP 2015	MTA2016	LTK 2017	TA 2017	MTA16/TA17%	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	23 759 100	21 487 995	22 813 681	23 081 081	107,41	23 065 867	23 090 652
Toimintakulut	-13 890 445	-14 706 287	-14 557 722	-14 316 003	97,35	-14 411 510	-14 521 290
Valmistus omaan käyttöön	205 347	222 000	132 600	132 600	59,73	132 600	132 600
Toimintakate	10 074 002	7 003 708	8 388 559	8 897 678	127,04	8 786 956	8 701 962
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	15 175 520	14 128 846	15 166 962	15 166 962	107,35	15 166 962	15 166 962
Toimintakulut	-849 054	-746 981	-610 461	-610 461	81,72	-610 461	-610 461

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = 7 256 228 euroa

Kaavoitus- ja tekninen lautakunta koostuu neljästä tulosalueesta, joiden tehtävänä on huolehtia tuki-, kunnallisteknisten- ja maankäyttö- sekä tilapalveluiden tuottamisesta. Kaavoitus- ja tekninen lautakunta kunnan strategian ja asetettujen tavoitteiden mukaisesti kehittää ja ylläpitää hyvää yhdyskuntarakennetta sekä luo edellytykset kunnan asukkaille ja elinkeinoelämälle toimia terveellisessä, turvallisessa, viihtyisässä ja toimivassa ympäristössä. Lisäksi tehtävänä on järjestää kunnan peruspalveluille toimivat ja tehokkaat tilapuitteet.

Talous

Talousarviota 2017 verrattaessa vuoden 2016 talousarvioon arvioidaan toimintatuottoja kertyvän noin 1,6 miljoonaa euroa enemmän ja toimintakulujen vähenevän noin 400 tuhatta euroa.

Lautakunnan osalta talousarviossa pysymistä tai palveluiden tuottamista koskevat merkittävimmät riskit liittyvät mm. energian hinnan ja sääolosuhteiden voimakkaisiin vaihteluihin (mm. lämmitys, valaistus, talvi- ja kesähoito), palvelumäärien nousuun ko. määrärahalisäyksiä nopeammin (uudet tilat, kadut, verkostot, puistot), ulos- ja sisäänvuokrattujen ja väliaikaisesti tyhjillään olevien kiinteistöjen määrän vaihteluun, sekä henkilöstön jaksamiseen ja ikääntymiseen.

Toiminta

Lautakunnan merkittävimmät kehittämistavoitteet talousarviovuodelle ovat seuraavat:

1. vastaa toimialansa osalta Helsingin seudun yhteistyöstä kunnan tavoitteiden mukaisesti.
2. Rakennusten salkutuksen pohjalta laadittavan myyntiohjelman toteuttaminen
3. Maapoliittisen ohjelman päivittäminen ja strategisen yleiskaavasunnittelun käynnistäminen
4. Sähköisen asioinnin kehittäminen ja käyttöönotto

Vuodelle 2017 suunnitellut henkilöstöresurssimuutokset ovat seuraavat: Kaavoituksessa kolmen kaava-suunnittelijan osa-aikaisuusien päättymisen, joista yksi liittyy eläköitymiseen ja kaksi osittaisen hoitopa-paan päättymiseen (resurssilisäys yht. + 0,8 htv), maankäyttöpalveluissa yhden maankäyttösihteerin osa-aikaisuuden muuttaminen täysiaikaiseksi, perusteena työtehtävien täysipainoinen hoitaminen ja kehitys-työn varmistaminen (resurssilisäys + 0,3 htv) sekä tilapalveluissa yhden toimistosihteerin lisäys, perusteena tilavarauksjärjestelmän kehitystyö ja käyttöönotto, siirto tapahtuu sivistyskeskuksesta (resurssilisäys tilapal-veluun + 1 htv, vähennys sivistyskeskuksesta).

5.8.1 Tukipalveluiden tulosalue

Tukipalvelut	TP 2015	MTA2016	LTK 2017	TA 2017	MTA16/TA17%	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	935	1 000	1 000	1 000	100,00	1 005	1 006
Toimintakulut	-2 084 455	-2 140 310	-2 112 182	-2 130 463	99,54	-2 143 465	-2 158 410
Toimintakate	-2 083 520	-2 139 310	-2 111 182	-2 129 463	99,54	-2 142 460	-2 157 404
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	0	0	0	0		0	0
Toimintakulut	-32 155	-28 162	-22 318	-22 318	79,25	-22 318	-22 318

Teknisen tukipalvelut sisältävät kaavoitus- ja teknisen lautakunnan sekä ympäristölautakunnan kokousmenot ja näiden lautakuntien alaisen toiminnan yhteiset jakamattomat henkilöstö- ja toimistokulut ja vesihuoltoavustukset. Vuodelle 2017 vesihuoltoavustuksiin ei ole varattu määrärahaa.

Pelastustoimi

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos (isäntäkuntana Espoon kaupunki) vastaa yhteistoimintasopimuksen perusteella pelastustoimesta Vihdin kunnassa ja myös muissa läntisen Uudenmaan kunnissa. Pelastuslaitoksen hallintoa varten on asetettu johtokunta, jossa on yksi jäsen Vihdin kunnasta. Sopijakuntien yhteistyöelimenä toimii kuntajohtajista tai muista kuntien edustajista koostuva neuvottelukunta, joka toimii neuvoo-antavana elimenä mm. toiminnan suunnittelua, talousarviota, investointien valmistelua ja palvelutason määrittelyä koskevista asioista.

Tekninen ja ympäristökeskus osaltaan valvoo, että pelastustoiminta Vihdin kunnassa toteutuu yhteistoimintasopimuksen ja kunnan kokonaisedun mukaisesti. Lisäksi keskus hoitaa yhteistoimintasopimuksen mukaiset velvoitteet Vihdin kunnan osalta (tilavuokraus, hallinto, talous).

5.8.2 Kunnallisteknisten palveluiden tulosalue

Kunnallistekniset palvelut	TP 2015	MTA2016	LTK 2017	TA 2017	MTA16/TA17%	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	1 684 710	1 372 549	1 476 219	1 410 619	102,77	1 415 037	1 419 455
Toimintakulut	-3 733 397	-3 522 837	-3 805 930	-3 805 930	108,04	-3 829 336	-3 856 239
Valmistus omaan käyttöön	75 068	62 000	65 600	65 600	105,81	65 600	65 600
Toimintakate	-1 973 619	-2 088 288	-2 264 111	-2 329 711	111,56	-2 348 699	-2 371 184
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	204 782	171 000	0	0	92,79	0	0
Toimintakulut	-560 407	-548 584	-447 160	-447 160	81,51	-447 160	-447 160

Kunnallistekniikan palveluihin kuuluu kaava-alueilla yhdyskuntasuunnittelu, rakentaminen, rakennuttaminen, liikennealueiden ja puistojen kunnossapidon järjestäminen, kunnan metsien hoito, yleisten alueiden kunnossapidon viranomaisasiointi ja yksityisiä sekä yleisiä teitä koskevien lakisääteisten asioiden hoito. Lisäksi tähän sisältyvät myös kunnalle kuuluvat yleiset jätehuoltomenot, kuten Koivissillan entisen kaatopaikan ja Höytiönnummen maankaatopaikan tarkkailumenot sekä ajoneuvojen siirtolaista kunnalle tulevat menot.

Tulosalueen tehtävänä on toteuttaa kaavoitus- ja teknisen lautakunnan vuosittain vahvistama kunnallistekniikan rakennusohjelma laaditun aikataulun puitteissa kunnan asunto- ja työpaikkatuotanto-ohjelmaa tukeen. Kunnallistekniikan palvelut toteuttavat myös pääasiassa Vihdin Veden verkostoinvestointien suunnittelun ja rakentamisen.

Suurimpia tulosalueen haasteita on alueiden nopeasti kasvaessa saada säilytettyä nykyinen infrastruktuuri hyvällä tasolla ja tuottaa riittäviä palveluja henkilöstöresurssien ja talousarvion puitteissa. Nykyisellä henkilöstöresurssilla ei ole enää mahdollista hoitaa suurempaa määrää ilman palvelutason tietoista laskemista. Henkilöstö on ammattitaitoista, hyvin työhönsä motivoitunutta ja sitoutunutta.

Nykyisen henkilöstön osaaminen ja sen varmistaminen on entistä tärkeämpää. Henkilöstön työssä jaksaminen on tulosalueella suuri huolen aihe. Oman henkilöstön lisäksi ostopalveluiden käyttöä joudutaan kausitoissa lisäämään, jotta palveluja saadaan tuotettua riittävästi ja oikea-aikaisesti. Ulkopuolisten resurssien käyttö palveluiden täydentäjänä vaatii kuitenkin kunnan erittäin perusteellista harkintaa ja ammattimaista tarkastelua.

Vuonna 2017 katuvalojen valaistuksen säätöön tehdään muutos siten, että valot palavat kello 23.00 sijaan kello 02.00 asti. Muutos tehdään viimeistään kevään katuvalaistushuoltokierroksen yhteydessä.

Kuntapäämäärä	Hyvinvoivat kuntalaiset
Tavoite 2017-2019	Sähköinen karttapohjainen palautekanava on käytössä
Tavoite 2017	Sähköinen lupakäsittely on käytössä
Toimenpide	Ohjelmistojen hankinta ja järjestelmien käyttöönotto.
Mittari / Arviointikriteeri Tavoitetaso	Sähköinen lupakäsittely on käytössä tulosalueella 31.12.2017 mennessä. Sähköinen karttapohjainen palautekanava käytössä 31.12.2018
Vastuhenkilö	Katupäällikkö
Edelliset Toteumat	

5.8.3 Maankäyttöpalveluiden tulosalue

Maankäyttöpalvelut –tulosalue koostuu kolmesta ns. tulosityksiköstä: Kiinteistöpalvelut, kaavoituspalvelut sekä paikkatieto- ja mittauspalvelut.

Maankäyttöpalvelut	TP 2015	MTA2016	LTK 2017	TA 2017	MTA16/TA17%	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	4 145 593	3 409 000	3 417 000	3 767 000	110,50	3 738 798	3 750 595
Toimintakulut	-1 219 185	-1 337 261	-1 392 122	-1 392 122	104,10	-1 401 313	-1 411 878
Toimintakate	2 926 408	2 071 739	2 024 878	2 374 878	114,63	2 337 484	2 338 717
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	1 817	0	0	0	0,00	0	0
Toimintakulut	-90 349	-78 811	-73 126	-73 126	92,79	-73 126	-73 126

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = 733 428 euroa

Kiinteistöpalvelut

Kiinteistöpalvelujen tehtävänä on vastata kunnan maapoliittisten linjausten toteuttamisesta.

Kiinteistöpalvelujen tavoitteena on hankkia kunnan omistukseen vuosittain uusia asemakaavoittamattomia maa-alueita, eli ns. raakamaata pääasiassa alueilta, jotka on tarkoitettu asemakaavoittaa tulevaisuudessa. Tehtävänä on myös asemakaavoitettujen tonttien myynti asumisen ja elinkeinotoiminnan tarpeisiin. Lisäksi tehtäviin kuuluu maankäyttösopimusten laatiminen yksityisten omistamien alueiden asemakaavoja laadittaessa tai muutettaessa sekä kunnan omistamien, palvelurakenteen kannalta tarpeettomien kiinteistöjen myynti.

Kiinteistönmyynti ja kaavoitus sopimukset sisältää vain määrärahoja, jotka voivat vuosittain vaihdella merkittävästi. Näitä ovat mm. kiinteistökauppojen myyntivoitot ja -tappiot sekä kiinteistökauppoihin liittyvät satunnaiset kulut. Lisäksi tähän tuotoiksi kirjataan kaavoitus sopimuksilla saatavat suunnittelukorvaukset ja maa-alueista saatavat arvioidut tulot, jotka tuloutetaan tilinpäätöksen yhteydessä vuosittain syntyneiden kustannusten suhteessa.

Maapoliittinen ohjelma on asiakirja, jossa valtuusto määrittelee maapoliittiset tavoitteet ja periaatteet. Maapoliittisia tavoitteita ovat muun muassa hyvän ja tavoitteellisen yhdyskuntarakenteen turvaaminen, kohtuuhintaisen tonttimaan tarjonnan edistäminen sekä yhdenvertaisuusperiaatteen toteuttaminen. Maapoliittinen ohjelma antaa tietoa kunnan maankäyttöön liittyvästä toimintapolitiikasta niin tontin hakijoille, maanomistajille, rakennusliikkeille kuin uusille päättäjillekin.

Vihdin kunnan nykyinen maapoliittinen ohjelma on hyväksytty kunnanvaltuustossa 2006. Ohjelma pohjautuu osin vanhentuneeseen tietoon ja on siten päivittämisen tarpeessa. Maapoliittinen ohjelma on tarkoitus päivittää vuoden 2017 aikana, ja vuoden 2016 aikana on tuotettu tausta-aineistoa maapoliittisen ohjelman päivittämistä varten. Uudessa maapoliittisessa ohjelmassa on erityisesti syytä korostaa entistä enemmän, että mikäli raaka-maakaupoissa vapaaehtoisin kauppoihin ei neuvotteluista huolimatta päästä, kunta on valmis käyttämään keskeisillä alueilla kunnan kehityksen ja edun mukaisesti tarvittaessa kaikkia lainsäädännön ja säädösten tuomia mahdollisuuksia (myös lunastusta).

Kunta on toistaiseksi hyödyntänyt internetiä tontinmyynnissään varsin maltillisesti. Osasyynä tähän on ollut hyvin tontinmyyntiä palvelevan ohjelmiston puute. Kunta on hankkimassa sähköistä tontinmyyntipalvelua, joka tulevaisuudessa helpottaa paitsi asiakkaiden tutustumista tonttitarjontaan, myös tonttien varaamista. Lisäksi soveltuva ohjelmisto helpottaa tonttitietojen päivittämistä ja vähentää siihen tarvittavaa työaikaa. Tontinmyyntipalvelu on tarkoitus saada käyttöön vuoden 2017 aikana.

Kuntapäämäärä	Terve kuntatalous, turvallinen ja vetovoimainen elinympäristö
Tavoite 2017-2019	Kuntatalouden kannalta kestävän, johdonmukaisen maapolitiikan harjoittaminen
Tavoite 2017	Maapoliittisen ohjelman päivittäminen
Toimenpide	Maapoliittisen ohjelman päivittäminen vuosina 2016-2017 ja uudistetun ohjelman mukaisten maapoliittisten keinojen käyttöönotto vuonna 2018.
Mittari / arviointikriteeri Tavoitetaso	Päivitetty maapoliittinen ohjelma hyväksytty valtuustossa vuoden 2017 loppuun mennessä.
Vastuhenkilö	Maankäyttöinsinööri
Edelliset toteutumat	

Kaavoituspalvelut

Kaavoituspalvelujen tehtävänä on huolehtia yhdyskuntarakenteen hallitusta ja tasapainoisesta kehittämisestä sekä arvioidun väestönkasvun edellyttämän asuin- ja palvelurakentamisen tonttitarpeen tyydyttämisestä yleis- ja asemakaavoituksen keinoin. Tehtäväalueeseen sisältyvät myös suunnittelutarve-, poikkeamis- ja maisematyölupahakemukset sekä väestöennusteiden laatiminen. Tehtävänä on myös kiinteistöpalve-

lujen kanssa vastata kunnan maapoliittisten linjausten toteuttamisesta.

Kaavoituspalveluissa laaditaan vuosittain kunnalle kaavoitusohjelma, jonka kunnanvaltuusto hyväksyy. Kunnassa on todettu tarkoituksenmukaiseksi ja kustannustehokkaaksi hoitaa kaavoitus kunnan omalla henkilökunnalla. Ainoastaan kaavoituksen erityisselvitykset teetetään ulkopuolisilla, kunkin alan erityisasiantuntijoilla. Tällaisia ovat mm. kaavan laatimiseen liittyvät perusselvitykset, laajat vaikutusten arvioinnit sekä erilaiset liikenneympäristön kehittämiseen liittyvät selvitykset. Maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää tiettyjen erityisselvitysten tekemistä, ilman niitä ei kaavatyöt etene.

Vihdin kaavoitus osallistuu useisiin seudullisiin yhteistyöhankkeisiin, joilla on merkittävä vaikutus Vihdin maankäytön suuntaviivoihin ja Vihdin asemaan osana metropolialuetta.

Kaavoituksen suurin haaste on vastata lisääntyviin palvelutoiveisiin verrannollisesti erittäin pienillä resursseilla. Vuonna 2017 pyritään toimimaan täysipäiväisellä henkilöstöllä ensimmäistä kertaa yli viiteen vuoteen. Kaavoitusyksikön menot koostuvatkin lähes pelkästään palkkakuluista. Käyttömenojen osuus on pieni, mutta toiminnan kannalta merkittävä.

Vihdin kunnan maksuosuus seudullisista yhteishankkeista lankeaa usein kaavoituksen kustannettavaksi, mikä on pois varsinaisista kaavoihin liittyvistä konsulttihankeista. Tämä osuus on ollut vuosittain 15 - 20 % käytettävissä olevista konsulttirahoista. Saatujen ennakkotietojen mukaan Vihdin osuus olisi muun muassa HLJ (Helsingin seudun liikennejärjestelmät) työstä noin 45 000 € (2017 - 2019), KUUMA asumisen projektista 5 000 € ja MAL (Maankäytön, asumisen ja liikenteen) suunnittelusta 4 600 €. Osa näistä jakaantuu useammalle vuodelle.

Kuntapäämäärä	Turvallinen ja vetovoimainen elinympäristö
Tavoite 2017-2019	Kunnan kasvun ja rakentamisen ohjaaminen yhdyskuntataloudellisesti ja ympäristön kannalta kestävästi.
Tavoite 2017	Vihdin kunnan strategisen yleiskaavas suunnitelman aloittaminen
Toimenpide	Ohjelmoidaan Vihdin strategisen yleiskaavan sisältötavoitteet, työtavat ja aikataulu.
Mittari/arviointikriteeri Tavoitetaso	Yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma hyväksytty kaavoitus- ja teknisessä lautakunnassa ja kaavatyö kuulutettu vireille 2017.
Vastuhenkilö	Kaavoituspäällikkö
Edelliset toteutumat	

Paikkatieto- ja mittauspalvelut

Paikkatieto ja mittauspalvelut vastaa uudiskartoituksesta, pitää yllä kunnan kantakarttaa ja laatii sekä hyväksyy asemakaavojen pohjakartat, vastaa kaavalaskennasta, pitää yllä osoitekarttaa ja päättää rakennusten osoitteet sekä tienimet asemakaava-alueiden ulkopuolella, huolehtii paikkatietojärjestelmien kehittämisestä sekä intranet- ja internetkarttapalveluista, myöntää karttojen julkaisuluvat sekä hyväksyy käyttöoikeussopimukset, suorittaa kiinteistötoimitusten valmistelua, valmistelee tilusvaihtokirjoja, hakee lainhuudot kunnan hankkimille määräaloille, antaa ja tarkistaa tietoja mm. verotoimistolle, Maanmittauslaitokselle sekä Väestörekisterikeskukselle. Tehtäviin kuuluu myös rakentamisen valvontaan, maankäytön suunnitteluun, kunnallistekniseen suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tonttituotantoon liittyviä maastomittauksia.

Vuoden 2016 lopulla otetaan käyttöön uusi paikkatietojärjestelmä. Alkuvaiheessa käytettävissä on pääasias-
sa perustoiminnallisuudet sekä perusaineistot. Vuoden 2017 aikana paikkatietojärjestelmää kehitetään mm.
toiminnallisuuksien ja aineistojen osalta. Pääpaino on sähköisissä palveluissa, erityisesti sisäinen ja ulkoinen
karttapalvelu.

Vuonna 2017 on tarkoitus aloittaa siirtyminen uuteen valtakunnalliseen korkeusjärjestelmään N2000, jota
mm. Maanmittauslaitos käyttää kartta-aineistoissaan ja mittauksissaan. Nykyinen Vihdissä käytössä oleva
korkeusjärjestelmä on N60, joka Vihdin alueella eroaa N2000 järjestelmästä n. -25 cm. Siirtyminen uuteen
järjestelmään tulee helpottamaan aineistojen yhteiskäyttöä. Esimerkiksi monet suunnittelijat käyttävät sekä
Maanmittauslaitoksen että kunnan aineistoja suunnitelmiensa pohjana.

Suunnitelmissa on aloittaa myös kiinteistöveroselvitysten tekeminen yhteistyössä rakennusvalvonnan kans-
sa. Projektin tarkoituksena on selvittää alueittain mahdolliset puuttuvat sekä virheelliset rakennustiedot
kiinteistöverotuksessa. Projekti tulee olemaan useampivuotinen, mutta sillä voidaan saavuttaa huomatta-
viakin lisätuloja kiinteistöverotuksen kautta. Vuoden 2017 osuus projektista on selvittääärkevimmät toi-
mintatavat puutteiden ja virheiden kartoittamiseksi.

Tavoitteena on lisäksi pienten maastoresurssien johdosta tehostaa ja monipuolistaa mittauslaitteistoa joko
vaihtamalla toinen takymetri nykyistä monipuolisemmaksi tai hankkimalla kartoituskooperi, jota voidaan
hyödyntää monissa erilaisissa kartoitus- ja ilmakuvaustehtävissä. Laitteistoa saattaa olla mahdollista käyttää
apuna myös kiinteistöveroselvitysten tekemisessä. Hankintaa varten vuodelle 2017 on investointimäärära-
haa.

Kuntapäämäärä	Hyvinvoivat kuntalaiset: sujuvat, tehokkaat ja oikea-aikaiset peruspalvelut
Tavoite 2017-2019	Kaikki Inspire –direktiivin* edellyttämät toiminnot on toteutettu
Tavoite 2017	Paikkatietoaineistojen rajapintapalveluiden käyttöön ottaminen
Toimenpide	Julkaistaan Inspire –direktiivin* edellyttämät kunnan saatavissa olevat aineistot rajapintapalveluissa.
Mittari/arviointikriteeri Tavoitetaso	Uuden paikkatietojärjestelmän sisäinen karttapalvelu toteutettu siten, että nykyinen sovellus voidaan irtisanoa päättymään 30.4.2017 mennen- sä. Oleelliset paikkatietoaineistot on julkaistu WMS palvelussa 30.6.2017 mennessä. Kaikki Inspire –direktiivin* edellyttämät kunnan saatavissa olevat aineis- tot on julkaistu WFS palvelussa 31.12.2017 mennessä.
Vastuhenkilö	Johtava maanmittausteknikko
Edelliset toteutumat	Paikkatietojärjestelmä (Trimble Locus) on otettu käyttöön 2016

*EU:n Inspire-direktiivin tarkoituksena on luoda kansallisista paikkatietoaineistoista ja -palveluista EU:n
jäsenmaiden yhteinen, yhtenäinen ja helposti hyödynnettävä paikkatietoinfrastruktuuri, joka tulisi toteut-
taa vuoteen 2020 mennessä

5.9 Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa rakentamista, käsitellä ympäristöä ja rakentamista koskevat lupa-asiat sekä huolehtia ympäristön tilan seurannasta.

Ympäristölautakunta	TP 2015	MTA2016	LTK 2017	TA 2017	MTA16/TA17%	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	382 849	471 611	472 500	472 500	100,19	473 980	475 460
Toimintakulut	-1 193 316	-1 152 628	-1 150 542	-1 150 542	99,82	-1 158 229	-1 167 064
Toimintakate	-810 467	-681 017	-678 042	-678 042	99,56	-684 249	-691 605
<i>siitä sisäiset</i>							
Toimintatuotot	0	0	0	0	0,00	0	0
Toimintakulut	-58 627	-49 827	-47 478	-47 478	0,00	-47 478	-47 478

Talous

Talousarviota 2017 verrattaessa vuoden 2016 talousarvioon arvioidaan toimintatuottojen sekä toimintakulujen pysyvän lähes ennallaan.

Toiminta

Keskeisin tavoite talousarviovuodelle on ympäristövalvonnan tehostaminen sekä ympäristöluvan hakeminen Vihdin kk:n jätevedenpuhdistamolle. Henkilöstöressurssin osalta ei vuodelle 2017 ole suunniteltu muutoksia.

5.9.1 Ympäristöpalvelut tulosalue

Ympäristöpalvelut –tulosalue koostuu kahdesta ns. tulosityksiköstä: Rakennusvalvontapalvelut sekä ympäristönsuojelu- ja valvontapalvelut.

Rakennusvalvontapalvelut

Rakennusvalvonnan tehtävänä on ohjata rakentamisen suunnittelua ja rakentamista siten, että luodaan edellytyksiä hyvälle elinympäristölle. Rakennusvalvonta vastaa maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetyistä rakentamisen luvista, rakennetun ympäristön jatkuvasta valvonnasta sekä yleisestä rakentamisen neuvonnasta ja ohjauksesta. Lisäksi rakennusvalvonta käsittelee kuntien vastuulle kuuluvat ARA:n asuntojen korjausavustusasiat.

Rakennusvalvonnan tulostavoitteena on kattaa toimintamenot lupamaksutuotoilla siten, että tulot ja menot ovat ilman sisäisiä kuluja tasapainossa. Rakentamisen ja lupa-asioiden kokonaismäärien ennustetaan asettuvan lähelle 2016 vuoden tasoa. Kriittisimpänä tekijänä positiivisen toimintakatteen saavuttamisessa on rakentamisen määrän kehitys.

Sähköisiä palveluja laajennetaan sähköisen asioinnin asiakaskäyttöä edistämällä, sähköisen arkistoinnin käyttöönottolla ja paperimuotoisen arkiston digitoinnin selvitystyöllä. Sähköisten palveluiden käyttökustannusten kattamiseksi myös rakennusvalvontaksaa on tarkistettava vuodelle 2017. Digitalisaation myötä tietosisältöjen merkitys korostuu jatkuvasti, joten lähivuosille tulee myös suunnitella järjestelmällistä rakennus- ja huoneistorekisterin laadunparannustyötä.

Lupa-asioissa pyritään ylläpitämään saavutettua hyvin kohtuullisten käsittelyaikojen tasoa. Jatkuvana kehitystyönä lupakäsittelyn, neuvonnan ja ohjauksen painotuksia tarkastellaan rakennetun ympäristön laadullisten päämäärien saavuttamiseksi. Rakennusjärjestyksen uusimistyötä jatketaan vuoden 2017 aikana.

Kuntapäämäärä	Turvallinen ja vetovoimainen elinympäristö
Tavoite 2017-2019	Paperimuotoisten prosessien korvaaminen 100 % sähköisellä lupakäsittelyllä
Tavoite 2017	Sähköisten palveluiden lisääminen ja käytön edistäminen
Toimenpide	Sähköisen pysyväisarkiston käyttöönotto Asiakkaiden laajempi ohjaaminen sähköisen asioinnin käyttöön Paperimuotoisen arkiston digitoinnin selvittäminen
Mittari/arviointikriteeri Tavoitetaso	Kaikkien sähköisen asioinnin kautta saapuvien lupa-asoiden pysyväisarkistointi sähköisessä muodossa.
Vastuhenkilö	Johtava rakennustarkastaja
Edelliset toteutumat	

Ympäristönsuojelu- ja valvontapalvelut

Ympäristönsuojelu- ja valvontapalvelut sisältävät Vihdin ja Karkkilan yhteisen ympäristönsuojeluyksikön (1.1.2011 lähtien, isäntäkuntana Vihti), Vihdin ympäristönsuojelun projektit, Vihdin vesiensuojelun, Vihdin ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon, joista kahta jälkimmäistä on hoitanut 1.1.2008 alkaen Länsi-Uudenmaan ympäristöterveys (isäntäkuntana Lohja). Vihti on irtisanonut Vihdin ja Karkkilan ympäristönsuojelun yhteistyösopimuksen päättymään 31.5.2017. Jatkosta käydään neuvotteluja.

Ympäristönsuojelu- ja valvontapalveluiden toiminta-alueena ovat Vihdin kunnan ja Karkkilan kaupungin alueet. Yksikössä työskentelee ympäristöpäällikön lisäksi 3 kokopäiväistä ympäristötarkastajaa ja 0,5 toimitosihteeriä Karkkilassa (joka on Karkkilan kaupungin palveluksessa). Vihdin toimitosihteerin tehtävät on 1.8.2015 alkaen jaettu ympäristöpäällikön, -tarkastajien, teknisen keskuksen ja vesihuollon toimistohenkilöstön kesken.

Ympäristönsuojelun ulkopuolisia menoja ovat Vihdin ympäristönsuojeluhankkeet ja monivuotiset projektit, jotka lähes kaikki toteutetaan alueellisena yhteistyönä kuntien, Uudenmaan ELY-keskuksen ja Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n kanssa. Näitä ovat mm. Hiidenvesihanke, Lohikalaprojekti-vesistövisio – hanke, kasvihuonekaasupäästöjen seuranta, ilmanlaadun seuranta, Länsi-Uudenmaan hajajätevesihanke ja jätevesineuvonta, Vihdin järvien seurantaohjelman toteuttaminen, osallistuminen Hiidenveden sekä Vihti-joen ja Siuntionjoen yhteistarkkailuseurantoihin (yhteistyössä kunnat ja tarkkailuvelvolliset laitokset). Lisäksi myönnetään avustuksia vesiensuojelutyöhön ympäristölautakunnan päättämien periaatteiden mukaisesti.

Kuntapäämäärä	Turvallinen ja vetovoimainen elinympäristö, terve kuntatalous
Tavoite 2017-2019	Suunnitelmallinen ja maksullinen valvonta on käynnissä. Valvontaohjelmaa on päivitetty jatkuvasti.
Tavoite 2017	Suunnitelmallisen ja maksullisen valvonnan käynnistäminen.
Toimenpide	Laaditaan ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma ja -ohjelma sekä päivitetään kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksa.
Mittari/arviointikriteeri Tavoitetaso	Valvontasuunnitelma ja -ohjelma on laadittu sekä taksa päivitetty.
Vastuhenkilö	Ympäristöpäällikkö
Edelliset toteutumat	

6 HENKILÖSTÖ

Vihdin kunnan palveluksessa oli vuoden 2015 lopussa 1 168 työntekijää (v. 2014, 1180). Henkilöstökustannusten kokonaismäärä oli 45,6 miljoonaa euroa (v. 2014, 46,6; luvut eivät sisällä erikoissairaanhoidon, Karviaisen ja Taitoan ja Tieran varhe- ja eläkemenoperusteisia maksuja).

Kunnalla ei ole erillistä henkilöstöstrategiaa, vaan henkilöstötyön strategiset linjaukset sisältyvät kunnan strategiaan ja sen kuntapäämäärään: Huolehtiva ja houkutteleva työnantaja. Huolehtiva ja houkutteleva työnantaja painottaa käytännön henkilöstötyössä osaavaa johtajuutta, osaavaa ja työhön sitoutunutta henkilöstöä, työssä jaksavaa ja viihtyvää henkilöstöä sekä myönteistä työnantajakuvaa.

Strategiakaudella 2014 - 2017 henkilöstötyö on talouden tiukkuuden ja vuoden 2015 – 2016 yt-ratkaisun vuoksi keskittynyt henkilöstöresurssoinnin tarkasteluun, johtamisosaamisen vahvistamiseen sekä henkilöstön työhyvinvoinnin ja työmotivaation edistämiseen. Vuonna 2017 valtakunnallisen kilpailukyky sopimuksen vaikutukset näkyvät henkilöstökustannusten työnantajakulujen pienenemisenä, lomarahojen leikkauksena sekä työajan pidentymisenä. Pedagoginen palveluverkko tuo muutoksia koulu- ja päiväkotiverkostoon mutta ei vaikuta vakinaisen henkilöstön asemaan. Työhyvinvoinnin kannalta pedagoginen päiväkotijoukko tosin tuo haasteita vakiintuneiden työyhteisöjen hajaantumisen ja uusiin sopeutumisen kannalta. Organisaation sisällä mahdollisuuden prosessien kehittämiseen ja sähköisen asioinnin entistä parempaan hyödyntämiseen tuo vuoden 2018 alusta toteutettava henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän vaihtaminen. Henkilöstön ja johtamisen osaamisen sekä toimintatapojen kehittämistä jatketaan edelleen.

Henkilöstötyön toteutumista seurataan vuosittaisessa tilinpäätöksen liitteeksi laadittavassa henkilöstöraportissa.

6.1 Uudet vakanssit ja resurssilisäykset

Talousarvioon 2017 sisältyy teknisen ja ympäristötoimen osalta esitys kaavoituksen resurssien lisäämistä yhteensä 0,8 HTV; näistä 0,4 HTV:tä liittyy kahden osittaisen hoitovapaan päättymiseen, 0,4 HTV esitykseen, että osa-aikaeläkkeeltä eläkkeelle siirtyvän kaavasuunnittelijan tilalle rekrytoidaan kokoaikainen kaavasuunnittelija. Tilapalveluihin esitetään toimistosihteerin tehtävän perustamista. Tarve liittyy tilavarausten keskittämiseen. Pysyvä resurssilisäys on 0,5 HTV:tä. Maankäyttösihteerin työaikaa esitetään nostattavaksi kokoaikaiseksi.

Sivistyskeskus esittää vakinaisen alueellisen erityislastentarhanopettajan ja 10 kuukauden määräaikaisen projektityöntekijän palkkaamista 1.4.2017 alkaen. Erityislastentarhanopettaja tarvitaan erityistä tukea tarvitsevien lasten tuen saannin turvaamiseen ja maahanmuuttajataustaisten lasten ja kiintiöpakolaislasten suomen kielen tukemiseen. Määräaikainen projektityöntekijä valmistelee ja koordinoi Suomi 100 vuotta juhluvuoden tapahtumia sekä Vihti 510 -juhlavuoteen liittyviä tapahtumia. Tehtävään tulee sisällyttää myös Vihdin kunnan markkinointiin ja imagon kohottamiseen liittyviä tehtäviä. Uusien vakanssien lisäksi sivistyskeskus esittää yhden määräaikaisen kouluohjaajan ja kahden määräaikaisen työpajaohjaajan työsuhteiden vakainaistamista.

Hallintokeskukseen esitetään vakinaisen reittisuunnittelijan ja 6 kuukauden määräaikaisen pakolaisohjaajan palkkaamista. Reittisuunnittelijan avulla pyritään parantamaan kunnan sisäistä joukkoliikennettä ja saamaan säästöjä sivistyskeskuksen koulukuljetuskustannuksissa. Asumisohjaaja tukee maahanmuuttajien kotoutumista yhdessä maahanmuuttokoordinaattorin kanssa.

Uudet vakanssit/vakanssimuutokset 2017

Keskus/ tuloalue	Nimike	Vir- ka/toimi	Vak./ määräaik.	Alkamispä	Kustannus/ vuosi	Vakanssin perustelut
T&Y / kaavoitus	Kaavasuunnittelija	työsuhde	vakainainen	1.1.2017	+ 22'000,- (lisäys)	60 % => 100 %, osa-aikaisen henkilön eläköityessä, tilalle rekrytoidaan henkilö kokoaikaisena.
T&Y / kaavoitus	Kaavasuunnittelija	työsuhde	vakainainen	1.1.2017	+ 11'000,- (lisäys)	Muutos työaikaan 80 % => 100 %, osittainen hoitovapaa päättyy
T&Y / kaavoitus	Kaavasuunnittelija	työsuhde	vakainainen	1.1.2017	+ 11'000,- (lisäys)	Muutos työaikaan 80 % => 100 %, osittainen hoitovapaa päättyy
T&Y / tilapalvelu	Toimistosihtööri	työsuhde	vakainainen	1.1.2017	+ 39'000,-	Siirto sivistyskeskuksesta tekniseen ja ympäristökeskukseen. Siirto liittyy tilava- rustuksen keskittämiseen tilapalveluun. Koko kunnan tasolla lisäys 50 %.
T&Y / kiinteistö	Maankäyttösihtööri	työsuhde	vakainainen	1.1.2017	+ 13'000,- (lisäys)	Muutos työaikaan 70 % => 100 %, Työtehtävien täysipainoinen hoitaminen ja yksikön kehitystyön varmistaminen edellyttää ko. resurssilisäyksen
Sivistyskeskus/ koulu- tus	kouluohjaaja	työsuhde	vakinaistaminen	1.1.2017	lisäys 3000 €	Määräaikaisuuden muuttaminen vakinaiseksi tehtäväksi
Sivistyskeskus/ kult- tuuri- ja vapaa-aika/ kulttuuri- ja kansalais- toiminta	Informaatikko	virkasuhde työsuhteeksi	vakainainen	1.1.2017	ei kustannus- vaikutusta	Virkasuhteen muuttaminen työsuhteeksi. Tehtävän hoitaminen ei edellytä julkaisen vallan käyttöä. Vastaavissa tehtävissä olevat ovat työsuhteessa.
Sivistyskeskus/ kult- tuuri- ja vapaa-aika/ kulttuuri- ja kansalais- toiminta	Suomi 100v, projek- tityöntekijä	työsuhde	määräaikainen 10 kk	1.4.2017	n. + 28 000	Virkasuhteen projektityöntekijä valmistelee ja koordinoi Suomi 100 vuotta juhla- vuoden tapahtumia sekä Vihti 510 - juhluvuoteen liittyviä tapahtumia. Tehtävään tulee sisällyttää myös Vihtin kunnan markkinointiin ja imagon kohottamiseen liittyviä tehtäviä.
Sivistyskeskus/ kult- tuuri- ja vapaa-aika/ nuorisio	työpajaohjaaja	työsuhde	vakinaistaminen	1.1.2017	ei kustannus- vaikutusta	Määräaikaisuuden muuttaminen vakinaiseksi tehtäväksi
Sivistyskeskus/ kult- tuuri- ja vapaa-aika/ nuorisio	työpajaohjaaja	työsuhde	vakinaistaminen	1.1.2017	ei kustannus- vaikutusta	Määräaikaisuuden muuttaminen vakinaiseksi tehtäväksi
Sivistyskeskus/ var- hauskasvatus	Alueellinen erityis- lastentarhan- opettaja	työsuhde	vakainainen	1.1.2017	n. + 42 000	Tukea tarvitsevien lasten tuen saannin turvaaminen ja maahanmuuttajataustaisten lasten ja kiintiöpakolaisten suomen kielen tukeminen.
Hallintokeskus	pakolaisohjaaja (maahanmuutto-työ)	työsuhde	määräaikainen 6 kk	1.1.2017	n. + 18 000	Määräaikainen pakolaisohjaaja kiintiöpakolaisten vastaanottamisen käytännön työhön maahanmuutto-koordinaattorin työpariksi.
Hallintokeskus	reittisuunnittelija	työsuhde	vakainainen	1.1.2017	n. + 40.000	Sisäisen joukkoliikenteen kehittäminen. Parantuneella reittisuunnittelulla pyritään saamaan aikaan säästöjä sivistystoimen kuljetuskustannuksissa.

6.2 Työhyvinvointi

Osaava, työssä jaksava ja viihtyvä henkilöstö on tehokas ja tuottaa lisäarvoa myös asiakkaille. Työhyvinvoinnin määrätietoinen kehittäminen jatkuu vuonna 2017. Päätyö tehdään luonnollisesti työpaikoilla. Keskitetyille työhyvinvointimäärärahoille haetaan vaikuttavuutta kohdentamalla erityistoimenpiteitä niille ryhmille, joilla sairauspoissaoloseurannan, työhyvinvointikyselyjen tulosten ja/tai muiden käytössä olevien mittareiden mukaan on niille eniten tarvetta. Vuonna 2017 avulla ateria- ja puhdistuspalvelujen henkilökunnan sairauspoissaoloihin haetaan vähennystä kolmen vuoden työkenkäprojektin avulla, päivähoidon lastenhoitajien ammatillisuutta ja ryhmän hallintataitoja vahvistetaan koulutuksella ja koulu- ja iltapäiväkerho-ohjaajien jaksamista vahvistetaan Urhot ja Unelmat -työhyvinvointiohjelmalla. Osallistujat ryhmiin valitaan niin objektiivisten kriteereiden mukaan kuin mahdollista.

6.3 Henkilöstökustannukset

Kilpailukykysopimus tuo mukanaan säästöjä henkilöstökuluihin. Vuonna 2017 palkkoihin ei ole tulossa sopimuskorotuksia, vuosityöaikaa pidennetään 24 tuntia, lomarahoja leikataan 30 % (vuosina 2017 – 2019) ja sosiaalivakuutusmaksujen painopistettä siirretään työnantajilta työntekijöille (noin 3 prosenttiyksikköä vuoteen 2020 mennessä). Kuntatalouden näkökulmasta säästö on kuitenkin näennäinen, sillä muutokset pienentävät kuntien valtionosuuksia ja verotuloja.

7 TULOSLASKELMAOSA

VIHDIN KUNTA (ilman vesilaitosta)	TP 2015	MTA 2016	LTK 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	17 591 527	16 754 379	15 536 730	15 965 146	16 015 146	16 065 146
Myyntituotot	3 883 139	3 631 382	3 811 361	3 811 761	3 811 761	3 861 761
Maksutuotot	5 089 324	5 009 000	4 814 320	5 164 320	4 814 320	4 814 320
Tuet ja avustukset	3 083 523	3 036 747	1 530 824	1 535 824	1 535 824	1 535 824
Muut toimintatuotot	5 535 541	5 077 250	5 380 225	5 453 241	5 853 241	5 853 241
Valmistus omaan käyttöön	205 347	222 000	132 600	132 600	132 600	132 600
Toimintakulut	-153 961 597	-155 856 082	-153 273 044	-152 958 039	-154 023 929	-155 249 103
Henkilöstökulut	-46 397 275	-47 291 524	-46 416 584	-46 415 912	-46 414 801	-46 314 701
Palkat ja palkkiot	-35 159 194	-35 796 312	-36 302 196	-36 304 823	-36 404 823	-36 404 823
Henkilösivukulut	-11 238 081	-11 495 212	-10 114 388	-10 111 089	-10 009 978	-9 909 878
Palvelujen ostot	-94 119 780	-94 362 116	-92 263 209	-92 140 786	-93 128 009	-94 354 194
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 785 271	-7 128 106	-7 632 869	-7 445 959	-7 525 737	-7 624 826
Avustukset	-5 307 220	-5 357 300	-5 385 650	-5 385 650	-5 385 650	-5 385 650
Muut toimintakulut	-1 352 051	-1 717 036	-1 574 732	-1 569 732	-1 569 732	-1 569 732
Toimintakate	-136 164 723	-138 879 703	-137 603 714	-136 860 293	-137 876 183	-139 051 357
Verotulot	119 853 845	122 260 000	121 593 000	121 714 000	123 441 000	125 421 000
Kunnan tulovero	109 019 182	112 100 000	111 146 000	111 200 000	112 770 000	114 538 000
Kiinteistövero	7 311 558	7 350 000	7 328 000	7 384 000	7 400 000	7 450 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 523 105	2 810 000	3 119 000	3 130 000	3 271 000	3 433 000
Valtionosuudet	22 890 994	24 480 000	23 510 511	23 510 511	23 150 737	22 868 411
Rahoitustuotot ja -kulut	-147 247	-255 000	-237 010	-237 010	-457 010	-677 010
Korkotuotot	26 912	22 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Muut rahoitustuotot	834 708	760 000	783 000	783 000	783 000	783 000
Korkokulut	-850 916	-900 000	-900 000	-900 000	-1 120 000	-1 340 000
Muut rahoituskulut	-157 951	-137 000	-140 010	-140 010	-140 010	-140 010
Vuosikate	6 432 869	7 605 297	7 262 787	8 127 208	8 258 544	8 561 043
Poistot ja arvonalentumiset	-8 343 263	-8 843 255	-9 662 219	-9 662 219	-11 242 047	-12 558 411
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-1 910 394	-1 237 958	-2 399 432	-1 535 011	-2 983 503	-3 997 368
Poistoeron muutos	189 587	189 500	189 500	189 500	189 500	189 500
Tilikauden yli-/ alijäämä	-1 720 804	-1 048 458	-2 209 932	-1 345 511	-2 794 003	-3 807 868

VIHDIN KUNTA (vesilaitos mukana)	TP 2015	MTA 2016	LTK 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Toimintatuotot	21 747 609	20 841 379	19 636 730	20 065 146	20 278 146	20 428 146
Myyntituotot	8 035 181	7 718 382	7 911 361	7 911 761	8 074 761	8 224 761
Maksutuotot	5 089 324	5 009 000	4 814 320	5 164 320	4 814 320	4 814 320
Tuet ja avustukset	3 083 523	3 036 747	1 530 824	1 535 824	1 535 824	1 535 824
Muut toimintatuotot	5 539 581	5 077 250	5 380 225	5 453 241	5 853 241	5 853 241
Valmistus omaan käyttöön	205 347	222 000	132 600	132 600	132 600	132 600
Toimintakulut	-156 298 381	-158 144 472	-155 545 044	-155 230 039	-156 328 589	-157 583 763
Henkilöstökulut	-46 998 611	-47 977 014	-47 094 254	-47 093 582	-47 099 801	-46 999 701
Palkat ja palkkiot	-35 622 358	-36 315 876	-36 816 196	-36 818 823	-36 927 790	-36 929 410
Henkilösivukulut	-11 351 013	-11 660 770	-10 278 058	-10 274 759	-10 172 011	-10 070 291
Palvelujen ostot	-94 897 319	-95 226 116	-93 127 209	-93 004 786	-93 992 009	-95 228 194
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 483 174	-7 837 006	-8 333 199	-8 146 289	-8 251 397	-8 370 486
Avustukset	-5 307 220	-5 357 300	-5 385 650	-5 385 650	-5 385 650	-5 385 650
Muut toimintakulut	-1 612 057	-1 747 036	-1 604 732	-1 599 732	-1 599 732	-1 599 732
Toimintakate	-134 345 425	-137 081 093	-135 775 714	-135 032 293	-135 917 843	-137 023 017
Verotulot	119 853 845	122 260 000	121 593 000	121 714 000	123 441 000	125 421 000
Kunnan tulovero	109 019 182	112 100 000	111 146 000	111 200 000	112 770 000	114 538 000
Kiinteistövero	7 311 558	7 350 000	7 328 000	7 384 000	7 400 000	7 450 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 523 105	2 810 000	3 119 000	3 130 000	3 271 000	3 433 000
Valtionosuudet	22 890 994	24 480 000	23 510 511	23 510 511	23 150 737	22 868 411
Rahoitustuotot ja -kulut	-494 006	-623 000	-605 010	-605 010	-835 010	-1 055 010
Korkotuotot	53 029	42 000	40 000	40 000	30 000	30 000
Muut rahoitustuotot	855 928	765 000	788 000	788 000	788 000	788 000
Korkokulut	-852 024	-900 000	-900 000	-900 000	-1 120 000	-1 340 000
Muut rahoituskulut	-550 939	-530 000	-533 010	-533 010	-533 010	-533 010
Vuosikate	7 905 408	9 035 907	8 722 787	9 587 208	9 838 884	10 211 383
Poistot ja arvonalentumiset	-9 348 185	-9 843 255	-10 722 219	-10 722 219	-12 406 047	-13 758 411
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-1 442 777	-807 348	-1 999 432	-1 135 011	-2 567 163	-3 547 028
Poistoeron muutos	189 587	189 500	189 500	189 500	189 500	189 500
Tilikauden yli-/ alijäämä	-1 253 190	-617 848	-1 809 932	-945 511	-2 377 663	-3 357 528
Vuosikate/Poistot %	84,57 %	91,80 %	81,35 %	89,41 %	79,31 %	74,22 %
Vuosikate, euroa/asukas	273	311	300	329	337	349
Asukasmäärä	28 919	29 017	29 104	29 104	29 191	29 279
Kertynyt ali-/ylijäämä	9 414 488	8 796 640	6 986 708	7 851 129	5 473 466	2 115 939

Toimintakate

Kunnan tuloslaskelman välituloksena esitettävä toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuoden 2017 talousarvion mukainen toimintakate peruskunnan osalta on noin -136,86 miljoonaa euroa ja vesilaitos mukaan luettuna -135,03 miljoonaa euroa. Tämä tarkoittaa sitä, että kunnan verotuloilla ja käyttötalouden valtionosuuksilla on merkittävä osuus toiminnan rahoituksessa.

Vuosikate

Kunnan tuloslaskelman välituloksena esitettävä vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelmapoistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus olisi riittävä. Kunnan vuosikate on vuonna 2017 poistoja pienempi ja kunta ei pysty kerryttämään nykyisellä vuosikatteella kumulatiivista ylijäämää. Vuoden 2017 talousarvion mukainen vuosikate on 8,13 miljoonaa euroa ilman vesihuoltolaitosta ja vesilaitos mukaan lukien 9,59 miljoonaa euroa.

Suunnitelman mukaiset poistot

Poistoina esitetään kaikki suunnitelman mukaiset poistot pysyviin vastaaviin kuuluvien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista. Määrältään ne ovat vuoden 2017 talousarvioissa noin 9,66 miljoonaa euroa peruskunnan osalta ja vesilaitos mukaan lukien 10,72 miljoonaa euroa. Korkea investointitaso ja tiukentuneet poistoajat tulevat asettamaan taloussuunnitelmavuosille merkittäviä paineita vahvistaa vuosikatetta.

Tilikauden tulos

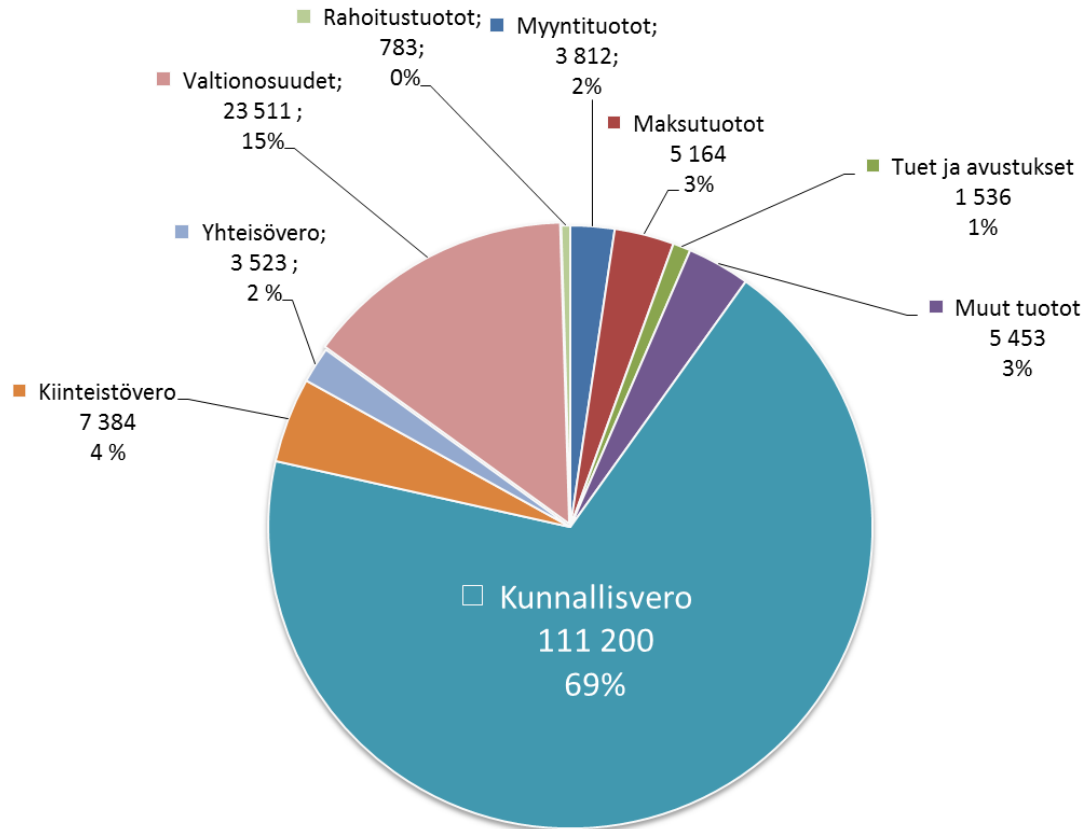
Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Vihdin kunnan tilikauden tulos on -1,14 miljoonaa euroa alijäämäinen sisältäen vesilaitoksen ja kun huomioidaan poistoeron muutos, tilikauden alijäämäksi tulee -0,95 miljoonaa euroa.

Kertynyt kumulatiivinen yli-/ alijäämä

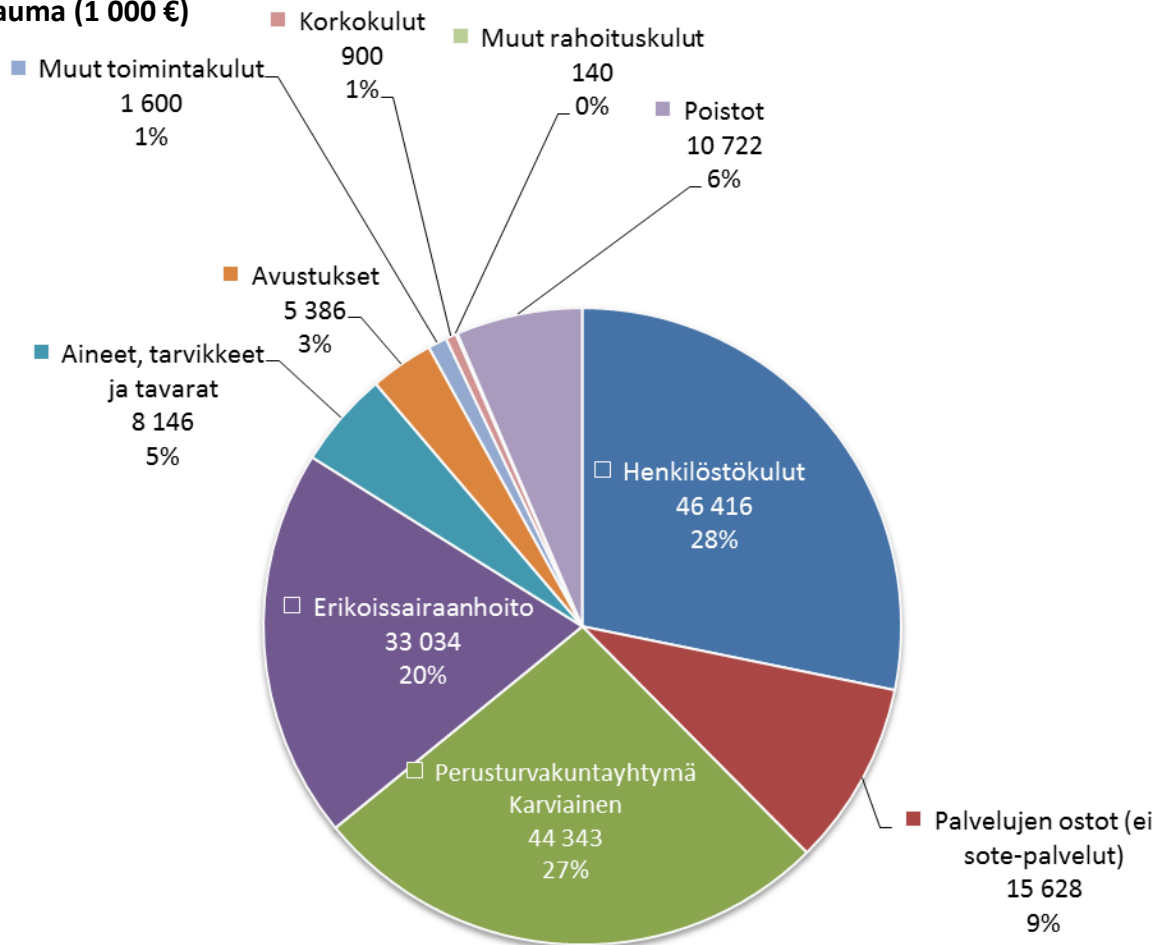
Vuoden 2015 tilinpäätöksessä Vihdin kunnalla on kertynyttä ylijäämää 9,4 miljoonaa euroa. Kumulatiivista ylijäämää on vuoden 2017 lopussa 7,85 miljoonaa euroa, kun huomioidaan muutettu talousarvio 2016. Vihdin kunnan talousarvioennuste vuodelle 2016 on muutettua talousarviota parempi tilikauden tuloksen osalta ja ennustaa, että kumulatiivinen ylijäämä ei laske vuoden 2016 aikana.

Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Mikäli taloussuunnitelmavuosien tehdyt arviot eivät muutu suotuisammaksi, tulee Vihdin kunnan päättää viimeistään vuoden 2018 talousarviossa yksilöidyistä toimenpiteistä taloustilanteen korjaamiseksi. Maakuntaudistus lisää epävarmuutta suunnitelmavuosien arviointiin vuodesta 2019 alkaen.

Tulojen jakauma (1 000 €)

Kulujen jakauma (1 000 €)

8 LASKENNALLISESTI ERIYTETTY TILAPALVELUJEN TASEYKSIKKÖ

Kunnanhallituksen päätöksellä 24.10.2011 § 218 Tilapalveluiden tulosalue on muutettu laskennalliseksi taseyksiköksi. Järjestelyn tavoitteena on ollut tilavuokrien läpinäkyvyys ja tilapalvelun kehittäminen kunnan tilaomaisuuden hallintayksiköksi. Pitkällä aikavälillä tilapalvelun taseyksikön tavoitteena on vastata palvelutuotannon tilojen hankinnasta ja ylläpidosta siten, että korjausvelkaa ei synny.

Tilapalvelun taseyksikön tehtävänä on kunnan rakennettujen kiinteistöjen omistajaohjaus, tilojen suunnittelu- ja rakennuttamisasiat, kiinteistöjen isännöinti, suunnitelmallinen kunnossapito ja huolto sekä vuokraustoiminta. Tilapalveluiden jäännöspääomaan sovelletaan 3 prosentin korkoa. Tilapalvelulle on kohdistettu kunnan lainasalkun pitkäaikaisista veloista yhteensä 55,5 miljoonaa euroa.

Kiinteistönpidon merkittävimmät riskit liittyvät mm. korjausvelan hallitsemattomaan kasvuun, suhdanteisiin (kustannusten nousu), kiinteistöihin kohdistuvan ilkeivallan kasvuun (valvonta- ja korjauskustannukset), käytöstä poistuviin kohteisiin (myyntiajankohta, ylläpitokustannus), parakkien poistokustannuksiin (ajoitus) sekä tilavarusteiden ja -järjestelmien ylläpitoon (kustannuskasvu). Vuonna 2016 on uudiskohteena otettu vastaan Nummelen harjun koulun II vaiheen ja liikuntasali. Kasvava rakennuspinta-ala aiheuttaa käyttökustannusten kasvua. Talousarvio on laadittu energian osalta kesäkuun 2016 kustannusten perusteella. Tilapalvelun talousarvioon riskin muodostaa energiakustannusten hinnankehitys sekä keliolosuhteiden vaihtelut.

Tilapalvelun käyttötalousoosioon on vuodelle 2017 myös varattu Vihdin yhteiskoulun hankkeeseen liittyvän huoltorakennuksen purkukustannuksia 165 000 euroa. Tilapalveluiden toimintaan vaikuttaa merkittävästi käynnissä oleva rakennusten salkutus.

Vuonna 2016 suoritettu korjausvelkaselvitys osoitti, että rakennusten korjausvelka on 10,8 miljoonaa euroa. Korjausvelan määrittämisessä rakennusten peruseräparannustarve osoitti 120 % tavoitetilan saavuttamiseksi 17,9 miljoonan euron määräraharapeen.

Taloussuunnitelmassa korjausinvestointien määrää tulisi kasvattaa, mutta siihen ei todennäköisesti ole lähivuosina taloudellisia mahdollisuuksia. Kolmivuotiskauden 2017 – 2019 merkittävin talonrakennuksen investointi on Vihdin Kirkonkylän Campus –hanke, jonka arvioidut kokonaiskustannukset ovat noin 24 miljoonaa euroa. Investointeja on tarkemmin selostettu talousarvion investointiosassa.

Kuntapäämäärä	Terve kuntatalous
Tavoite 2017	Vihdin kunnan omistamien rakennusten salkutuksen pohjalta laaditun myyntiohjelman toteuttaminen
Tavoite 2019	Salkutettujen rakennusten toimenpidesuunnitelman ja myyntiohjelman toteuttaminen asetettujen tavoitteiden mukaisesti.
Toimenpide	Myyntiohjelman toteuttaminen, kiinteistöjen myynti
Mittari / arviointikriteeri Tavoitetaso	Myynti toteutunut laaditun myyntiohjelman mukaisesti
Vastuhenkilö	Tilapäällikkö

TULOSLASKELMA	TP 2015	MTA 2016	TA 2017	TS 2018	TS2019
LIKEVAIHTO	17 795 601	16 645 446	17 902 462	17 958 529	18 014 597
Myyntituotot	39 585	26 500	13 400	13 442	13 484
Vuokrat	17 744 976	16 618 946	17 889 062	17 945 087	18 001 113
Tuet ja avustukset	11 039	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	130 279	160 000	67 000	67 000	67 000
Liiketoiminnan muut tuotot	1 987	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	4 897 860	4 778 013	4 892 488	4 944 908	5 010 015
Aineet tarvikkeet ja tavarat	2 672 965	3 127 550	3 289 450	3 324 694	3 368 469
Palvelujen ostot	2 224 895	1 650 463	1 603 038	1 620 213	1 641 546
Henkilöstökulut	1 066 428	1 151 705	1 126 419	1 126 392	1 123 963
Palkat ja palkkiot	794 787	871 759	881 044	883 470	883 470
Henkilösivukulut	271 641	279 946	245 375	242 922	240 492
Poistot ja arvonalennukset	5 237 113	5 094 461	6 047 511	7 525 791	9 004 072
Suunnitelman muk. poistot	5 237 113	5 094 461	6 047 511	7 525 791	9 004 072
Arvonalentumiset					
Liiketoiminnan muut kulut	1 188 844	1 226 161	1 068 581	1 080 030	1 094 250
LIIEKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJ.)	5 537 622	4 555 106	4 834 463	3 348 408	1 849 296
Rahoitustuotot ja -kulut	1 223 158	1 241 000	577 364	718 253	859 142
Korkokulut kunnalle	0	0	0	0	0
Korkokulut muille	770 845	990 000	576 364	717 253	858 142
Korvaus jäännöspääomasta	451 089	250 000	0	0	0
Muut rahoituskulut	1 224	1 000	1 000	1 000	1 000
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	0
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	189 199	189 500	189 500	189 500	189 500
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	4 503 663	3 503 606	4 446 599	2 819 655	1 179 654

RAHOITUSLASKELMA	TP 2015	MTA 2016	TA 2017	TS 2018	TS2019
Toiminnan rahavirta	9 551 577	8 408 567	10 304 610	10 155 947	9 994 226
Liikelylijäämä (-alijäämä)	5 537 622	4 555 106	4 834 463	3 348 408	1 849 296
Poistot ja arvonalentumiset	5 237 113	5 094 461	6 047 511	7 525 791	9 004 072
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 223 158	-1 241 000	-577 364	-718 253	-859 142
Investointien rahavirta	-6 427 979	-7 935 000	-4 440 000	-12 030 000	-9 030 000
Investointimenot	-7 432 979	-9 185 000	-4 440 000	-12 030 000	-9 030 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 005 000	1 250 000	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 123 598	473 567	5 864 610	-1 874 053	964 226
 Rahoituksen rahavirta	 19 641 717	 -3 658 000	 -5 908 000	 2 142 000	 -658 000
Lainakannan muutokset	19 641 717	-3 658 000	-5 908 000	2 142 000	-658 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	30 000 000	7 000 000	5 000 000	14 000 000	12 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-10 358 283	-10 658 000	-10 908 000	-11 858 000	-13 158 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	0	0
Taseyksikön vaikutus maksuvalmiuteen	22 765 315	-3 184 433	-43 390	267 947	306 226
 Investointien tulorahoitus %	 74,50 %	 49,59 %	 108,88 %	 27,83 %	 20,48 %
Pääomamenojen tulorahoitus %	53,69 %	42,38 %	67,14 %	42,51 %	45,04 %
Lainanhoitokate	-0,37	-0,28	-0,37	-0,21	-0,07

9 VIH DIN VESI

Vihdin vesihuoltolaitos on ollut 1.1.1995 alkaen nettoperiaatteella toimiva kunnallinen liikelaitos, jolla on oma johtokunta. Vihdin Veden ydintehtävä on tuottaa ja toimittaa asiakkailleen hyvää ja laatuvaatimukset täyttävää talousvettä sekä huolehtia asiakkaiden jätevesien poisjohtamisesta ja käsittelystä. Hyvä asiakas-palvelutaso tuotetaan kustannustehokkaasti ja ympäristöystävällisesti.

Vihdin Vedelle asetetaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä peruspääoman korko. Peruspää-oman korko vuodelle 2017 on yhteensä 393 000 euroa. Vihdin kunta maksaa Vihdin Vedelle yhdistilin sal- don mukaisesti korkoa kuukausittain. Korko määräytyy 1kk euriborin mukaan.

Liikelyläämäksi vuodelle 2017 arvioidaan 768 000 euroa ja tilikauden ylijäämäksi 400 000 euroa. Vesihuol- tolaitoksen talousarvio ja taloussuunnitelma on laadittu niin, että vesihuoltolaitos pystyy taloussuunnittelu- kaudella kattamaan toiminnastaan aiheutuvat kulut sekä maksamaan peruspääoman korkoa kunnalle.

Vesihuoltolakia on uudistettu 22.8.2014 ja vesihuoltolain uudet asetukset ovat tulleet voimaan syyskuussa 2014. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on 9.3.2015 antanut lausunnon, jossa ohjeistetaan kuntia laki- muutoksen vaikutuksista kuntaan. Lain mukaan vesihuoltolaitoskokonaisuus (vesihuolto ja huleveden vie- märeinti) tulee eriyttää kirjanpidollisesti joko kunnallisena liikelaitoksena tai taseyksikkönä. Sen sijaan hule- veden viemäreinti voidaan eriyttää muusta vesihuoltolaitoksen toiminnasta laskennallisesti. Vihdin Vesi käyttää hulevesien eriyttämiseksi laskennallista 5 %:n osuutta vesihuoltolaitoksen kokonaismenois- ta/tuloista. Hulevedet eriytetään toteumatietojen mukaan toimintakertomukseen.

Valtuustotason tavoite

Kuntapäämäärä	Turvallinen ja vetovoimainen elinympäristö /Terve kuntatalous
Tavoite 2016	Haetaan uutta ympäristölupaa Vihdin kirkonkylän jätevedenpuhdis- tamolle
Tavoite 2019	Uusi lupa voimassa
Toimenpide	Perustetaan projekti. Ympäristölupahakemus laaditaan yhteistyössä oman henkilöstön ja erityisasiantuntijoiden kanssa.
Mittari/arviointikriteeri Tavoitetaso	Ympäristölupahakemus jätetty AVI :in
Vastuuhenkilö	Vesilaitoksen johtaja
Edelliset toteutumat	Lupahakemus Vihdin Nummelan puhdistamolle jätetään vuoden 2016 aikana.

TULOSLASKELMA

	TP 2015 €	TA 2016 €	TA 2017 €	TS 2018 €	TS 2019 €
Liikevaihto	4 152 042	4 087 000	4 100 000	4 263 000	4 363 000
Liiketoiminnan muut tuotot	4 040	0	0	0	0
yht.	4 156 082	4 087 000	4 100 000	4 263 000	4 363 000
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:					
-ostot tilikauden aikana	-697 903	-708 900	-700 330	-725 660	-745 660
-varast. lisäys (+) tai vähennys (-)	0	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-777 539	-864 000	-864 000	-864 000	-874 000
yht.	-1 475 442	-1 572 900	-1 564 330	-1 589 660	-1 619 660
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot					
Henkilösivukulut					
Eläkekulut					
Muut henkilösivukulut					
yht.	-601 336	-685 490	-677 670	-685 000	-685 000
	2 079 304	1 828 610	1 858 000	1 988 340	2 058 340
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 004 922	-1 000 000	-1 060 000	-1 164 000	-1 200 000
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0
yht.	-1 004 922	-1 000 000	-1 060 000	-1 164 000	-1 200 000
Liiketoiminnan muut kulut yht.	-260 006	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Liikelylijäämä (-alijäämä)	814 376	798 610	768 000	794 340	828 340
Liikelylijäämä % liikevaihdosta	19,61 %	19,54 %	18,73 %	18,63 %	18,99 %
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot kunnalta	26 117	20 000	20 000	10 000	10 000
Rahoitusavustus kunnalta					
Muut rahoitustuotot	21 220	5 000	5 000	5 000	5 000
Kunnalle maksetut korkokulut	0	0	0	0	0
Muille maksetut korkokulut	-1 108				
Korvaus peruspääomasta	-392 988	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0
yht.	-346 759	-368 000	-368 000	-378 000	-378 000
Ylijäämä/alij. ennen satun.eriä	467 617	430 610	400 000	416 340	450 340
Satunnaiset tuotot ja -kulut					
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut					
Ylijäämä/alijäämä ennen varauksia	467 617	430 610	400 000	416 340	450 340
Poistoeron muutos					
Vapaaehtoisten varausten muutos					
Tilikauden ylijäämä	467 617	430 610	400 000	416 340	450 340
Sijoitetun pääoman tuotto	6,10	5,67	5,31	5,27	5,34
Voitto %	11,26	10,54	9,76	9,77	10,32

INVESTOINNIT	TP 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Vedenottamot ja vesitornit	€	€	€	€	€
Uudet vedentuotantolähteet				100 000	100 000
Nummelan vesitorni	335 642	0	0	0	0
Kirkonkylän vesitorni	0	20 000	0	0	0
Lankilan vedenottamo	0	0	0	0	0
Lautojan vedenottamo	0	80 000	80 000	0	0
Luontolan vedenottamo	314 243	50 000	50 000	0	0
Isolähteen vedenottamo	0		0	0	0
Yhteensä	649 885	150 000	130 000	100 000	100 000
Vesi- ja viemäriverkostot					
uudisrakentaminen	1 201 383	1 200 000	1 200 000	1 000 000	1 000 000
saneeraus mm. vuotovesikorj.	0	185 000	150 000	200 000	200 000
Yhteensä	1 201 383	1 385 000	1 350 000	1 200 000	1 200 000
Jätevedenpumppaamot					
Vanh. pumppaamojen saneer.	1 500	30 000	30 000	30 000	30 000
Uudet pumppaamot	1 200	20 000	40 000	20 000	20 000
Yhteensä	2 700	50 000	70 000	50 000	50 000
Jätevedenpuhdistamot		0		2 000 000	2 000 000
KK: puhd. Laajennus					
KK:n jv puhd. Nitrifikaatio san.			100 000		
N:lan jv-puhdistamon saneeraus (esikäsittelyrakennus)	96 276	500 000	150 000		
Yhteensä	96 276	500 000	250 000	2 000 000	2 000 000
Siirtoviemäri -> Espoo	0	0	0	0	0
Irtaimistoinvestoinnit ym.					
Aquarex kaukovalvonta	0	20 000	30 000	0	0
Ultraäänivirtausmittari	0	15 000	0	0	0
Laskutusohjelman uusiminen	0	30 000	15 000	0	0
Yhteensä	0	65 000	45 000	0	0
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	1 950 245	2 150 000	1 845 000	3 350 000	3 350 000

RAHOITUSLASKELMA

	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
	€	€	€	€	€
Toiminnan rahavirta					
Liikelyjäämä (-alijäämä)	814 377	798 610	768 000	794 340	828 340
Poistot ja arvonalentumiset	1 004 921	1 000 000	1 060 000	1 164 000	1 200 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-346 759	-368 000	-368 000	-378 000	-378 000
Muut tulorahoituksen korjaukset	172 871	0	0	0	0
yht.	1 645 410	1 430 610	1 460 000	1 580 340	1 650 340
Investointien rahavirta					
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 950 246	-2 150 000	-1 845 000	-3 350 000	-3 350 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0
Käyttöomaisuuden myyntitulot	20 000	0	0	0	0
yht.	-1 930 246	-2 150 000	-1 845 000	-3 350 000	-3 350 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-284 836	-719 390	-385 000	-1 769 660	-1 699 660
Rahoituksen rahavirta					
Lainakannan muutokset					
Muilta saat. pitkäaik. lainojen väh.	-5 256	-5 256	-5 256	-5 254	0
Kunnalta saat. lyh.aik. lainojen muut.	0	0	0	0	0
Muilta saat. lyhytaik. lainojen muutos.	0	0	0	0	0
yht.	-5 256	-5 256	-5 256	-5 254	0
Oman pääoman muutokset					
Peruspääoman muutos	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos	14 635	0	0	0	0
Saamisten muutos muilta	84 714	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta	-447 875	188 256	15 256	1 429 914	1 354 660
Liittymismaksujen muutos	329 966	430 000	330 000	330 000	330 000
Liittymismaksujen muutos kunnalta	2 924	20 000	15 000	15 000	15 000
Korott.velk.muutos muilta	28 050	56 390	10 000	0	0
Korott.velk. muutos kunnalta	277 678	30 000	20 000	0	0
yht.	290 092	724 646	390 256	1 774 914	1 699 660
Rahoituksen rahavirta	284 836	719 390	385 000	1 769 660	1 699 660
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0

10 KONSERNIYHTEISÖT JA TAVOITTEET

Vihdin kuntakonserniin yhdisteltäviä organisaatioita ovat kunnan tytäryhteisöt ja kunnan osin omistamat kuntayhtymät: Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, Länsi-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymä, Perusturvakuntayhtymä Karviainen, Uudenmaan erityishuoltopiirin kuntayhtymä, Uudenmaan Liitto ja Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä. Kuntakonsernia ohjataan talousarvioon asetetuilla tavoitteilla, kunnanvaltuuston 12.11.2012 § 60 hyväksymällä konserniohjeella. Kunnanhallitus on konserniohjeen mukaan nimennyt konserniohjauksen valvontavastuulliset 2.3.2015 § 53.

10.1 Tytäryhteisöt

10.1.1 Nummellan aluelämpö Oy

Vihdin kunnan omistusosuus jakeluyhtiöstä on 60 % ja Adven Oy omistaa 40 %. Yhtiö on kasvattanut jälleen tavoitteen mukaisesti asiakasmääräänsä ja energian myyntiä, vaikka kaukolämpömarkkinat ovat uusien haasteiden edessä. Yhtiö teki onnistuneen kasvukehityksen myötä 7 prosentin energian hinnan alentamisen loppukäyttäjille 1.5.2016 alkaen. Yhtiön strategia on toteutunut odotetusti; ”kasvua kannattavasti”.

Yhtiön käytössä on bioenergialla eli hakkeella toimiva päälämpölaitos sekä Lankilan ja Ojakkalantien laitokset, jotka toimivat huippu- ja varalämpölaitoksina. Yhtiön strategian ytimenä on siis kannattava kasvu ja tavoitteena vuodelle 2016 on saavuttaa 115 sopimuksen määrä. Yhtiö on lokakuun 2016 aikana saavuttanut 115 sopimuksen määrän. Vuoden 2017 aikana yhtiön tavoite on kasvattaa edelleen asiakasmääräänsä ja energian myyntiä siten, että uudet liittymät tulisivat hyvin läheltä olemassa olevaa putkistoa. Putken tehokkuus on kasvanut ja kasvaa entisestään. Etäluettavien mittareiden uusiminen vuoden 2016 alussa oli tärkeä investointi ja mahdollisti pääsyn tarkempaan informaatioon mittarien ajallisessa luennassa kuin muidenkin, joita tarvitaan eri analyyseissa.

Yhtiön liikevaihtotavoite vuodelle 2017 on 3,1 miljoonaa euroa. Energian hinnan alentaminen vaikuttaa liikevaihtoon alentavasti, mutta odotusarvona on energian myynnin kasvu, joten liikevaihdon odotetaan säilyvän samalla tasolla. Energian myynnin kasvua tukee asiakasmäärien kasvu viime vuosina (lukuun ottamatta vuotta 2015). Tavoitteen toteutuminen edellyttää energian ostohinnan pysyvän hakkeen hinnoittelussa.

Strategiallaan yhtiö on pystynyt vahvistamaan tulostaan ja yhtiön lähtökohtana on edelleen parantaa energian hinnalla kilpailukykyään valitsevassa kilpailuasetelmassa. Yhtiö arvioi tekevänsä reilun 200 tuhannen euron tuloksen säilyttäen tuloksentekeytyksensä siten korkealla tasolla. Tämä edellyttää etupäässä sitä, että energian ostot eivät saa ajautua öljyyn ja sen hinnoitteluun, koska tällöin kate jää nollaan. Tunnusluvut on tarkoitettu säilyttää edellisvuoden tasolla tai parempina riippuen myös siitä, millainen on tulevan vuoden osingonjaon määrä osakkaille ja tämän määrää Vihdin kunta enemmistöosakkaana. Yhtiö jakoi ensimmäisen kerran historiansa aikana osinkoa vuonna 2015 ja edelleen vuonna 2016 omistajilleen.

Toiminnalliseksi tavoitteeksi yhtiö on asettanut niin asiakassopimusten määrän kuin energian myynnin kasvattamiseen volyymitasolla, mikä tekee yhtiöstä kannattavamman. Tavoitteet ovat vuodelle 2016 toteutuksessa, mutta vuodelle 2017 kasvu tulee olemaan haasteellista. Kasvu pyritään ohjaamaan nykyisen, olemassa olevan verkoston varrelle ja saamaan sieltä uusia asiakkaita. Kaukolämpöverkon hyödyntäminen muodostuu näin tehokkaammaksi ja tiiviimmäksi, jolloin myös putki-investoinnit ovat kannattavampia. Asiakaslähtöisyys, toimitusvarmuus, häiriöttömyys ja biopolttoaineiden käyttö sekä alhainen hiilijalanjälki ovat yhtiön jatkuvia perusarvoja.

10.1.2 Veikkoinkorpi I Oy

Yhtiön osakekannan omistaa kokonaisuudessaan Vihdin kunta. Yhtiön omistamat hallitilat myytiin vuonna 2015. Vuoden 2017 aikana selvitetään viimeistään yhtiön tulevaisuus. Vaihtoehtoina ovat toimialan muutos ja jatko kehitysyhtiönä, fuusio Nummelan Teollisuustalo Oy:öön tai yhtiön lakkauttaminen.

10.1.3 Palman Tieto-Taito-Keskus Oy

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Nummelan rakennuskaava-alueella korttelissa 4 sijaitsevia kiinteistöjä. Yhtiö voi rakentaa tähän kortteliin tai muualle Vihdin kunnan alueella tarvitsemiaan toimitiloja. Yhtiön tuotot ovat koostuneet osakkeenomistajien maksamista hoito- ja korjausvastikkeista sekä vuokratuotoista, jotka ovat kirjattu tulosvaikutteisesti yhtiön kirjanpitoon. Yhtiön omistaa Vihdin kunta ja Luksia.

Yhtiö allekirjoitti sopimuksen asemakaavoituksen käynnistämisestä ja toteuttamiskustannusten jaosta Vihdin kunnan kanssa 14.6.2012, joten mitään suuria investointeja ei lähivuosina tulla yhtiöön tekemään. Kiinteistöön tehdään vain välttämättömät korjaukset. Taloussuunnitelma vuosille 2017 – 2019 pohjautuu vuotuisten ylläpitokustannusten kattamiseen. Yhtiön kassatilanne on hyvä, joten puskuria yllättäviin menoihin on olemassa.

10.1.4 Nummelan Teollisuustalo Oy

Yhtiön osakekannan omistaa kokonaisuudessaan Vihdin kunta. Yhtiön tavoitteena on pitää yhtiön rakennukset olemassa olevassa kunnossa ja tarjota suhteellisen edullisia vuokratiloja vihtiläisille pk-yrityksille. Vuonna 2016 yhtiön isännöinti ja talouspalvelut siirtyivät Ovenia Isännöinti Oy:lle. Loppuvuodesta selvitetään vuokrasaatavien tilaa. Vuonna 2017 yhtiön toimitiloihin keskitetään kunnan kierrätyskeskuksen lisäksi nuorisopaja Vihtori. Yhtiön toimitiloihin tullaan tekemään investointeja valaistuksen, lämmityksen ja ilmanvaihdon osalta, jotka näkyvät tulevana vuosina myös säästöinä käyttökustannuksissa.

10.1.5 Kiinteistö Oy:t Härköiläntie 1, 2 ja 3

Kiinteistö Oy Härköiläntie 1,2 ja 3 jäivät vuokra-asuntokauppojen yhteydessä kunnalle. Kunnan omistususuus yhtiöistä on 100 %. Alueella on käynnistetty kaavoitustyö, minkä yhteydessä selvitetään vuokratilojen jatkokäyttö. Asuntojen vuokrausta on tehostettu. Rakennukset pidetään asumiseen vaadittavassa kunnossa, mutta suurempia korjauksia rakennuksiin ei enää tehdä. Yhtiöillä on voitonjakokelpoisia varoja ja yhtiöt tuottavat edelleen ylijäämää. Vuonna 2017 kunta omistajana ottaa yhtiöistä kohtuullisen osingon.

10.2 Tytäryhteisöjen seuranta

Kunnan edustajien tytäryhteisöissä tulee raportoida yhteisön toiminnasta kaksi kertaa vuodessa. Raportit toimitetaan valvontavastuullisille. Valvontavastuullisten tulee raportoida edelleen asioista, jotka vaativat omistajan kannanottoa aiheuttavat riskiä omistajalle.

11 INVESTOINTIOSA

Investointisuunnitelman laadinnassa periaatteena on, että talousarvio- ja taloussuunnitteluvuosille varataan määrärahat tai rahavaraukset vain niihin merkittäviin hankkeisiin, joista on tehty hankesuunnitelmat. Poikkeuksena tähän ovat suunnitteluvaraukset. Taloussuunnitteluvuosilla olevista hankkeista tehdään investointipäätökset erikseen. Hankkeet, joihin on suunniteltu myös tuloja, käsitellään uudelleen jos tulo-odotus olennaisesti muuttuu. Korjausinvestointien tarve jatkuu läpi koko suunnittelukauden.

Investointisuunnitelma on edellisvuosista poiketen tehty viisivuotiskaudelle 2017 – 2021, koska investointien suunnittelu on pitkäjänteistä toimintaa ja investointeihin tulee varautua hyvissä ajoin ennakkoon. Rahoituslaskelmat on kuitenkin tehty vain vuosille 2017 – 2019.

Investointisuunnitelma 2017 - 2021

MENOT	-13 082 990	-17 550 000	-12 375 000	-12 795 000	-23 256 000	-22 461 000	-12 155 000	-16 960 000
TULOT	3 691 223	2 850 000	2 700 000	2 700 000	3 005 000	3 005 000	3 000 000	3 000 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 359 410	1 650 000	0	0	5 000	5 000	0	0
Käyttöomaisuuden myyntituotot	2 331 813	1 200 000	2 700 000	2 700 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
NETTO	-9 391 767	-14 700 000	-9 675 000	-10 095 000	-20 251 000	-19 456 000	-9 155 000	-13 960 000

HANKE	Hankkeen kokonaiskustannukset	TP 2015	MTA 2016	LTK 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
-------	----------------------------------	---------	----------	----------	---------	---------	---------	---------	---------

KUNNANHALLITUS

HALLINTO- JA TALOUSPALVELUIDEN TULOSALUE

Aineeton käyttöomaisuus	MENOT	0	0	0	0	0	0	0	0
Muiden osakkeiden osto	TULOT	0	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Asunto-osakkeiden myynti	NETTO	0	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Irtain omaisuus	MENOT	-294 297	-300 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
ATK-hankinnat	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
Keskitetty ATK-hankinta	NETTO	-294 297	-300 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
Muu irtain omaisuus	MENOT	-30 887	-20 000	-15 000	-15 000	-15 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-30 887	-20 000	-15 000	-15 000	-15 000	0	0	0

ATERIA- JA PUHDISTUSPALVELUIDEN TULOSALUE

Ensikertainen kalustaminen	MENOT	0	-380 000	0	0	-230 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-380 000	0	0	-230 000	0	0	0
Muu irtain omaisuus	MENOT	-69 979	-80 000	-80 000	-80 000	-90 000	-160 000	-100 000	-100 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-69 979	-80 000	-80 000	-80 000	-90 000	-160 000	-100 000	-100 000

HANKE	Hankkeen kokonaiskustannukset	TP 2015	MTA 2016	LTK 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTA									
KOULUTUKSEN TULOSALUE									
Ensikertainen kalustaminen	MENOT	-51 113	-700 000	0	-100 000	0	-500 000	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-51 113	-700 000	0	-100 000	0	-500 000	0	0
KULTTUURI- JA KANSALAISTOIMINNAN LAUTAKUNTA									
Muu irtain omaisuus	MENOT	0	-55 000	-20 000	0	0	-20 000	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-55 000	-20 000	0	0	-20 000	0	0
LIIKUNTALAUTAKUNTA									
Muu irtain omaisuus	MENOT	0	-40 000	-60 000	-60 000	-40 000	-40 000	0	0
	Muun irtaimen omaisuuden hankinnat	TULOT	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-40 000	-60 000	-60 000	-40 000	-40 000	0	0
NUORISOLAUTAKUNTA									
Muu irtain omaisuus	MENOT	0	-10 000	-10 000	0	0	0	0	0
	Muun irtaimen omaisuuden hankinnat	TULOT	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-10 000	-10 000	0	0	0	0	0
KAARVOITUS- JA TEKNINEN LAUTAKUNTA									
KUNNALLISTEKNIIKAN TULOSALUE									
Valtion toiminnot	MENOT	-71 990	-1 610 000	-590 000	-580 000	-1 740 000	-2 500 000	-100 000	-2 550 000
	Kunnan osuudet tielaitoksen hankkeisiin	TULOT	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-71 990	-1 610 000	-590 000	-580 000	-1 740 000	-2 500 000	-100 000	-2 550 000
Kunnallistekniikan rakentaminen	MENOT	-1 752 925	-2 500 000	-3 325 000	-3 325 000	-3 761 000	-4 511 000	-4 335 000	-2 755 000
	TULOT	31 887	400 000	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-1 721 038	-2 100 000	-3 325 000	-3 325 000	-3 761 000	-4 511 000	-4 335 000	-2 755 000
Liikunta-alueiden rakentaminen	MENOT	-109	-100 000	-210 000	-510 000	-160 000	-510 000	-250 000	-300 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-109	-100 000	-210 000	-510 000	-160 000	-510 000	-250 000	-300 000
Muu irtain omaisuus	MENOT	-125 205	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
	Kunnallistekniikan irtaimen omaisuuden hankinta	TULOT	41 450	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-83 755	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
MAANKÄYTTÖPALVELUJEN TULOSALUE									
Kiinteä omaisuus									
Maa-alueet	MENOT	-1 282 638	-200 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
	Kiinteän omaisuuden osto	TULOT	2 331 813	1 000 000	2 500 000	2 500 000	2 800 000	2 800 000	2 800 000
	Kiinteän omaisuuden myynti	NETTO	1 049 175	800 000	1 500 000	1 500 000	1 800 000	1 800 000	1 800 000
Muu irtain omaisuus	MENOT	0	0	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000	-25 000
	Maankäyttöpäalveluiden irtaimen omaisuuden hankinta	TULOT	0	0	0	5 000	5 000	0	0
	NETTO	0	0	-40 000	-40 000	-35 000	-35 000	-40 000	-25 000

HANKE	Hankkeen kokonaiskustannukset	TP 2015	MTA 2016	LTK 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2021
TILALPVELUN TASEYKSIKKÖ									
Uudisrakentaminen									
Nummelanharjun koulun purku ja rakentaminen	13,8 milj. euro	MENOT	-4 659 215	-7 340 000	-600 000	-600 000	0	0	0
		TULOT	750 000	1 250 000	0	0	0	0	0
		NETTO	-3 909 215	-6 090 000	-600 000	-600 000	0	0	0
Etelä-Nummelan koulukeskus	40-47 milj. euro	MENOT	0	0	-100 000	-100 000	0	0	-500 000
		TULOT	0	0	0	0	0	0	0
		NETTO	0	0	-100 000	-100 000	0	0	-500 000
Vihdin Kirkonkylän Campus	24 milj. euro	MENOT	-28 917	-500 000	-2 500 000	-2 500 000	-11 000 000	-8 000 000	-2 000 000
		TULOT	0	0	0	0	0	0	0
		NETTO	-28 917	-500 000	-2 500 000	-2 500 000	-11 000 000	-8 000 000	-2 000 000
Uudisrakentaminen yhteensä		MENOT	-5 195 018	-7 840 000	-3 200 000	-3 200 000	-11 000 000	-8 000 000	-2 500 000
		TULOT	750 000	1 250 000	0	0	0	0	0
		NETTO	-3 938 132	-6 590 000	-3 200 000	-3 200 000	-11 000 000	-8 000 000	-2 500 000
Talonrakennus									
Nummelanharjun hiihtomaja		MENOT	0	-90 000	0	-60 000	0	0	0
		TULOT	0	0	0	0	0	0	0
		NETTO	0	-90 000	0	-60 000	0	0	0
Karviainen (Nummelan ja k:n terveysas.)		MENOT	-86 154	-450 000	-450 000	-450 000	-100 000	-100 000	-100 000
		TULOT	0	0	0	0	0	0	0
		NETTO	-86 154	-450 000	-450 000	-450 000	-100 000	-100 000	-6 000 000
Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorj.		MENOT	-196 194	-630 000	-730 000	-730 000	-730 000	-730 000	-730 000
		TULOT	0	0	0	0	0	0	0
		NETTO	-196 194	-630 000	-730 000	-730 000	-730 000	-730 000	-730 000
Perusparannus yhteensä		MENOT	-2 237 961	-1 170 000	-1 180 000	-1 240 000	-830 000	-830 000	-830 000
		TULOT	255 000	0	0	0	0	0	0
		NETTO	-1 982 961	-1 170 000	-1 180 000	-1 240 000	-830 000	-830 000	-6 730 000
Muu tilapalvelun irtain omaisuus		MENOT	0	-175 000	0	0	-200 000	-200 000	-200 000
		TULOT	0	0	0	0	0	0	0
		NETTO	0	-175 000	0	0	-200 000	-200 000	-200 000
TILALPVELUJEN TASEYKSIKKÖ YHTEENSÄ									
		MENOT	-7 432 979	-9 185 000	-4 380 000	-4 440 000	-12 030 000	-9 030 000	-3 530 000
		TULOT	1 005 000	1 250 000	0	0	0	0	0
		NETTO	-6 427 979	-7 935 000	-4 380 000	-4 440 000	-12 030 000	-9 030 000	-7 430 000
VIHDIN VESIHUOLTOLAITOS -LIIKELAITOS									
		MENOT	-1 950 246	-2 150 000	-1 845 000	-1 845 000	-3 350 000	-3 350 000	-2 000 000
		TULOT	0	0	0	0	0	0	0
		NETTO	-1 950 246	-2 150 000	-1 845 000	-1 845 000	-3 350 000	-3 350 000	-2 000 000

INVESTOINTIEN PERUSTELUT

Kunnanhallitus

Aineeton käyttöomaisuus

Vuonna 2017 jatketaan kunnan omistaman aineettoman käyttöomaisuuden myymistä. Asunto-osakkeiden myyntituloihin on arvioitu 200 tuhatta euroa vuodelle 2017.

Irtain omaisuus

Atk-hankinnat

Henkilöstö- ja taloushallinnon järjestelmien vaihtoon on budjetoitu 485 tuhatta euroa, josta henkilöstöhallinnon järjestelmän osuus on 326 tuhatta euroa ja taloushallinnon järjestelmän 159 tuhatta euroa. Tietojärjestelmien vaihdon kautta haetaan yhä ammattimaisempaa toimintaa kehittämällä raportointia ja sujuvoitamalla toimintaprosesseja. Raportointia kehitetään myös keräämällä tärkeimpiä tietoja erilaisista kunnan käyttämistä tietojärjestelmistä yhteen tietovarastoon. Raportoinnin kehittämiseen on varattu 30 tuhatta euroa.

Sähköiseen hankinta-alustaan on budjetoitu 40 tuhatta euroa. Asiointialustan avulla voidaan koota tavalliset lomakepohjaisen tiedon käsittelyprosessit yhteen. Ratkaisulla pyritään saavuttamaan yhtenäinen palvelukokemus asiakkaille, asioiden kaikkien vaiheiden osalta täysin sähköinen käsittely sekä kyky muuttaa ja kehittää prosesseja itse.

Palvelinlaitteiden ja tietoliikenneyhteyksien kehittämiseen on varattu 30 tuhatta euroa. Palvelinlaitteita ylläpidetään ja tietoliikenneyhteyksiä kehitetään suurempien nopeuksien sekä paremman toimintavarmuuden saavuttamiseksi.

Kansallisen palveluarkkitehtuurin mukaiset sähköisen asiointin tukipalvelut otetaan käyttöön tarvittavilta osin. Näihin kustannuksiin on varattu 15 tuhatta euroa.

Muu irtain omaisuus

Hallinto- ja talouspalvelut on varautunut 15 tuhannen euron määrärahalla kehittämään kunnantalon kokoustiloja kalusteiden ja sähköisten kokousvalmiuksien osalta talousarvio- ja taloussuunnitelma vuosina.

Ateria- ja puhdistuspalvelut varautuvat 80 tuhannen euron määrärahalla uusimaa vanhaa palvelutuotannon käytössä olevaa laitekantaa muun muassa astianpesukoneita, linjastoja, yhdistelmäkoneita ja -uuneja eri kohteissa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Irtain omaisuus

Ensikertainen kalustaminen

Nummelanharjun koulun ensikertaiseen kalustamiseen esitetään vuodelle 2017 yhteensä 100 tuhatta euroa. Taloussuunnitelmavuodelle 2019 merkitty määräraha koskee Vihdin Kirkonkylän Campuksen irtaimistohankintoja.

Liikuntalautakunta

Irtain omaisuus

Muu irtain omaisuus

Uimahallin sähköisten järjestelmien toteuttamiseen varataan vuodelle 2017 50 000 euroa. Liikuntapalvelun kausiohjauksen välineiden hankintaan Nummelanharjun liikuntahalliin varataan 10 000 euroa vuodelle 2017.

Koulupihojen liikunnallistamiseen on varattu 40 000 euroa suunnitteluvuosille 2018–2019.

Kaavoitus- ja tekninen lautakunta

Kunnallistekniikka

Valtion toiminnot (kunnan osuudet valtion hankkeisiin)

Kunnan osuus valtion tiehankkeisiin ja ratahallinnon hankkeisiin vuoden 2017 talousarviossa 590 000 euroa, joista merkittävimpinä vt25 Veikkonkorven liittymän lisäkaistarakentamiseen 200 000 euroa ja Pyölintien jalkakäytävän rakentaminen 150 000 euroa. Nummelan aseman alikulkusillan viimeistelytyöhön 60 000 euroa, Oikopolun alikulkukäytävän kevyenliikenteenraitin ja valaistuksen rakentamistöihin kunnan osuus 50 000 euroa. Muut kohteet kohdistuvat pääasiassa liikenneturvallisuutta parantaviin hankkeisiin ja Kuoppanummen alikulkusillan suunnittelukustannuksiin.

Liikennealueiden rakentaminen

Katujen uudisrakentamiseen ja perusparantamiseen on varattu 2 655 000 euroa vuodelle 2017. Taloussuunnitteluvuosille on varattu 3 111 000 euroa vuodelle 2018 ja 3 891 000 euroa vuodelle 2019. Katuja rakennetaan asunto- ja työpaikkatonteille kaavoitusohjelman mukaisesti.

Vuonna 2017 painopiste on Maaniitynlahden ja Pajuniityn asuinalueiden rakentamisessa. Meritiellä jatketaan lisäkaistojen rakentamista vuosina 2017 ja 2018.

Tievalaistuksen rakentaminen

Tievalaistuksen rakentamiseen uusia katuja varten on varattu 180 000 euroa vuodelle 2017. Tievalaistuksen perusparannukseen on varattu 480 000 vuodelle 2017, tästä käytetään mm. valaistuksen uusimiseen 360 000 euroa, katuvalojen sähköturvallisuuden parannuksiin 25 000 euroa. Taloussuunnitteluvuosille on tievalaistuksen uudisrakentamiseen ja peruskorjaukseen varattu 660 000 euroa vuodelle 2017 ja 651 000 euroa vuodelle 2018.

Puisto- ja muiden yleisten alueiden rakentaminen

Puistoalueita rakennetaan uusille alueille asunto- ja työpaikka-alueille tontinmyyntiin ja kaavoitusohjelmaan perustuen asunto- ja ym. rakentamisen edistymisen mukaisesti. Vuonna 2017 puistoja rakennetaan 470 000 eurolla, mistä suurin kohde on Pajuniityn alue. Taloussuunnitteluvuodelle 2018 puistojen rakentamiseen varaus on 460 000 euroa

Muun kunnallistekniikan rakentamiseen käytetään 110 000 euroa vuonna 2017, missä pääkohteena on meluvallien rakentaminen, näillä säästetään kunnallistekniikan työkohteista tulevien massojen sisäisiä ajo- ja siirtokuluja. Uimarantojen saneerauksiin ja parannuksiin on varattu 90 000 euroa.

Liikunta-alueiden rakentaminen

Liikunta-alueiden rakentamiseen on varattu yhteensä 510 000 euroa vuodelle 2017. Pääkohteina ovat Uimahallin jalkapallokentän kunnostus ja nurmienten vaihto tekonurmeksi, Ratapuiston jalkapallokentän tekonurmi sekä Nummelan kuntoradan kunnostus. Kirkonkylän lähiliikuntapaikan toteutus on huomioitu tilapalveluiden investointiohjelmassa.

Maankäyttöpalvelut

Kiinteä omaisuus

Maa-alueiden hankintaan on varattu 1 000 000 euron määräraha vuodelle 2017. Taloussuunnittelukaudelle maa-alueiden hankintaan varataan 1 000 000 euroa vuodessa. Määrärahaa käytetään raakamaan hankintaa sekä katu- ja puistoalueiden lunastamiseen. Määräraha sisältää myös maankäyttösopimusten kautta korvausta kunnan omistukseen tulevien kaavoitettujen maa-alueiden arvon. Jos talousarviovuoden aikana tulee mahdollisuus yhdyskuntakehityksen kannalta tärkeän maa-alueen hankintaan, tuodaan asia erikseen valtuuston päätettäväksi, jos määräraha ei riitä hankintaan.

Tonttien sekä rakennettujen kiinteistöjen myynneistä saatavien tulojen on arvioitu vuonna 2017 olevan 1 600 000 euroa ja taloussuunnitelmakaudella 1 600 000 euroa. Näihin myyntituottoihin liittyy hyvin vahvasti talouden suhdannekehitykseen liittyvää toteumariskiä.

Muu irtain omaisuus

Toinen nykyisistä takymetreistä on hankittu vuonna 2006. Kojeen uusimisella varmistetaan, että laitteisto toimii jatkossakin mahdollisimman luotettavasti. Uusissa kojeissa on myös ominaisuuksia, joilla voidaan hoitaa mittaustehtäviä monipuolisemmin ja sitä kautta on mahdollista myös tehostaa toimintaa.

UAS (unmanned aerial systems) -laitteistolla voidaan osittain korvata takymetrin sekä GPS -laitteen tarvetta maastomittauksissa. UAS tehostaa monien mittaustehtävien hoitamista ja tuo tullessaan myös huomattavan määrän uusia mahdollisuuksia muuallekin kuin mittaustoimintaan. Laitteistolla voidaan tarvittaessa tuottaa ilma- ja viestikuvia esim. kaavoituksen, Vihdin Veden ja kunnan viestinnän tarpeisiin. Laitteistoa voitaneen hyödyntää myös kiinteistöverorekisteristä puuttuvien rakennusten kartoittamiseen maastossa. Resurssitilanteen salliessa palveluja voidaan myös tarjota esim. suunnittelijoille, kiinteistöjen omistajille tai vaikka naapurikunnille.

Kummankin laitteiston hankintakustannus on n. 40 000 euroa. Hankintavaihtoehtoista tehdään selvitys, jonka perusteella päätetään, kumpi laitteistoista on kannattavampi hankkia vuonna 2017.

Tilapalvelut taseyksikkö

Nummelanharjun koulu

Vanhan koulurakennuksen ja liikuntahallin purkutyöt alkoivat keväällä 2015 ja rakennustyöt alkoivat sen jälkeen. Hankkeen kokonaiskustannusarvio kalusteineen on 13,8 milj. euroa. Tästä koulun uudisrakennus on noin 7 milj. euroa, liikuntahalli 4,5 milj. euroa, peruskorjaus 1 miljoonaa ja kalusteet 1,4 miljoonaa. Kalusteista koulun ja liikuntahallin osuus on 0,9 miljoonaa ja ateriala- ja siivouspalvelujen 0,5 miljoonaa. Hanke valmistuu vuonna 2017.

Hankkeeseen on saatu valtionavustusta kouluhankkeeseen 1 milj. euroa ja liikuntahalliin 0,75 milj. euroa.

Vihdin Kirkonkylän Campus

Vihdin yhteiskoulun suunnittelua ja rakentamista sekä kirkonkylän lähiliikuntapaikan toteuttamista tarkastellaan kokonaisuutena, josta laadittiin tarveselvitys vuonna 2015 sekä hankesuunnitelma vuonna 2016. Koulun yhteyteen suunnitellaan koulukäytön mitoituksella liikuntahalli, jonka alustavat kustannukset ovat 4,85 miljoonaa euroa. Liikuntahallirakennuksessa on lähiliikuntapaikan huolto- ja pukuhuonetta. Liikuntahalli on koulu- ja järjestökäyttöön soveltuva ja tavoitteena on, että se voidaan jakaa kahteen lohkoon (yhteiskäyttö Pappilanpellon kanssa, näyttämö liikuntahallissa). Liikuntahalli voidaan kalustaa osittain nykyisillä koulukäytön kalusteilla.

Talousarviossa ja suunnitelmassa arviona käytetään 23,9 miljoonaa koko hankkeen osalle. Lähiliikuntapaikan rakentamiseen käytetään enintään 2 000 000 miljoonaa euroa.

Vuodelle 2017 rakentamiseen varataan 2,5 miljoonaa, vuodelle 2018 11 miljoonaa euroa, vuodelle 2019 8 miljoonaa euroa sekä vuodelle 2020 2 miljoonaa euroa.

Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen sekä liikunta- ja nuorisotilojen suunnittelu

Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen sekä liikunta- ja nuorisotilojen hankesuunnittelu käynnistetään 2017. Tällä hetkellä tilojen tarve näyttää siirtyvän 2020-luvulle.

Vuosille 2020 ja 2021 on kummallekin varattu suunnitteluun 500 000 euroa. Varsinaiset rakennustyöt alkavat alustavan suunnitelman mukaan vuonna 2022. Hankkeen rakentamisen kustannusarvio lasketaan hankesuunnitelman valmistumisen jälkeen. Rahoitusmallia tarkastelleen konsultin arvio on noin 40 - 47 miljoonaa euroa. Hankkeen toteutusta on selvitetty myös muulla toteutuksella kuin perinteisellä kunnan taseeseen rakentamisella. Lisäksi ensikertaiseen kalustamiseen tarvitaan alustavan arvion mukaan 2,3 milj. euroa.

Etelä-Nummelan liikuntapuisto suunnitellaan ja toteutetaan ainakin osittain rakennuskokonaisuuden kanssa samanaikaisesti.

Karviainen (Nummelan ja kirkonkylän terveysasemat)

Vuoden 2017 talousarvioon on varattu 450 000 euron määräraha. Määrärahalla toteutetaan Karviaisen toiminnan muutosten edellyttämiä rakennusteknisiä ja taloteknisiä muutoksia Nummelan terveysasemalla ja Kirkonkylän terveysasemalla. Taloussuunnitteluvuosille on varattu 100 000 euroa vuosi. Tämä pitää sisällään toiminnasta tulevien tilamuutosten toteuttamisen sekä lainsäädännön kautta tulevien tarpeiden suunnittelun sekä toteutuksen. Vuodelle 2021 on merkitty varaus Nummelan terveysaseman peruskorjauksen aloittamiseen.

Liikuntarakennukset

Nummelanharjun hiihtomajan rakentamista jatketaan vuodelta 2016. Vuodelle 2016 varatuista määrärahoista jää käyttämättä arviolta 60 tuhatta euroa ja ne on varattu vuodelle 2017.

Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorjaukset

Kiinteistöjen suunnitelmallisten peruskorjausten määrärahatarve on 730 000 euroa vuodessa. Määräraha-jako on alustavasti alla kuvatun mukainen. Määrärahan tarve vaihtelee vuotuisesti eri kohtien välillä ja sitovana määrärahana on yhteissumma 730 000 euroa. Kohdan 6 määrärahaa voidaan käyttää energiakatselmuksien ja pts-suunnitelmien tekemiseen mikäli resursseja ei ole tarpeen käyttää vikakorjauksiin täydessä laajuudessa.

1. Tila- ja toimintamuutokset

Tilojen käytön tehostamistarpeesta johtuen talousarvioon ja taloussuunnitelmaan varataan 50 000 euroa tilamuutoksiin vuosittain.

2. Pihavarusteiden korjaukset (EU-normit)

Talousarvioon on vuodelle 2017 varattu 80 000 euroa. Päiväkotien ja koulujen leikkivälineiden ja pihavarusteiden EU-normien mukaisuus on tarkastettu ja leikkivälineitä ja pihavarusteita korjataan tulevina vuosina. Vuosittaisella määrärahalla jatketaan turvallisuuden parantamiseen tähtäävää korjausten sarjaa. Taloussuunnitteluvuosille on varattu 80 000 euroa vuodessa.

3. Talotekniikka- ja sisäilmakorjaukset

Vuoden 2017 talousarvioon on varattu 100 000 euroa. Vuodelle 2017 varatulla summalla tehdään välttämättömiä talotekniikkaan ja sisäilmaan liittyviä parannuksia ja korjauksia. Tällöin tehdään mm. sisäilmatutkimuksia ja sisäilmakorjauksia sekä ennalta ehkäistään sisäilmaongelmien syntymistä. Suunnitteluvuosina jatketaan tätä korjausten sarjaa. Taloussuunnitteluvuosille on varattu 100 000 euroa vuosi.

4. Turvallisuus / paloturvallisuus

Vihdin kunnan vanha kiinteistökanta sekä jatkuvasti tarkentuvat turvallisuuteen liittyvät vaatimukset ja määräykset aiheuttavat tarpeen turvallisuusriskien kartoittamiseen ja korjaamiseen. Kartoitustyötä tehdään yhteistyössä palotarkastajien kanssa. Talousarvioon taloussuunnitteluvuosille on varattu tarkoitukseen 100 000 euroa vuosittain.

5. Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorjaukset

Vuoden 2017 talousarvioon on pienkorjaukset jaettu suunnitelmallisiin ja suunnittelelattomiin korjauksiin. Vihdin kunnan vanhenevaa kiinteistökantaa sekä vanhenevaa talotekniikkaa tulee korjata ja ylläpitää suunnitelmallisesti. Suunnitelmallisilla korjausinvestoinneilla voidaan pidentää kiinteistöjen käyttöikää hallitusti. Vuoden 2017 talousarvioon varatulla 200 000 euron summalla jatketaan suunnitelmallisten korjausten sarjaa. Pienkorjaukset käsittävät yleisesti mm. julkisivurakenteiden korjauksia ja huoltomaalausta; vesikattorakenteiden korjauksia ja uusimisia; talotekniikkaan liittyviä korjauksia; sisäpintojen korjauksia mm. lattiapinnoitteiden uusimisia, sisäseinien huoltomaalasta; kiintokalusteiden ja varusteiden korjauksia ja uusimista. Taloussuunnitteluvuosille on varattu samoin 200 000 euroa vuosi.

6. Kiinteistöjen suunnittelellemattomat "ns. vikakorjaukset"

Suunnittelellemattomat ns. vikakorjaukset lisääntyvät vuosittain kiinteistökannan sekä talotekniikan ikääntyessä. Suunnittelellemattomat vikakorjaukset ovat arvaamattomia korjaustarpeita, jotka täytyy suorittaa, jotta kiinteistön käyttö voi jatkua. Arvaamattomiin vikakorjauksiin tarvittavien resurssien määrä vaihtelee vuosittain. Tarvittavia resursseja on näin ollen luonnollisesti vaikea etukäteen arvioida. Talousarvioon ja taloussuunnitteluvuosille on varattu 200 000 euroa vuosi.

Vihdin Vesi Liikelaitos

Investointien kokonaissumma vuodelle 2017 on yhteensä 1,845 miljoonaa euroa. Määrärahoista 1,2 miljoonaa on tarkoitus käyttää vesi- ja viemäriverkoston uudisrakentamiseen ja 150 tuhatta euroa verkoston saneeraukseen. Jätevedenpuhdistamoon on varattu määrärahoja 250 tuhatta euroa ja irtaimistoinvestointeihin 45 tuhatta euroa. Vedenottamoihin on varattu 130 tuhatta euroa ja jätevedenpumppaamoihin 70 tuhatta euroa.

12 RAHOITUSOSA

Rahoitusosassa osoitetaan kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin ja kuinka rahoitustarve katetaan. Samoin ilmenee kuinka suuri on rahoitusjäämä ja kuinka se käytetään.

RAHOITUSLASKELMAN RAKENNE JA SISÄLTÖ

Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta

Tulorahoitus muodostuu tuloslaskelmaosasta tuotavasta vuosikatteesta, satunnaisista menoista ja tuloista sekä rahoituksen korjauseristä. Käyttöomaisuusinvestoinnit ovat investointiosan käyttöomaisuuden hankintamenot ja tuloina rahoitusosuudet investointeihin sekä käyttöomaisuuden myyntitulot.

Rahoitustoiminnan nettokassavirta

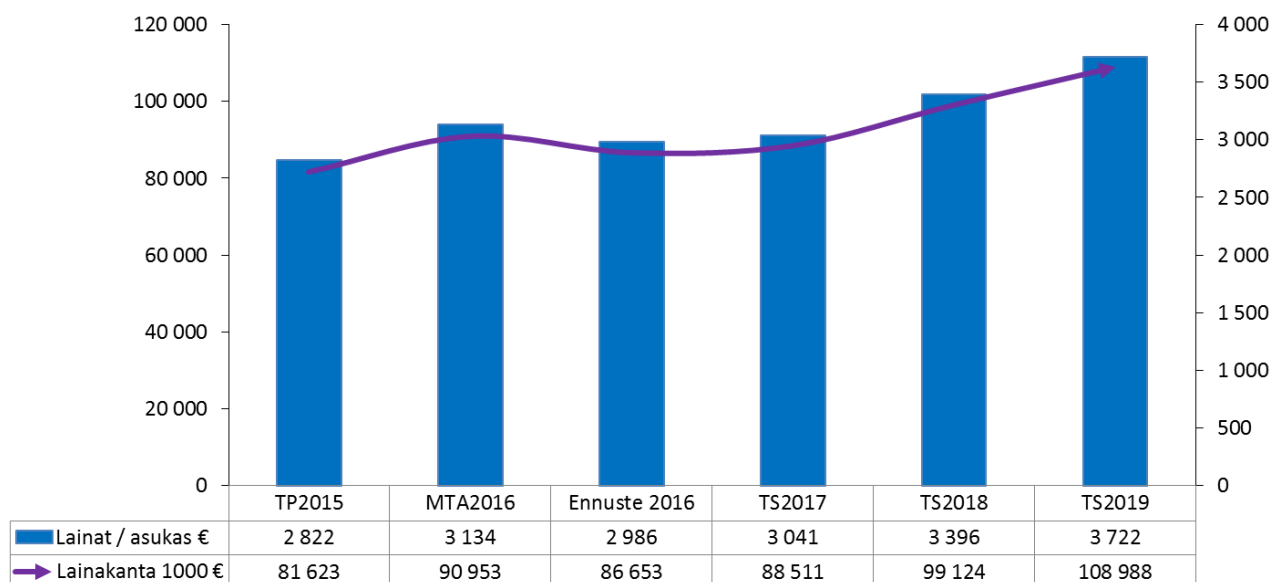
Antolainojen muutokset sisältävät kunnan myöntämät lainat ja sijoitukset ja lainasaamiset. Antolainojen muutoksina esitetään erikseen lainojen lisäykset ja vähennykset. Lainakannan muutokset sisältävät arvion siitä kuinka paljon kunta ottaa pitkäaikaista lainaa talousarviovuoden aikana eli lainojen lisäyksen. Pitkäaikaisten lainojen vähennykset osoittavat arvion pitkäaikaisten lainojen lyhennysten määrästä talousarviovuoden aikana.

Budjettilainojen määrän ja lyhytaikaisten lainojen limiitin vahvistaminen

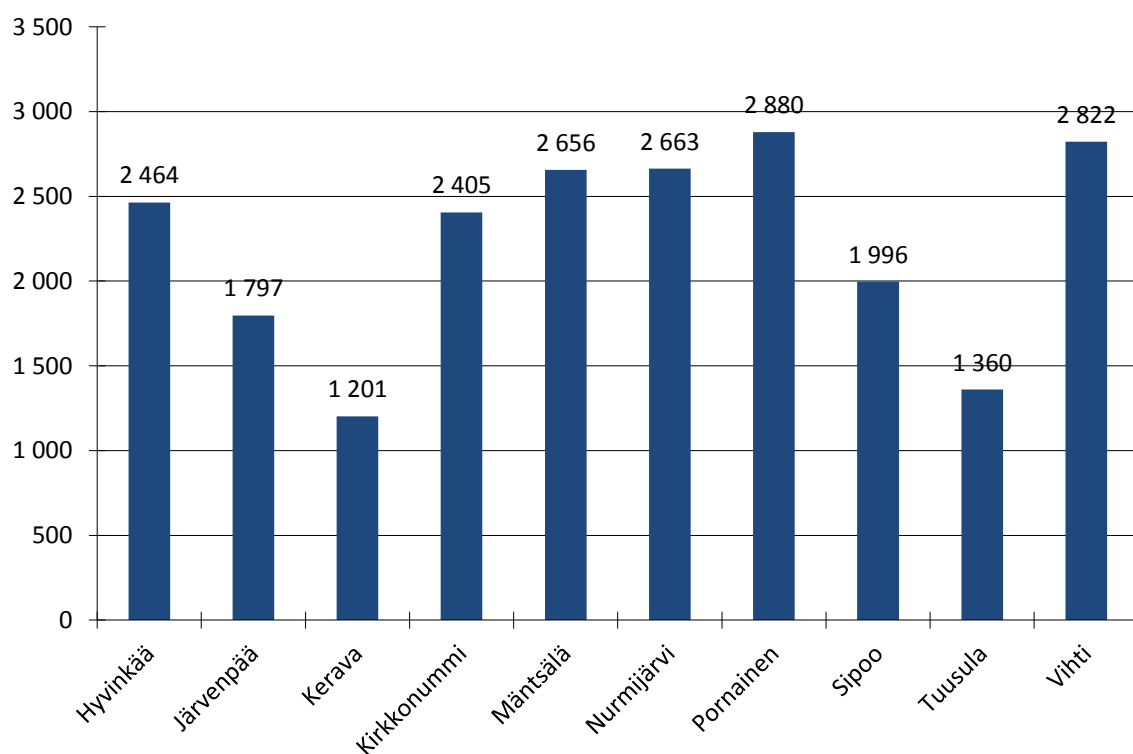
Kunnanhallituksella on talousarviovuoden aikana oikeus ottaa uutta pitkäaikaista lainaa 30 milj. euroa. Kunnanhallituksella on oikeus ottaa lyhytaikaista lainaa (laina-aika enintään vuosi) siten, että lyhytaikaista lainaa on samanaikaisesti käytettävissä enintään 40 miljoonaa euroa.

Kunnan lainasalkun kehittyminen vuosina 2017–2019

Vuosien 2018–2019 kohdistuvien merkittävien investointihankkeiden takia Vihdin kunnan lainakanta tulee kasvamaan vauhdilla. On ensisijaisen tärkeää, että kunnan tulorahoitusta pystytään vahvistamaan taloussuunnitelmassa esitetystä, jotta lainakannan kasvua pystytään hidastamaan. Esiteksen perusteella Vihdin kunnan lainakanta tulee olemaan vuoden 2017 lopussa noin 88,5 miljoonaa euroa, vuoden 2018 lopussa 99,1 miljoonaa euroa ja vuonna 2019 noin 109 miljoonaa euroa.

Vihdin kunnan asukaskohtainen lainakanta suhteessa muihin Kuuma-kuntiin

VIHDIN KUNTA

RAHOITUSLASKELMA 2017-2019

Peruskunta (ilman vesihuoltolaitosta)	TP 2015	MTA 2016	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta						
Tulorahoitus	4 227 886	5 840 797	8 034 436	6 305 758	6 058 544	6 361 043
Vuosikate	6 432 867	7 605 297	9 034 436	8 127 208	8 258 544	8 561 043
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-2 204 981	-1 764 500	-1 000 000	-1 821 450	-2 200 000	-2 200 000
Investoinnit	-7 441 520	-12 550 000	-12 307 525	-8 210 000	-16 901 000	-16 106 000
Pysyvien vastaavien investoinnit	-11 132 743	-15 400 000	-15 185 225	-10 910 000	-19 906 000	-19 111 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 036 887	1 650 000	1 650 000	0	5 000	5 000
Pysyvien vastaavien myyntituotot	2 654 336	1 200 000	1 227 700	2 700 000	3 000 000	3 000 000
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	-3 213 634	-6 709 203	-4 273 089	-1 904 242	-10 842 456	-9 744 957

Rahoitustoiminnan rahoitusvirta

Antolainauksen muutokset	-48 016	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset	-48 856	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	841	0	0	0	0	0

Lainakannan muutokset	-3 169 467	9 330 000	5 030 000	1 863 333	10 613 333	9 863 333
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000 000	20 800 000	20 000 000	20 000 000	25 000 000	30 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11 169 467	-11 470 000	-11 470 000	-13 136 667	-15 386 667	-17 636 667
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-22 000 000	0	-3 500 000	-5 000 000	1 000 000	-2 500 000
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 314 755	500 000	500 000	0	0	0
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	-902 727	9 830 000	5 530 000	1 863 333	10 613 333	9 863 333

Rahavarojen muutos	-4 116 361	3 120 797	1 256 911	-40 909	-229 123	118 377
---------------------------	-------------------	------------------	------------------	----------------	-----------------	----------------

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Investointien tulorahoitus %	64 %	55 %	67 %	74 %	41 %	45 %
Pääomamenojen tulorahoitus %	29 %	28 %	34 %	34 %	23 %	23 %
Lainanhoitokate	0,611	0,828	1,036	0,757	0,537	0,486
Lainakanta 1000€	81 623	90 953	86 653	88 516	99 130	108 993
Lainaa /asukas	2 822	3 134	2 986	3 041	3 396	3 723
Asukasluku	28 919	29 017	29 017	29 104	29 191	29 279

VIHDIN KUNTA

RAHOITUSLASKELMA 2017-2019

Kunta (sis. vesihuoltolaitoksen)	TP 2015	MTA 2016	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta						
Tulorahoitus	5 873 297	7 271 407	9 465 046	7 765 758	7 638 884	8 011 383
Vuosikate	7 905 406	9 035 907	10 465 046	9 587 208	9 838 884	10 211 383
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-2 032 109	-1 764 500	-1 000 000	-1 821 450	-2 200 000	-2 200 000
Investoinnit	-9 371 766	-14 700 000	-14 457 525	-10 095 000	-20 251 000	-19 456 000
Pysyvien vastaavien investoinnit	-13 082 988	-17 550 000	-17 335 225	-12 795 000	-23 256 000	-22 461 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 036 887	1 650 000	1 650 000	0	5 000	5 000
Pysyvien vastaavien myyntituotot	2 674 336	1 200 000	1 227 700	2 700 000	3 000 000	3 000 000
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	-3 498 469	-7 428 593	-4 992 479	-2 329 242	-12 612 116	-11 444 617
Rahoitustoiminnan rahoitusvirta						
Antolainauksen muutokset	841	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	841	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	7 825 278	9 330 000	5 030 000	1 858 077	10 613 333	9 863 333
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	20 800 000	20 000 000	20 000 000	25 000 000	30 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 174 722	-11 470 000	-11 470 000	-13 141 923	-15 391 921	-17 636 667
Lyhytaikaisten lainojen muutos	18 000 000	0	-3 500 000	-5 000 000	1 000 000	-2 500 000
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	930 729	820 000	820 000	385 000	1 769 660	1 699 660
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	8 756 848	10 150 000	5 850 000	2 243 077	12 382 993	11 562 993
Rahavarojen muutos	5 258 379	2 721 407	857 521	-86 165	-229 123	118 377

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Investointien tulorahoitus %	66 %	57 %	67 %	75 %	42 %	45 %
Pääomamenojen tulorahoitus %	34 %	31 %	36 %	37 %	25 %	25 %
Lainanhoitokate	1,061	1,042	1,157	0,941	0,639	0,579
Lainakanta 1000€	81 623	90 953	86 653	88 511	99 124	108 988
Lainaa /asukas	2 925	3 134	2 986	3 041	3 396	3 722
Asukasluvu	28 919	29 017	29 017	29 104	29 191	29 279

Vihhti